

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

Det stora beslutet. Flickroman

Stockholm. Åhlén & Åkerlunds förlag 1928

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Göteborgs universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Göteborgs universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/KuylenstiernaE/titlar/DetStoraBeslutet/faksimil?om-boken>

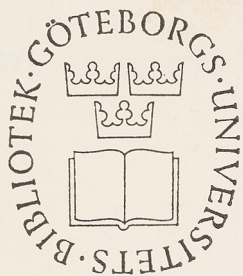
Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb1333390-faksimil>

DET STORA BESLUTET

*Flickroman av
Elisabeth Kuylenstierna-Wenster*

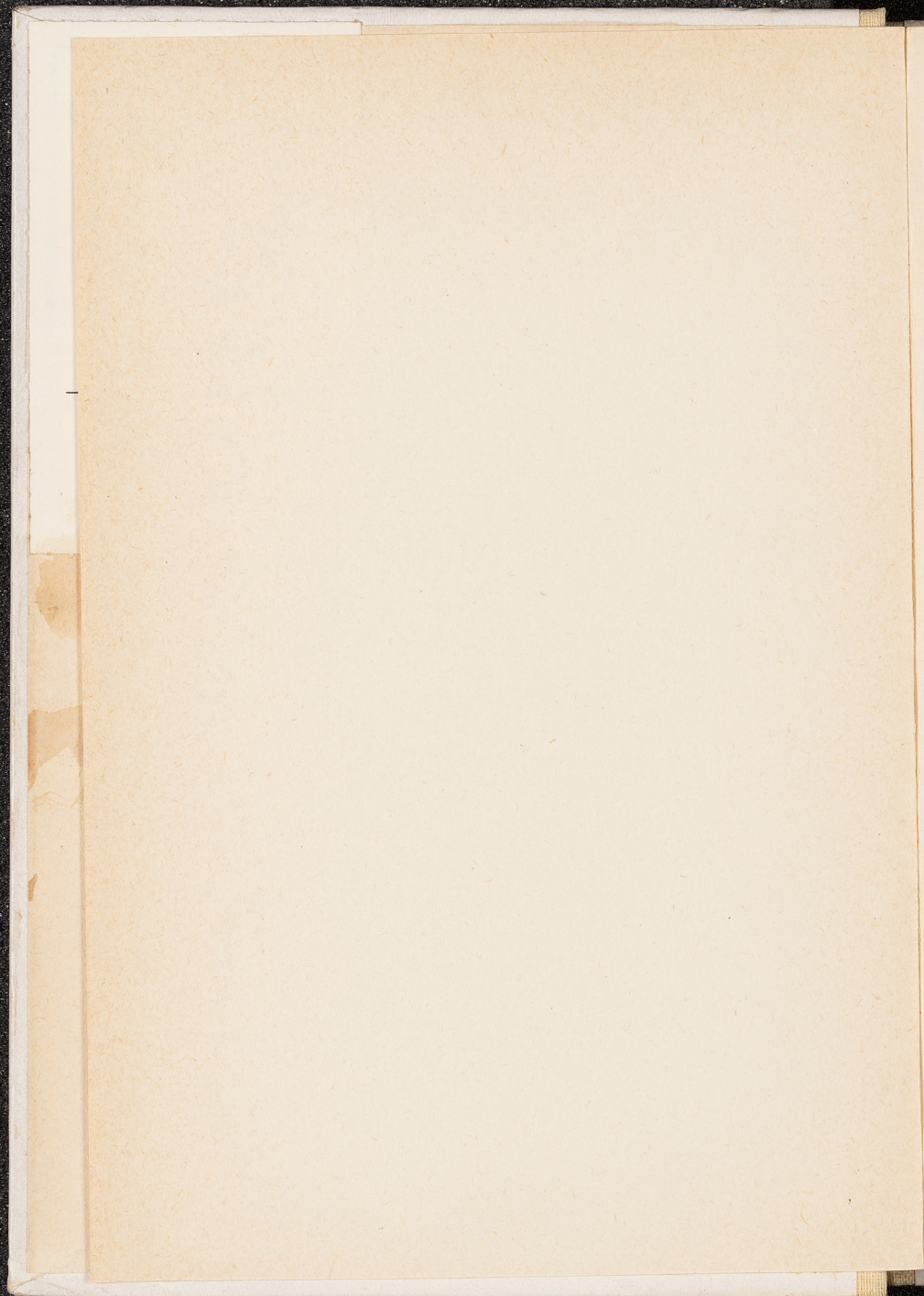
Allmänna Sektionen

Pedag.

Sv.

Barnb.

Justice Department

DET STORA
BESLUTET

DET STORA
BESLUTET

STOCKHOLM
1874

DET STORA
BESLUTET

STOCKHOLM
1874

DET STORA BESLUTET

DET STORA BESLUTET

FLICKROMAN

AV

Elisabeth Knylenstierna-Wenster

STOCKHOLM
AHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAG

Stockholm
Åhlén & Åkerlunds
Boktryckeri
1928

INNEHÅLL:

I. En liten, mycket ensam flicka	7
II. Kamrater i lust och nöd	24
III. Den stora skrälldusen	40
IV. Pappas omvändelse	56
V. Luciafest, verser och blommor och vad som...	73
VI. I luven på varandra	89
VII. Den misslyckade skidturen och det lyckade gillet	97
VIII. Har hon rymt?	119
IX. I kälkbacken	135
X. Det stora beslutet	146

INDEX

- I. The new world of the 19th century
- II. The new world of the 19th century
- III. The new world of the 19th century
- IV. The new world of the 19th century
- V. The new world of the 19th century
- VI. The new world of the 19th century
- VII. The new world of the 19th century
- VIII. The new world of the 19th century
- IX. The new world of the 19th century
- X. The new world of the 19th century

I.

EN LITEN, MYCKET ENSAM FLICKA.

Agata menade ingenting illa med det, men hon knuffade till Görel, som onekligen var i vägen, där hon stod och hängde i dörren mellan serveringsrummet och salen.

Agata hade kraftiga och kantiga lemmar. Hennes armbåge kändes nog, när den stötte till en smal och spenslig flickrygg, men Görel kunde i alla fall ha låtit bli att skrika »aj». Och varför stannade hon tjurigt kvar? Det skulle förstås aldrig fallit Ejnar in att stå på det viset, och om han händelsevis råkade hindra Agata i hennes beskäftiga och nitiska sysslor, så bad han strax om ursäkt. Det var en pojke hela dan det!

»Ska Agata baka», frågade Görel. Hon gled stillsamt ut i köket och betraktade förvåntansfullt den resliga husassistenten, som efterträtt sin syster i assessor Skogmarks hus. När Tittan, systemen, gifte sig, hade fru Skogmark varit alldeles utom sig. Hur skulle hon kunna få en så duktig och pålitlig människa igen? Efter litet funderande hade Tittan föreslagit Agata. »Hon är förstås bara en ung tös, frun, men det är ruter i'na.»

Det var inga överord. Eva Skogmark kunde tryggt lämna hemmet i hennes vård, när hon nödgades resa

till ett sanatorium ifrån man och två små barn. Hon kom aldrig tillbaka. Sjukdomen blev inte långvarig. Efter några månader dog hon från en värld, varav hon mest lärt känna de ljusa sidorna.

Agata blev inte alls en moderlig beskyddarinna för den tioårige Ejnar och den åttaåriga Görel; hennes lynne var kaxigt och strävt utan humor, och endast spisvärmen tycktes kunna hetta upp henne, aldrig medkänsla. I alla fall var hon en prick, som arbetade oförtrutet dag ut och dag in, förströdde sig, när tiden medgav det, med kaffe och prat eller med att åka spårvagn. En tur på ringlinjen var bland det trevligaste hon visste.

Barnens obegränsade tillgivenhet varken fick eller eftertraktade hon. Assessorn hade en tid en äldre kvinnlig släkting i huset, men när denna flyttade till annan ort, redde det sig enligt hans förmenande lika bra ändå. Barnen var hövliga, lydiga och sällan bråkiga, gick i skolan, lekte ute eller inne, åt och sov.

Höst och vår kom Alma Snäll, en skinntorr sömmerska som fru Skogmark protegerat; hon lappade, lagade, ändrade och sydde nytt, allt utan att göra mycket väsen av sig. Sista gången hon varit där, hade hon sagt »herr Ejnar» och »fröken Görel». Agata blev helt förbluffad, stirrade på den länge nyblivna studenten och på den smala flickan, som ränt i vädret, och frågade sedan resolut assessorn, om »en ann också skulle titlera barnungarna?»

Nej, det behövdes icke. Agata fick ha sina vanor i fred. Assessorn förstod människor, som höllo fast vid vanor, ty det gjorde han själv, en äkta gammaldags ämbetsmansnatur som han var.

Agata hade satt ifrån sig brickan med frukostdis-

karna och genast börjat röra ned mjöl och ägg i en bunke med mjölk. Hon svarade Görel snävt:

»Ja, plättar. Det är torsdag.»

»Kan inte jag få vispa smeten?»

»Hon skvätter bara omkring och ställer till.»

»Jag ska vara så försiktig.»

»Det lova' hon häromsistens me, och här va så tevänt, att jag höll på att aldri få't snyggt.»

»Då kan jag väl åtminstone få försöka grädda plätarna!»

»Och bränna opp alltihop. Nej, tack. Jag sköter helst mitt utan inblandning. Görel kan tacka te, att hon slipper. Hon kan ju gå ut och gå eller göra vad hon vill.»

Görel suckade och stirrade trötlöst på väckarklockan. För inte så längesedan hade hon i vredesmod kastat den i golvet och sparkat den, bara därför att hon avskydde det hårda, bestämda tickandet och de tröga visarna, vilka långsamt och punktligt pekade ut minuterna.

Nu vände hon sig tvärt ifrån den idiotiska sölkorven till klocka och gick in i den förmiddagstomma våningen.

»Hon får gärna torka dammet åv assessorns skrivbord», ropade Agata efter henne, men det behövde inte Görel höra och i alla händelser inte låtsas om. Dammtorkning var något av det gräsligaste som fanns. Hon ville tusen gånger hellre vattna blommorna, bara det funnits flera än palmen i salongen och aralian i salen, De hade inte ett enda fönster fullt av krukväxter, som levde, fick nya skott och massor av knoppar. Pelargonen, som hon köpt, därför att den lyste så grant röd, hade det inte varit någon glädje med och

inte med fuchsian heller. Hon hade ställt dem på hyllan, där hon hade alla mammas fotografier, som hon jämt och samt tittade på, och tänkt, att då skulle hon komma ihåg vattningen. Plantagén hade hon också skaffat och öst teskedsvis i vattenkannan för att sätta fart i blomningen, men det hjälpte inte.

Agata sa, det var hennes eget fel, att pelargonen och fuchsian dog. Hon brände opp dem med »plagenet». Farbror Knut trodde inte, att det var Görels fel utan väderstreckets. Rummet vette åt norr.

I salongen var det alltid nedrullat, när solen stod på. Det gröna möbelsidenet blektes till och med av dagern och den tjocka mattan tålde inte heller solskenet. Salongen var ett akta-allting-rum och så tråkig, att bara gamla, ledsamma tanter och farbröder kunde stå ut där. För resten hölls den mest stängd. Pappa låste också sin dörr, när han var hemma och skulle arbeta. Han skrev till långt in på nätterna. Det fanns nog ingen i hela världen, som hade så mycket att göra som pappa. Han satt i kommittéer och utskott och vad det allt hette. Det hände att det ringde i telefonen tjugu gånger på en eftermiddag och alltid var det folk, som ville träffa assessor Skogmark.

Pappa tyckte varken om att vara bortbjuden eller att ha främmande, så det var tur de inga släktingar hade i Stockholm och visst mycket få på andra håll också. Både pappas och mammas föräldrar hade dött för länge sedan. När pappa var student och stod ensam i världen, som det kallades på finspråk, hade han träffat mamma och först varit som ett syskon för henne, för hon hade inga. Så hade de blivit kära i varandra och gift sig, fast han var trettioåtta och hon aderton år. Om hon levat, skulle hon varit trettioåtta nu.

Görel hade, medan hon tänkte hit och dit, kretsat runt det stora salsbordet, vilket såg på något sätt ödesligt ut, sedan de högryggade stolarna flyttats tillbaka längs väggarna. Den rutiga hemslöjdslöparen verkade obeskrivligt ordentlig, men inte livade den i minsta mån upp den mörka ekskivan.

Ganska kallt var här också. Hon fick en vild lust efter värme, glada röster, blommor, allt det, som för närvarande låg utom räckhåll. På måfå öppnade hon dörren till salongen. En instängd, något fuktig luft slog emot henne och den mulna höstdagern svepte in föremålen i sin färglösa slöja. Det blev nog regn i dag också, likadant som i går och förgår.

Frågan, om Agata skulle baka, hade varit ett utslag av Görels åstundan att bli intensivt upptagen av något. Hon tyckte om att rulla de små konjakskringlorna och att kavla ut degen till smörsnibbarna. Det var ganska mycket i hushållet, som roade henne åtminstone ett par timmar, men Agatas uppmaning att stå i, irriterade henne, varför det vanligen slutade med, att Agata »helst skötte sitt själv» och anmodade Görel att förlägga sin verksamhet till andra områden än köket.

Ibland kände Görel sig stött i sin egenskap av husets unga dotter, men att mucka emot Agata skulle bokstavligen varit att slå huvudet i väggen. Hon var fullständigt oberörd av »frökenfasonerna». Görel kunde kräma sig, bäst hon gitte, det angick inte Agata.

Under sådana förhållanden blev det ingen sprätt på att visa sig stursk. Det skulle för resten mest varit spel, ty Görel var varken morsk eller självsäker. Ingen hade skämt bort henne med den ömhet, vilken skapar mig-först, mig-mest och mig-bästnaturer.

Hon stängde huttrande salongsdörrn och gick has-

tigt in i sitt rum, smalt och långt som hon själv, möblerat utan en skymt av koketteri.

De slankiga madrasgardinerna hängde raka ned, ihopdragna för fönstret, så att inte grannarna i gårds-
huset skulle kunna se in.

Ett brunbetsat bord, som kunde kallas skrivbord eller allehandabord stod tryckt med ena sidan mot fönsterkarmen. Till höger den hylla med fotografier, där pelargonen och fuchsian förtvinat, till vänster en rymlig, fullproppad bokhylla. Inventionssoffan på ena långväggen, en bredskuldrad byrå mitt emot. Nere vid dörren kakelugnen och lavoaren, varöver en flärlös, fyrkantig spegel upphängts. För resten fyra stolar. Av flickan, som bott här åtskilliga år, fanns intet särmarke. Dockorna, vilka legat slängda var och hur det fallit sig, hade för längesedan hamnat uppe på vinden. Några porslinsfigurer, ett gott kopparstick över soffan, ett par nålfat och skrin utgjorde Görels andel i bohaget. Men dessa personliga ägodelar hade hon icke valt. De var födelsedagspresenter eller julklappar.

Fotografierna på hyllan var det enda hon verkligt intresserade sig för av de omgivande föremålen. Utom alla mammaporträtten, hade hon pappa som ung och pappa, tagen till femtioårsdagen, några fotos av Ejnar och sig själv, samt en vy över Utö, där de bodde var sommar. I ett gavelfönster åt havet hade hon satt ett kors. Där bodde nämligen farbror Knut — när han flyttade dit, kallade hon honom kandidat Teger — det var det året Ejnar blivit kvarsittare och skulle läsas upp. Pappa hade förstås skaffat den skickligaste lärare, som stod att få, men det var väl tur, att det också blev den allra raraste.

Han ville just vara ute i skärgården för att studera

dess historiska minnen, och dem kunde Ejnar och hon på sina fem fingrar. De hade gått, rott och seglat ganska vida omkring med pappa varenda sommar. Fastän nu blev det liksom alldeles nytt och intressantare än någonsin att klättra i bergsskrevorna, leta rätt på »ryssugnar» och jättegrytor, visa, var frun på Hammarstad gömt sina dyrbarheter, när ryssen härjade 1719, och var Fredrik I brukade stiga i land under sina lustfärder.

Hon hade tyckt, att det skulle vara så roligt att få läsa för farbror Knut. Hon visste ju, att hon hade väldigt lätt för att slå i sig och ett hästminne, och nästan på lek hade hon börjat vara med under lektionerna. Först hade det inte varit någon särskild mening med det, men hur det var, bestämdes det, att hon skulle försöka hoppa över en klass. Hon hade aldrig trivts i skolan och önskade ingenting högre än att få slut på den. Hon hade varit så stolt över farbror Knuts dagliga beröm, men nu ångrade hon nästan överhoppningen. Redan förut hade hon varit den yngsta i klassen, och när hon hoppade upp i åttan, kallade de henne »det lärda lindebarnet». De stoppade in en napp i hennes pulpet och sa »da, da» när de hälsade. Lärare och lärarinnor framhöllo hennes flit som ett exempel och då blev kamraterna så arga, så de fräste. Hon fick heta »det skinande ljustet» och »äcklet», allt efter som de behövde hjälp eller bara ville retas. Hon hade inte vågat beklaga sig för pappa; han kallade det skvaller, när man talade om sådant.

Ejnar rådde henne att »strunta blankt i det» och farbror Knut skrattade hjärtligt åt att hon var en så avundad pamp. »Det ser du sannerligen inte ut för», sa han, »men tala om för de små mamsellerna, du, att lärdom inte är något att skämmas för.»

Görel aktade sig allt för att säga något sådant. Hon satte inte heller så stort värde på sina kunskaper, men hennes inlärd ordningssinne samarbetade hennes vilja förutan med hennes hästminne och snabba uppfattning. Vid måltiderna brukade pappa berätta historiska tilldragelser eller känna Ejnar och henne på pulsen i allt möjligt ända från mytologi till gatorna i gamla stan, så det var inte underligt, att hon kunde svara rätt i skolan.

Hon mindes, att hon en gång bara för att ställa sig in hos klassens sötaste flicka, som skulle ha stor bjudning, låtsat sig inte kunna. Resultatet blev det snöpligaste.

Fröken Tyrfing, hon, som höll lektionen, sade: »Du är nog i alla fall för ung. Det här har du inte smält ordentligt. Då skulle du inte svara så uppåt väggarna.» Och flickorna hade fnissat och viskat, men ingen närmade sig henne gillande under rasten. Erna Buchte, hon, som skulle ha bjudning kittlade henne ringaktande under hakan och jollrade: »tattale niten, väjkej det i visdomständerna?»

Det var kanske inte bara det, att hon alltid kunde, som gjorde henne främmande för klassen, kanske inte heller, att hon var ett par år yngre än kamraterna. Det måtte också varit hennes sätt och hennes kläder. Hon hade inte heller några pojkbekanta att prata om, fick aldrig pengar till choklad, som hon kunnat bjuda på, var så sällan på bio och hade aldrig gått i dansskola.

Där Görel krupit upp i soffhörnet med sina virvlande funderingar kände hon sig utanför det mesta i världen och framför allt ohyggligt ensam. Hon tyckte till och med, att det skulle varit dragligare att gå i

skolan än att sitta här och ingenting ha att ta sig till. Pappa hade sagt, att hon gärna finge gå igenom en kurs i ett eller annat förnuftigt, om hon vore alldeles på det klara med, att hon sedan ville ta fasta på vad hon lärt sig och göra det fruktbringande. Hon hade bett att få ta lektioner i teckning och målning. »Krafs», sa pappa, »du blir aldrig annat än dilettant.»

Om hon finge lära sig sjunga och spela luta?

»Griller, min tös. Kasta ut pengar i onödan är inte i min smak. För att du har en nätt röst, ska du inte tro, att du duger till storsångerska. Sjung du som lärkan eller siskan. Det klär en ung flicka. På kontor eller bank eller sådana där bleksotsodlingar vill jag inte ha dig. Jag ser helst, att du lär dig av Agata att sköta ett hem, men det hindrar inte, att du kunde få läsa språk ett par gånger i veckan.»

Görel hyste ingen entusiasm för det förslaget. Då ville hon hellre gå igenom ett gymnasium och ta studenten.

»Nej, Gud bevare oss», avvärfade pappa. »Du skulle se ut som sillmjölke varenda dag. Det är för resten meningslöst med sådan där boklig hackmat. Du har ditt goda hem. Du har tillgång till mina fyra bokskåp, där det finns värdefulla och verkligt bildande arbeten. Läs dem och fråga mig, om det du inte begriper. Det mesta torde jag kunna svara på.»

Pappa ville nog inte, att hon skulle arbeta, hade Görel tänkt efter detta samtal. Hon hade sagt det till Ejnar:

»Pappa bryr sig inte om att jag blir något.»

Och Ejnar:

»Vad skulle du bli då?»

»Det vet jag inte.»

Hon *viss*te det. Men vågade inte uttala sin önskan. Det skulle väl låta alltför dumt att helt enkelt tillstå: Jag vill bli något, som samlar beundran och kärlek omkring mig. Jag vill bli något, som gör, att jag får massor av blommor och allting annat vackert. Och ska jag ha en sysselsättning, vill jag, att det skall vara något ovanligt, som jag kan få beröm för. Hon längtade skyggt och nyfiket efter smekande händer, varma ord. Det var så länge sedan hon blivit smekt. Mamma hade förstås gjort det, men det mindes hon knappast. Pappa hade någon gång tagit henne upp på knät, när hon var nio, tio år, sedan tyckte han hon blev för stor. Han hade också bra torra händer och en mycket lågmält, kylig röst. Den lät så förnäm som om pappa fått den tillika med hovrättsuniformen och ordnarna eller hade han talat så redan när han friade till mamma.

Görel skulle gärna velat höra, om farbror Knut tyckte hon borde ägna sig åt barnavård. Hon hade kommit att tänka på det, för han var så förtjust i en blårandig sköterska med en skär barnvagn och en snövit baby, som de sett var dag den oförgätliga sommaren, men hon träffade honom så sällan. Han hade blivit licentiat samma år hon slutat skolan och nu hade han nyss disputerat — vad det lät komiskt! — och blivit docent vid högskolan.

Ejnar hade råkat honom ett par gånger i trapporna. Ejnar hade skött sig utmärkt efter kvarsittningen. I höst hade han börjat studera juridik. Han kom nog att bli precis lik pappa både med den raka ryggen och det fina sättet. Bara när han tog sig mat eller skar ost eller blåste bort damm från rockuppslaget, verkade han gammal ämbetsmannasläkt. Och lika

snäll och rar som pappa var han. Mycket stillsam och inte alls nöjeslysten. Han samlade frimärken, spelade schack och intresserade sig för fornminnena i Nynästrakten. Flickor frågade han inte efter. Nu hade han fått fem flickkamrater, och Görel ville, att han skulle beskriva dem, men han sa bara: »De är kortklippta och fnittrar för ingenting.»

Det ringde i telefonen. Görel spratt till. Hon lystade alltid villigt till påringningar, ty fast det aldrig var någon, som ville tala med henne, fick hon ändå höra en stämma. Det kom in ett ögonblicks »därutifrån» i hennes enformighet.

»Hallå, Skogmarks!»

Hon försökte lägga band på sitt andfått ivriga tonfall. Det borde väl inte märkas, att hon sprungit genom hela salen. Telefonapparaten hade sin plats utanför pappas dörr.

En kultiverad, nästan för välljudande damröst frågade, om fröken Skogmark träffades.

»Ja, det är jag.» Måtte hon inte begripa, hur häpen och förvånad jag är!

»Ja, jag är ombud för en utsökt fransk konfektionsfirma», återtog rösten, »och det skulle vara mig ett särdeles nöje att få äran visa fröken Skogmark mina eleganta nyheter i underkläder och de charmanta dansklänningar i förtjusande pastellfärger, som just kommit från Paris. Och jag har bedårande silkesstrumpor i alla prislägen. Jag skulle inte kunna få göra ett besök? Det är naturligtvis inget köptvång, men det roar kanhända fröken Skogmark att orientera sig med det allra modernaste.»

Äntligen fick Görel fram, att det måtte vara misstag på telefonnummer.

Nej, det var det visst inte. Fröken Skogmark stod på hennes adresslista. Just för unga damer, som skulle föras ut, vore hennes provlager av sällskapstoaletter det chicaste.

»Absolut. Och om det tillåtes, står jag gärna till tjänst med råd. Jag har en övad smak. Får jag inte lov att visa en paljettklänning, avsedd för middag och teater och en aftontoalett i mandelgrönt med invävda äppelblommor. Den är som en — en valsmelodi.»

»Tack så rysligt mycket. Jag skall inte ha något nytt i höst», mumlade Görel in i luren.

Fast det var konstigt, att en totalt främmande ringde upp och pratade i ett kör, kunde det inte förnekas, att det strömmade något festligt, sagolikt och färgglatt ur den klingande svadan, och Görel skulle haft förfärlig lust att se både klänningar, underkläder och strumpor. Hon blev plötsligt rädd för att bli överrumplad av affärsdamens enträgenhet och ringde hastigt av.

Men hon stod kvar som om hon väntat fortsättning på en avbruten saga. En lysande bilderbok, vari hon fått se, hade slagits igen. Tamburens halvskymning omgav henne. Nyss hade hon fullständigt glömt var hon befann sig.

En så underbart lockande, mjuk och levande röst det varit, som nått henne och talat till henne smickrande älskvärt som till en vuxen.

Ofrivilligt drog Görel i den urväxta hemmaklänningens ärm. Alma Snäll hade sagt, att fröken Görel nog vore tvungen att lägga av den snart. Hon hade också nämnt något om, att det fanns så vackra moderna tyger hos en fru — vad hon hette hade Görel glömt, — som tog hem damkonfektion och tyger från

Paris. Kunde det vara av Alma Snäll telefonrösten fått adressen?

Görel såg med ens för sig den gamla sömmerskans klara vänliga ögon och hennes mun, vanemässigt hopknäpt av de otaliga knappålarna de tunna läpparna hållit fast. Det var en god, välvillig mun med små rynkor runtomkring, vilka fingo le, efter knappålarna ofkast hindrade läpparna ifrån det.

Alma hade så rysligt kalla och magra händer, att det var otäckt vid provningarna, när de kröp och kravlade mot halsen eller armarna. Hon visste det själv, Alma, och brukade med en vänlig nick säga: »Kalla händer och varmt hjärta. Det slår aldrig fel.» Och så skraktade rynkorna.

Var det hon, som . . . ?

Görel blev varm om hjärtat och skulle ha velat krama Alma Snäll, som hon förr brukat krama teddybjörnen, den förtrogna barndomsvännen. När hon blivit äldre, hade hon börjat föra långa viskande samtal med mammas porträtt.

Också nu måste hon meddela sig med mamma. Hennes steg var snabba och lätta, när hon ilade tillbaka till sitt rum. Det, som rörts upp inom henne av den oväntade, märkliga påringningen bubblade och hetade i hennes blod, gjorde henne på något alldeles nytt sätt både tankfull och glad.

Mammafotografierna voro fem och vart och ett av dem tjänade ett bestämt ändamål i Görels fantasi. Först var det den unga, strålande vackra, balklädda Eva Lödinger. Ungefär så gammal som Görel nu. Hennes ögon hade ett drömmande, förväntansfullt, livsavlyssnande uttryck. Det fina, ovala ansiktet log inte, men de älskliga dragen lyste som eklärerade av fest-

liga tankar och ena handen lyfte graciöst en uppslagen solfjäder.

Så var det brudporträttet, vilket alltid föreföll Görel som en nyss tänd julgran eller en buske full av nyutslagna röda rosor, något så obeskrivligt och andaktsfullt, att hon aldrig vågade tilltala det utan bara se på det, när det var något hon önskade av hela sin själ.

Så var det stränga, allvarliga vardagsmamma, som tycktes ha en massa att göra med man och hem och barn. Hon var mörckklädd och hade satt fram ena foten som otålig över att fotografen uppehöll henne, när hon hade så mycket att göra.

Henne kunde aldrig Görel vänta sig gillande av. Hon märkte allt slarv och alla dumma, trumpna stämningar. Hon bannades med djupa, förebrående ögon och ville inte tro Görels försäkran, att hon verkligen inte rådde för det eller det.

Nästa fotografi var det allra tryggaste, raraste och bästa. Där satt Görel på mammas knä. Där stod Ejnar med en väldig boll i händerna. Det kortet var stort. Det hade tagits till pappas födelsedag och mamma såg ut som om hon ville hjälpa alla ledsna människor och ta alla glada i famn. Man kunde prata så väldigt bra med den mamma. Hon förstod allting och sköt aldrig bort sin lilla flicka, därför att hon inte hade tid med henne, eller var ond på henne eller inte orkade med henne. Det sista porträttet var bara trött. Inte så sorgset just. Kunde man bli så trött, att man inte ens gitte sörja över det förfärliga, att dö? Görel ryste, när hon föreställde sig döden. Hennes levande, friska sinne, som svällde likt knopparna på en vårkäck björk, fann det omöjligt att domna, stelna, förintas. Hon bjöd ibland till att trösta sjuka mamma, pressade fotogra-

fien mot sina kinder och ställde den så, att den fattiga solstrimma, vilken bestods rummet, skulle glida över glaset. Måste Görel gråta — det var hon alldeles tvungen till ibland utan att kunna förklara varför — var det denna fotografi hon tydde till. Den grät med henne och förstod, att en bedrövelse kunde bo i sig själv som snigeln i sitt skal och komma fram svart och hemsk som den.

Nu vände Görel sig genast till flickan i baldräkten, som hon var du och Eva med.

»Du kan inte ana, vad som hänt mig, Eva! Någon, som jag inte alls känner har ringt upp mig och kallat mig *fröken Skogmark*. Här gick jag som vanligt och visste inte, vad jag ville eller hurdan jag var. Det känns som att vara rysligt hungrig och litet sjösjuk. Och så kom den där rösten, som sa, att jag var stor och borde få vara med ute, alldeles som du fick det, Eva. Jag är inte så dum, så jag inbillar mig att pappa ställer till bjudning åt mig eller så, men du ska tro, det lät flott med *fröken*, och som det skimrade av färger. Jag hade just så tomt i fantasiförrådet. Det var utnyttjat och bortkastat, det som funnits. Nu ska jag föreställa mig, att jag gör mig i ordning till min första säsong som hon sa. Och jag ska fläktas med solfjädern alldeles som du. Jag har din solfjäder i min byrå. Det är väl underbart att gå på bal? Jag kan ju inte dansa riktigt. Jag har bara gjort det på dansbanan på Utö ibland. Och det är inte det jag bryr mig mest om, men att någon har bestämt sig för att bjuda upp mig, sett mig bland alla de andra och just velat dansa eller prata — ännu hellre prata — med mig. Du tror väl, att jag slipper sitta ensam hela kvällen? — Det är också något annat, som jag skall berätta, fast det be-

griper kanske inte du . . . » Görel slutade viska och prövade sig fram med blicken längs fotografierna till det, där hon satt i moderns knä, då utbrast hon nästan högt:

»Tänk mamma, att Alma Snäll, gått och funderat på att göra mig en glädje! Hon vet så väl, att jag är ensam mest hela dan, och att ingen härhemma märker, att jag är vuxen nu. Så har hon räknat ut, det är väl rart, att jag skulle bli glad över att vara en ung flicka, som *kunde* komma ifråga som kund. Det är precis som om jag fått en välment puff i ryggen av mitt eget öde, för jag måtte väl ha ett. Söta lilla mamsingen, hon, som ringde, sa det inte, men jag hörde hela tiden: sjutton år! Sjutton år! Det lät så blommande. Jag vill inte att det skall vissna ner. Hur bär man sig åt för att få vara riktigt ung? Jag har ingen annan än dig jag kan fråga. Folk har så lätt för att skratta», fortsatte Görel viskande, »de skrattar sönder det, som är skört i mig. Det gjorde lärarinnorna och flickorna med. Pappa skrattar nästan aldrig, men — jag undrar, om han har varit ung själv . . . »

»Görel, hör hon inte, att det ringer i telefon.» Agata skrek igenom två rum, och Görel flög ut i tamburen. Det hade då aldrig hänt förr, att hon inte hört en telefonpåringning.

»Hallå, Skogmarks.»

»Är det Görel?»

»Ja, farbror Knut.»

»Vill du och Ejnar gå med mig på operan i kväll? Det är Mignon.»

»Tack så förfärligt mycket. Ejnar är inte hemma, men det är klart han vill.»

»Du då?» Röstens lät skrattlysten.

»Jag! Ooh!»

»Det låter gillande. Då träffas vi i hallen tio minuter före åtta. Adjö så länge. Hälsa pappa.»

»Ja tack.»

Görel lade luren i klykan. Hennes hand darrade häftigt. Hjärtat bultade våldsamt, och hon kände det som skulle glädjen kväva henne. En sådan förunderlig dag! Hon drog djupt efter andan, försökte få plats för det jubel, som ville spränga henne.

Det susade och sjöd för hennes öron. Hon hade gått in i salen, stod där med händerna tryckta mot bröstet och visste inte av, att hon fyllde hela det dunkla rummet med solsken.

Agata kom in.

»Görel kunde gärna duka, efter jag hålls med plätarna. Vad är det? Hon ser så besynnerlig ut?»

»Jag — är så glad, bara glad, Agata.»

»Ja, det skadar na inte. Hon har inte för mycket av den varan.»

II.

KAMRATER I LUST OCH NÖD.

Bättre vänner och större kontraster än Ejnar Skogmark och Lennart Bergman kunde knappt tänkas. Redan i gymnasiet hade de knutit ett vänskapsband, som blev allt trofastare med åren.

Lennart var Stockholmsbarn alldeles som Ejnar, men hade inte längre sitt föräldrahem där. Fadern, en framstående och mycket förmögen arkitekt hade gjort sin tyskfödda hustru till viljes och slagit sig ned med familjen i Dresden, där hon ägde släkt och vänner. Äldste sonen lämnades dock under terminerna på egen begäran och för övrigt enligt faderns önskan kvar i Stockholm. Han hade nu börjat studera juridik, men också därvidlag visade han sin olikhet med den yngre vännen. Han lät nämligen studierna gå vind för våg och skötte andra intressen. Motorcykel hade han, men den blev han trött på, då höll han bättre ut med ritt, ehuru det retade honom att hyra häst. Det levande väsen man skulle styra, måste man också äga, menade han, men fader arkitekt-professor ville inte bestå sin mångfrestande son en så dyrbar leksak till alla övriga.

Lennarts senaste vurm var aviatiken. Han hade flugit till och från Tyskland flera gånger och även kret-

sat åtskilliga varv över Stockholm. Ejnar fann inte det minsta tjugande i dylika luftfärder. Han hade försökt flygning vid ett par tillfällen. Sa', när han hade mark igen under fötterna: »Tacka vet jag segelbåtar.»

För all del, Lennart hade ingenting emot ett spánt skot och frisk vind, men hur Ejnar kunde jämföra den sporten med aeroplan, begrep han inte. »Upp genom luften, bort över haven» måtte väl vara tiotusen gånger käckare än att låta Ägir gunga sig.

Det var knappast en överraskning för Ejnar, att Lennart redan efter en månad förklarade juridiken vara förbenad knarrighet. Själv var han nöjd med det fack han valt, och han hoppades, att Lennart trots sina glåpord mot den stränga Justitia, skulle ta åtminstone kansliexamen. Det vore inte heller alldeles uteslutet, att Lennart ändrade uppfattning, om han helt plötsligt finge en hård nöt att knäcka. Motstånd och svårigheter satte honom i eld och lågor.

Till det yttre var de båda vännerna som norden och södern: Ejnar ljus, lång och kraftig, blåögd och rödlett, artig, korrekt och reserverad. Lennarts brunsvarta hårbuske och mörka hy, livliga ögon och fågelskarpt markerade drag passade till det hastiga tempot i röst och rörelser. Han hade flera bekanta än han kunde eller brydde sig om att hålla reda på, var ofta bortbjuden och hade en vinter slagit rekord som stockholmsbackfischarnas balkavaljer. Han blev blaserad på dans och Ejnar triumferade. Nu skulle han få ha sin Busenfreund i fred och kunna draga honom med sig på långa promenader, då de resonerade om allt möjligt. Ejnar lugn, Lennart alltid het på gröten, fastän i själva verket ganska godmodig och inte så lite pojkkaktig.

Att Lennart skulle gå och bli kär, mycket kärare än han varit nittielva gånger förut (varje gång i ett nytt föremål) var ganska fatalt. Och han ville inte riktigt kännas vid det nu heller utan sade bara, om Ibbe händelsevis dök upp på motsatt trottoar: »Ska vi inte gå över. Här är så tjockt med folk», eller, »där går Ibbe, det skulle väl inte händelsevis intressera dig?»

Se, så invecklat hade det blivit redan efter några veckors bekantskap med Ibbe Fris, att Ejnar och Lennart, när det gällde en pratstund, ett konditori- eller biobesök i hennes sällskap, alltid följdes åt. Ejnar hade först låtit be sig, Lennart hade i början inte vetat om han brydde sig mest om Ibbe eller hennes syster Agneta, och medan han funderade över den saken, ville han ha Ejnar att falla tillbaka på. Agneta var deras kamrat på Högscholan. Hon ansågs ovanligt trevlig. Hurtig och obesvärad som en pojke var hon. Lennart fann genast nåd för hennes ögon, och hon försäkrade, att hon visade honom en kunglig utmärkelse, när hon presenterade honom för lilla syster Ibbe, vilken ibland kom och mötte Agneta utanför högscholan, ifall några av skolkamraterna varit livade för en promenad. Ensam skulle det aldrig hänt, att Ibbe gick. Hela flickan hörde till flocken, men man kunde tro något helt annat. De skimrande, skiftande ögonen drömde i ett näpet ansikte, varöver snabba leenden kastade trolska soldagrer.

Lennart gav sig ingen ro, förrän Ejnar också blivit presenterad.

»Vad skall det tjäna till», brummade Ejnar, »jag begriper mig inte på jäntor.»

»Nej, det skall Jupiter och Pan och de andra olym-

piska farbröderna veta», medgav Lennart, »men just därför skall du lära dig.»

Detta ledde till Ejnars första tystlåtna svärmeri. Blyg som han var, fann han det ytterst genant, när Lennart påpekade, att han blev röd i synen som en tuppkamm, om Ibbe händelsevis vände sig till honom. Men han drog sig inte undan, ville varken gå miste om Ibbes smittande glada skratt eller om Lennart, som inte alls föreföll besvärad av triumviratet.

Med sextonårig värdighet omgav Ibbe sig med sina två kavaljerer, inte litet stolt över att ha »knyckt» dem från Agneta, som var studentska och allting.

»Håll till godo», skrattade Agneta. »En liten skolrätta som du borde förstås ha annat att tänka på.» Egentligen var hon dock stolt över »ungen». Ibbe tilltalade hennes skönhetssinne. »Hon är för ögat», brukade Agneta säga, »Anna, vår äldsta, är för hjärtat och njurarna. Vi ägnar henne en kärleksfull högaktning, som det brukar stå i 1700-talsbrev. Själv är jag det 'fyla' exemplet, för usch, usch, usch, vad den Agneta har fria fasoner.»

Det hade aldrig ingått i flickorna Fris' medvetande, att lydnad och punklighet betydde något. De hade nog fått bannor, om de händelsevis ertappats med ett eller annat fuffens eller om de försummat en utsatt måltidstimme, men för det mesta log mamma Fris överseende, ty hon hade inte mycken tid med sina unga döttrar utan lät dem arta sig efter vars och ens anlag. Hon deltog med liv och lust i det sociala arbetet, anlätades ständigt som föredragshållerska, var ordförande i flera föreningar och hade dessutom societetsplikter.

Hemmet var mycket gästfritt. Det dröjde inte

så länge, innan Ejnar och Lennart bjöds dit en kväll.

»Det blir i all enkelhet», hade Agneta sagt, »vi ska dansa förstås, men det är bara kavajskutt. Anna spelar för oss och är parktant. Vi blir fyra små par, det är alltihop. Pappa är borta och mamma kommer hem, när tanterna inte längre orkar reformera världen för den gången.»

Det föll inte Ejnar in att säga, att han inte dansade något vidare och att han helst inte gick bort. Han hade sin pojkblyghet i behåll och tyckte det var ohyggligt att råka nya människor, i all synnerhet flickor. Men Ibbe hade sett så rart på honom, när hon sagt välkommen, precis lika vänligt åt honom som åt Lennart och denne hade tagit för alldeles givet, att kamraten och han skulle gå tillsammans.

Först på vägen till bjudningen blev Ejnar betänksam:

»Det vore försmädligt, om jag skulle dabba mig — jag är inte van att vara — borta så här. Vi är mest alltid med äldre, Görel och jag.»

»Därför är det också på tiden, att du kryper ur idet», sa Lennart, »du är snart karl för sablarna.»

»Ja, men — jag gruvar mig för parkettgolvet. Sånt har de förstås.»

»Det kan du ge dig på. Hör du, ska vi dra lott om vem som får dansa mest med Ibbe?»

»Det får väl den, som för henne till bords.»

»Det blir inte så där högtidligt. Huggsexa, sa Agneta.»

»Då drar vi lott.»

»Kör te, och den, som har otur, skall inte vara arg.»

»Nej, inga futtigheter. Tre danser mer för den, som drar den längsta pappersremsan.»

De stannade utanför det höga grå huset på Sturegatan, där herrskapet Fris bodde. Lennart rev ett blad ur annotationsboken mitt itu, förkortade den ena remsan och höll sedan bägge mellan pekfingret och långfingret.

Ejnar tyckte plötsligt, att det var kusligt att utmana ödet, om det också bara gällde en enda kväll. Nog var Ibbe väldigt söt, men för det första visste han inte, om hon inte hellre ville dansa mest med Lennart. För det andra ville han inte göra sin bästa vän ledsen. Honom hade han känt så länge, att han kunde lita på honom, och det kändes så konstigt att genom ett slags list försöka få ett företräde framför Lennart.

»Är du skraj», frågade Lennart gäckande. Han höll sin hand stadigt fram mot kamraten. En stor, inringad måne lyste blåblek över gatuperspektivet. Humlegårdens avlödade träd stod svarta mot luften.

»Vi bryr oss inte om det», sade Ejnar tvärt, »det är fjantigt.»

Lennart rynkade ögonbrynen, tänkte.

»Det är det kanske», sa han slutligen. »Vi kan hellre slåss efteråt. Jag menar, att du kanske får lust att klå mig. Och det må vara hänt. Kommer du ihåg, när jag stal din eversharp, och du stod där som en isgubbe. Minns du, att jag frågade: Kan du inte slåss? Är du feg? Du rök inte på mig ändå, förrän jag retat dig etter värre. Då gav du mig en överhaling. — Jag slet sönder din ena ärm och . . .»

»Vet du vad som sedan grämde mig mest», avbröt Ejnar. Den trasiga ärmen hade förskaffat honom obehag hemma som han helst inte tänkte på. Pappa hade kallat honom ohyfsad i en ton så ringaktande att en örfil varit mindre förödmjukande.

»Ja», skrattade Lennart, »att jag fräckt bekände, att jag tagit eversharpen bara för att få ditt fiskblod att koka. Det kokade ordentligt, när det kom i gång, fast se'n blev du stram igen. I alla fall blev vi vänner på kuppen.»

»Jag tror inte det var det, som gjorde det. Jag kan inte med handgripligheter i allmänhet. Det är rått, och att slåss för en flickas skull det . . .»

»Sa *du* ja! Nå vill du mig något, så har du mig här», gnolade Lennart »Gick vi opp då?»

Ejnar nickade. För honom var det ett äventyr att tråda in i en munter krets av ungdomar, vilka kontrollerade sig själva och inte hade gamla vaktande och kritiserande ögon över sig. Han mindes, hur Görel nyfiket sett på honom, när han tog på sig rocken. Hon hade kommit ut i tamburen och undrande sagt:

»Ska du inte ha smoking på bjudning?»

Och han:

»Nej, det skulle se för uppsträckt ut. Lennart tar kavaj.» —

Redan från början var det glad och god stämning i det ungdomliga kotteriet. Ejnar bjöd till att inte vara för stelt högtidlig. Men han kände sig på något sätt löjlig alldeles som om han varit gammaldags klädd eller haft svarta glasögon.

Han rörde sig försiktigt mellan sina skrattande och pratande jämnåriga. Bockade alldeles för artigt, märkte han, och talade för allvarligt och fåordigt.

Agneta slog honom kamratligt på axeln och uppmanade:

»Se inte så kritisk ut. Det här är inte föreläsning i straffrätt utan livet på en pinne!»

Hon äskade plötsligt ljud genom att slå ihop händerna.

»Säg en sak allihopa! Ska vi inte bli du överlag. Utom familjens stora A. — syster Anna och lilla skolrättan Ibbe är vi ju högskoliter hela bunten. Det är idiotiskt med titlar kamrater emellan. Man blir på något sätt dum, när man idligen skall tänka: den känner jag bara till titelbladet. Anna tycker förstås jag skenar i väg, men med den farten kommer man fortast fram. Ibbe blir hänryckt över förbrödringen, så det . . . Och stora A. är inte kitslig.»

Anna Fris, vilken tydligen var van både vid Agnetas yrande munterhet och vid den kamratanda systemen gjorde gällande, gav sitt samtycke med ett hjärtligt handslag och ett: »Ja, ungdom emellan är det ganska onödigt uppstylat med titlar. Fris 20.»

Det fanns till det yttre ett starkt syskontycke mellan de mycket blonda, smäckra och smidiga flickorna Fris. Det mjuka ansiktet, kanske något för rundlagt, den korta, bestämda näsan, den klara hyn och de vita, jämna tänderna gick igen som familjetyp. Men deras karaktärer hade var sin särprägel.

Anna var duglig och gjorde sig nyttig utan självöverskattning. Hon hade ingen bestämd sysselsättning. Någon s. k. ledig stund hade hon dock knappt — det hade ingen i huset, våningen stod oftast avfolkad, när där inte var främmande —, hon ägnade sig åt gymnastik, var medlem i en klubb med välgörande ändamål, spelade piano och gick till några blinda gummor, vilka hon läste högt för.

Dessutom hade hon sitt umgänge liksom systrarna sitt. »Det var ren flax», som Agneta uttryckte det, att

Anna hade en hemmakväll, när Ibbe och hon »strålat samman om några bekanta.»

Agneta var yster som en unghäst, gjorde, vad som föll henne in, och tänkte hon, kom det vanligen efter det hon redan handlat. Hennes vän- och bekantskapskrets var månghövdad. Än var det en flicka, än en pojke hon måste träffa. Hon hade stämt möte. Och hon hafsade i väg från ett rum, där allt flöt i hopplös oordning. Men på en timme kunde hon, om så påfordrades snygga upp så fullständigt, att både hon själv och andra beundrade resultatet.

Juridiken var intet som helst livsvillkor för henne, men hon ville gå på högskolan och valde den fakultet, som hon ansåg, att man bäst kunde »sno sig igenom», om arbetslusten skulle infinna sig. Och advokatyrkets rörlighet tilltalade henne. Hon hade inga kärleksgriller, kanske därför, att hon inte hann med annat än att ta emot hyllning. Det hände aldrig i ett ungdomslag, att inte hon kunde förfoga över minst en stabil beundrare. Denna kväll hade hon två och stundtals Lennart, som ibland ädelmodigt överlät Ibbe till Ejnar. Ejnar var visst tacksam för förtroendet, men han kände sig så bortkommen i denna virvel av muntra människor, vilka hoppade upp på borden, vräkte sig i fåtöljerna, sjöng eller visslade, med ett ord betedde sig på ett sätt, som han aldrig drömt om vara möjligt i ett hem.

Agneta sade till Lennart:

»Ejnar ser ut som om han tuggade naglar invärtes. Förstår du, hur jag menar?»

»Nej. Ejnar tuggande naglar, det är något fullständigt ofattligt.»

»Jag har inte sagt, att han gör det, bara att han har

den minen. Vi får ge honom några lektioner i leveglädjen. Hurdan föräldralya har han efter han⁹går så högt upp i halsen och så är slätkamrad över det hela?»

»Ja, det är verkligen märkvärdigt», sade Lennart fundersamt, »jag har aldrig varit bjuden hem till honom. Hans rum har jag sett. Brr, så tråkigt! — Och hans syster har jag träffat som hastigast. Hon är vacker och visst bra tråkig hon också.

Egentligen ser vi allihop väldigt bra ut nu för tiden. Det är gammalmodigt med fult folk. Det är stil på vår musserande årgång, men vi ska inte lagras. Håll i! Drick ur!»

Ibbe och Ejnar hade inte alls lätt att få pratet i gång. I vardagslag, då hon ville ha hjälp med en översättning eller en joxig fras i en skrivning, kunde han utan för många generade harklingar låta sin lågmälda stämma ljuda, men nu ansåg Ibbe efter Agnetas exempel att man borde ha skojigt och för sin egen del tju-sades hon också av flirt. Lennart var »hemskt slängd» i det. Han var inte ett dugg artig, men han såg på ett trevligt sätt, om man hade ny klänning, nya skor eller ny hatt, då däremot Ejnar brydde sig tio gånger mera om en elegant formad uppsats. Hon skrev just ingen vidare styv svenska. Det var det förargliga. Och hu, vad det var ruskigt, när han upptäckte ett stavfel. Då blev han röd ända ut på örsnibbarna och hon med. — Kunde hon inte slå sig i backen på det! Han mindes till och med nu, att hon stavat »kullturen och klededräckten», han frågade nämligen:

»Har ni fått igen sista svenska skrivningen?»

»Den där om kulturen och» — hon fnittrade till — »klädedräkten och det? Ja. Jag fick B+, så det kunde inte vara bättre.»

»Ger de så — så låga betyg då?»

Ibbes ljusa lugg räckte ända ned till ögonbrynen. Det tog sig pikant ut till det bobbade bakhåret. Hon såg kisande upp på Ejnar, som stod bredvid hennes stol, käpprak och allvarlig. Tänk, han drev inte med henne. Det hade hon trott.

»Ja, åt mig», sade hon oförskräckt, ehuru det på sista tiden gått upp för henne att bra betyg kunde ha sitt behag.

»Orättvisa?»

Han tycktes vara färdig att försvara henne mot hela lärarekåren. Frågan innebar både hot och medkänsla.

»Neej — inte precis. Ska vi inte dansa nu?»

»Jag dansar tyvärr så illa.»

»Ja, takten är inge värst, men du kan stegen. Hur många baler brukar du vara på om vintrarna? I fjol var jag borta varenda lördag.»

Hon fann det så festligt att ha blivit du med Agnetas *vuxna* herrbekanta, att hon inflikade det lilla förtroliga ordet, varhelst det lät sig göra. »I år skall jag till Lundsberg på bal. Jag är redan tillsagd.»

Ejnar hade inte en enda gång sagt du. Han undvek det, som om det varit något mycket farligt.

Nu mumlade han:

»Jag har aldrig varit på bal.»

»Äh!» — De glittrande flickögonen med sitt drömeri i blicken spärrades upp. »Vad gör du om kvällarna då?»

»För det mesta läser jag.»

»Och så går du på bio, för det vet jag.»

»Ja.» Han drog djupt efter andan. Det var då antligen ett ämne han kunde tala om. Han frågade, vad hon tyckte om Gösta Berlings saga.

»Jo, den är gräsligt stilig, men jag tycker det är skojigare med de utländska filmerna. De är så spännande. Det skall vara djungle och farligheter, och någon, som de springer efter och så ett lysande bröllop. Jag älskar bröllop med fina toaletter.»

»Det är tröttsamt och — innehållslöst, tycker jag. Futtigt!» Ejnar skulle gärna bitit av sig tungan, om han på det sättet kunnat förhindra det sista dumma ordet att bli till. Det lät uteslutande löjligt här. Hemma användes det ofta av pappa, och där passade det. De gamla, tunga möblerna, de fyllda bokskåpen, tavlor, ja, själva luften krävde kloka, övervägda tankar och ord, som aldrig stöjade.

»Hur då», sa Ibbe förvånad. Efter ett par varv med tåtrampning och hopdunkande knän hade de avstått från tango och ånyo satt sig.

Ejnar såg sig hjälpsökande om efter Lennart. Han kände sig alldeles olycklig. Ibbe tyckte tydligen, att han var en idiot.

Lennart kom och även Anna, då det nu var en paus för förfriskningar.

»Vi har visst en gemensam bekant», vände hon sig till Ejnar, »docent Teger. Han nämnde häromdagen, att han läst med dig och din syster. Han tyckte, att ni var de bästa elever han haft. Och särskilt — hoppas du inte blir avundsjuk — var han tjugad av din systers begåvning. Vad skall hon bli?»

»Det har jag inte hört något om. Hon är hemma.»

»Bara hemma! Förekommer det i våra dagars Stockholm?»

»Ja, Knut» — docent Teger hade på teaterkvällen sagt åt både Görel och honom att han inte ville kallas

farbror längre — »tyckte också, att det var egendomligt. Så det är det nog.»

»Hon är kanske road av hushållet eller av handarbete? Jag kan ju inte föreställa mig Agneta eller Ibbe sysselsatt med sådant mer än en liten stund. Vi sitter så sällan härhemma; men hos er är det visst mycket stillare. Jag tycker för resten det skulle vara rätt skönt.»

»Det är mycket stilla och lugnt hos oss», svarade Ejnar långsamt som om han i tankarna gjorde en jämförelse. »Jag vet verkligen inte, vad Görel intresserar sig för. Pappa vill inte, att hon skall ta studenten.»

»Inte det!» Anna tillade ingenting, men det märktes, att det överraskade henne att påträffa så osjälvständiga individer. Hon bjöd Ejnar fram till byffén och han bockade sig med sin från barndomen inlärd artighet, men tafattheten hängde som järntyngder vid varje rörelse och varje ord.

Tryggast att hålla sig i närheten av Lennart. Denne var i färd med att knäcka mandlar och spela filipin.

Ibbe och han hade delat en dubbelmandel och gjorde upp villkoren.

»Om jag säger det först, så vill jag bli bjuden på något, jag aldrig varit med om», ropade Ibbe och kisade under luggen.

»Har du flugit, annars skall du få det, bara tio minuter förstås.»

»Härligt. O, om jag vann», Ibbes bara armar flätades ihop bakom nacken. Hon trodde, att hon såg vuxet stilig ut, men var i själva verket en liten söt, ivrig flickunge, som längtade efter att 'bräcka' skolkamrater.» »Nå, vad sätter du upp, Lennart?»

»Tre middagspromenader på Strandvägen, minst en halvtimme var gång.»

»Ja, men då får Ejnar vara med.» Ibbe trodde, att hon skulle möta våldsamt och mörkt motstånd, men Lennart svarade genast:

»Gärna för mig.»

Ejnar hade lätt för att rodna. Han skämdes över att han blev så röd; den här gången var det i alla fall av glädje. Det var bussigt av Lennart att inte förneka honom. Sedan kunde ju Ejnar i sin ordning visa, att han begrep och grannlaga hålla sig undan, men på ett eller annat sätt ville han tacka vännen.

Och han gjorde det på hemvägen.

»Du är komisk, grabb», sa Lennart, »varför skulle jag inte vilja ha dig med? Inte vill jag prata jolmigt med en tös, fast hon är stunsig. Du gör inte ett skapande grand förnär. Är du så sabligt känslig av dig, att du inte skulle vilja ha mig med, om du *kunde* focka mig?»

Ejnar svarade inte genast. Av allt det ganska förunderliga nya, som denna kväll tillfört honom, var detta spörsmål ingalunda det minst märkliga. Allt mellan himmel och jord hade Lennart och han avhandlat, hade han trott, men realiteten i menings-skiljaktigheter hade aldrig som nu pockat på att bli granskad.

»Om jag vore kär i henne», började han, men blev förlägen över sina egna ord och rabblade ifrån sig ett slags befriande fortsättning: »men det är klart, att jag inte är, och då är det givet, att jag vill ha dig med, som vi brukar. Jag är ju för resten en sådan kloss.»

»Ja, det skriver jag under», skrattade Lennart. »Du har sett ut hela kvällen som om du behövt lyda

skriftens bud och kasta bort förargelseväckande extremiteter. Jag har inte sett dig i sällskap förr. Det var inte uppbyggligt.»

»Menar du, att jag gjorde fiasko?»

»Det vet jag ändå knappt. Du är bra, när du håller dig stilla. Då är du föremål från fornmuseum. Bli inte arg eller i alla händelser inte sentimental.

'Uppres dig och drömmen ur tankarna driv
och framgå med glädje till handling och liv.'

»Jag drömmer inte.»

De hade hunnit till Lennarts port och skildes med en nick och ett »hej». Det störde inte vänskapen, att Ejnar blivit tilltufsad. Han fann det berättigat. Och Lennart var hans enda vän, de andra pojkarna hade han ingenting annat gemensamt med än kurser.

Ibbe glömde han bort, medan han fortsatte sin väg in i Klaras åldriga, tysta gator, men Lennart tänkte han på med stigande beundran för det hurtiga och duktiga hela hans väsen utstrålade. Han fick lust att revoltera mot sin egen försagdhet genom att med buller och bång slå igen den maskstungna porten, vissla högt i trappan, sätta nyckeln rasslande i låset, men av gammal inrotad vana stängde han porten ljudlöst och öppnade tamburdörren lika ljudlöst. Väl var det, ty genom springan under den stängda dörren såg han, att det lyste i pappas rum. Det skulle varit rätt så kusligt och — för resten »ohyfsat» — att störa honom.

Hur skulle Lennart gjort?

Ejnar placerade rocken ordentligt på dess hängare, satte galoscherna i hyllan och gick till sitt rum med Lennart inom sig likt en fyrbåk, vars ljus blinkade

gemytligt och trohjärtat, men ändå överlägset i sin vetenskap att rå på dimma och mörker.

När han redan låg i sin bädd — make till Görels soffa — drog han plötsligt sin hårda pojkmun till ett leklystet leende. Vi slogs inte i alla fall tänkte han, så arga blev vi inte. Hur kunde Lennart inbilla sig, att vi skulle vara så barnsliga? Han låg emellertid och kände på sina armmuskler och sa sig belåtet, att han inte skulle fått smörj.

III.

DEN STORA SKRÄLLDUSEN.

»Tillåter du», sade Knut Teger, »att vi pratar litet om dina barn? Du tar väl inte illa upp, att jag tycker mig ha del i dem efter den trevliga, förtroliga som-marn på Utö.»

»Jag är dig varmt tacksam för ditt intresse», ljöd assessor Skogmarks lågmälda, liksom ständigt ny-putsade röst, som passade ihop med hans ämbetsrum, hans svarta kostym och ofantligt vita händer.

»Jag blev ung på nytt den gången», återtog Knut, »och när jag på hösten fick det oväntade stora arvet, som satte fart både i mina studier och livsandar, begrep jag, vilken härlig tid ungdomen kan vara. Mina fyllda trettiotvå år besvärar mig aldrig. Pojksinnet frodas.»

»Jag har aldrig haft något sådant. Men du ser verkligen — hur skall jag säga? — pigg ut som en stare. Jag lyckönskar dig i alla fall mera till den ytterst förmånliga kapitalplacering jag haft nöjet hjälpa dig med — du tog papperet? — än till det där — pojksinnet. — Vad var det du ville säga om barnen. Har du hört något ofördelaktigt om Ejnar. Skulle han vara lat?»

Knut skrattade klart och öppet. Tänderna var breda och jämna.

»Nej, han är flitig som en olycka, höll jag på att säga. Dammar ned sig med juridiska paragrafer. Däremot trevar och fumlar han rent bakvänt med livet självt. Kan inte bli ung på det rätta sättet, oförskräckt och glupskt. Både han och Görel saknar svikt. De verkar förpuppade. Har du inte märkt det?»

»Jo, det är visst möjligt, att de är. Men vad vill du jag skall göra åt den saken. Jag sätter mig inte emot, att de gör lämpliga bekantskaper och nekar dem aldrig utvecklande tidsfördriv. Jag blundar till och med för Ejnars i mitt tycke besynnerliga vänskap för unge Bergman. Visste jag inte, att denne yngling är av verkligt god familj, skulle jag lagt mig emot förtroligheten, men som sagt, nu blundar jag. Ett ytterst uppskattat nöje både för mig och barnen är dina besök, bäste Knut. Jag hoppas, det måtte bli dig en vana att äta dina söndagsmiddagar här.»

»Tack skall du ha. Det ser så ut efter jag nu hållit i tre söndagar å rad. Men barnen har sannerligen inte vidare sällskap av oss. Vi slår oss ju ner med kaffe och pipor inne hos dig.»

»Ingenting hindrar dem att komma in. Och vid bordet njuter de synbart av din underhållning.»

»Mycket smickrad. Men en fluga gör ingen sommar och en docent lika litet, hur han än surrar. Du skulle bjuda flera ungdomar, Valdemar, göra dig bekant med den *nu* uppvuxna generationens intressen. Släpp in våren med vindkast och oro i ditt hus. Det följer också doft och fågning med den.»

»Oro! Gubevare mig! Jag vill ha lugn och ro omkring mig. Det vore avskyvärt, om jag skulle bli störd i mina vanor av gälla rösters tuppsycklingsresonemang. För resten har jag ingen värdinna. En änklings och en statens

tjänsteman som jag varken kan eller vill låta sig rivas med av tidsströmningar. Barnens väl ligger mig varmt om hjärtat och jag ser ju, om jag skall vara ärlig, att de artar sig förträffligt. Görel är lik sin vackra mamma. Hon har ett ovanligt fint och älskligt ansikte och en utsökt, naturlig hållning.»

»Nå, men så låt henne då för sablarna visa sig för folket! Med andra ord: glädja sig själv och andra med försynens milda håvor.

Vad skall du med värdinna. Urverket går utan lod i våra dagar. Dessutom har du ju Görel, min gubbe lilla. Förklädena ha nöts ut. Skulle du absolut hålla på ett dylikt, måtte du väl kunna leta upp en gråhårig duenna. Alldeles försvunna är de inte. Det är din skyldighet att ordna något för Görel, praktiskt taget har hon ingen att vara med. Jag frågade henne just i söndags om färgen på hennes dansklänning. Hon stirrade på mig, din vackra, sjuttonåriga dotter och sa: 'Varför skulle jag ha en dansklänning?' Hon borde ha fyra, fem, du. Och du kan vara lugn för, att både flickan och de blev uppskattade, om de balfördes.»

»Det är jag inte angelägen om. Men det är möjligt, att Görel är för mycket ensam. Ejnar har sina kamrater och sitt arbete. Jag skall tänka ut ett tillfälle för Görel att komma med — på det sätt jag anser passande, du må kalla mig aldrig så gammalmodig. Och när jag i julhelgen ger den sedvanliga middagen, skall jag låta barnen bjuda några ungdomar.»

»Glöm inte bort mig då, jag räknar mig till de gröna skogarna.»

»Du är självskriven, min kära Knut!»

En vecka senare, en ovanlig klar och frostig novemberdag gick docent Teger raskt nedåt Drottninggatan. Han gladde sig åt luften, människovimlet, sin egen väl förspända framtid och den doftande cigarr, varpå han belåtet, en smula för hastigt, bolmade.

Att han tog sig bra ut, visste han med tillfredsställelse. Rocken med bisamkragen satt väl på hans ståtliga gestalt. Hans huvud och ansikte hade manligt bra proportioner. »Gudskelov jag är varken harmynt eller uppnäst», brukade han säga, »och då kan jag ju med jämnmod ta bristen på grekisk profil. »Ögonen var inte särdeles stora, inte heller obeskrivligt djupa, men kloka och goda, vaksamt uppsnappande komiska detaljer.

Ur en modebutik kom Görel. Hon såg upphettad ut och kunde visst börja gråta när som helst, så nervös föreföll hon.

»Goddag Görel!»

Hoppade hon inte till hela tösen som om ett litet jordskalv skakat henne? Och det var klart, att hon skulle säga »farbror.»

»Goddag farbror Knut.»

»Vi har lagt bort titlarna. Är du ute i affärer?»

»Ja, jag skulle köpa mig en hatt. Det är så svårt.»

»Det kan en flicka helt enkelt inte göra på egen hand, föreställer jag mig. Får jag gå med?»

»Tack så rysligt mycket, men . . .»

»Du skall inte niga för mig, Görel. Det betraktar jag som en ohövlighet.»

»Förlåt, jag menade inte . . .»

»Nej, det hoppas jag. Se så, ta det inte tragiskt! Opp med huvut! Ut med bröstet! Lilla dumma Görel-tös, vad du ser olycklig ut. Jag trodde det var roligt

att köpa hatt, och jag trodde det var ändå roligare, att en ganska stilig karl erbjöd sig att gå med och vara smakråd; allra roligast trodde jag det var att veta att vi två är så buss med varandra, att du kan vara fullt naturlig och inte inlärt artig. Du blir så liten och löjlig i all den där utslitna stassen. Gå till *höger* om mig, unga dam! Jag är inte Metusalem.»

Görel lydde. Hon hade mycket uppmärksamt åhört »farbror Knuts» — inom sig sa hon aldrig annat — utläggning och mindes strax hans raska, bestämda förklaringar under lektionstimmarna. Det hade varit kläm i hans undervisning, aldrig slöade han och aldrig tillät han eleverna att bli efter.

»Du Görel, ska vi köpa hatten först eller ska vi gå till Bergs först. Jag föreslår det sistnämnda, så att du får lugna dig. Kan det vara så fruktansvärt att skaffa en hatt?»

»Ja, det är hemskt.»

»Varför det? Du ser ju mycket skaplig ut. Nu var jag allt Klumpedumpe! Du är rasande söt, menade jag. Så alla hattar bör kröna verket!»

»Ingen hatt är stor nog. Gretchenflätorna som pappa håller så styvt på, är i vägen. Och fröknarna i affärerna småler så obehagligt.»

»Ja, det är sant. Du har flätor runt huvudet. Det skall du lägga bort. Man kan inte gå med sin mormors parure, om den är aldrig så klädsam.»

»Pappa kan nog inte föreställa sig mig annorlunda kammad förrän jag gifter mig förstås.»

Knut såg blixtnabbt på Görels allvarliga, oberörda ansikte.

»Vem skall du gifta dig med?»

»Det vet jag inte. Men det blir väl alltid någon.»

»Funderar du på sådant ibland! — På bröllop väl mest?»

»Ja, när jag ser på mammas brudfotografi. Jag vill så gärna ha många tärnor och då är det bra tråkigt att inte känna en enda flicka så mycket, att jag kunde bjuda henne.»

»Det är ju rätt fatalt. Du får se tiden an. Nu går vi till Bergs och sedan ut på spaning efter en stor hatt. Skall du nödvändigt ha den i dag?»

»Ja, jag skall gå på visiter i morgon. Det är tre av hovrättsfruarna, som pappa vill, jag skall göra visit hos. Jag känner dem litet förut. Jag har fått visitkort. Det har jag aldrig haft.»

»Ska de där fruarna skaffa dig något trevligt?»

»Jaa, jag vet inte. Jag skall få vara med och servera te på en handarbetsutställning och så blir jag visst upptagen i en syklubb.»

»Gå *inte* i kloster, Ofelia! Köp hatten, men ge katten i tantröran. Där har du inte att skaffa. Är pappa hemma i kväll?»

»Det tror jag.»

»Då kommer jag och reformerar honom. Han vill dig så väl, men han begriper inte, hur man får in den friska luft, det syre du behöver. Stig på!»

Han öppnade dörren till Bergs konditori. Görel tycktes ämna låta honom gå först in, varför han gav henne en lätt knuff i ryggen.

Medan de under småprat drack te och åt bakelser, tänkte han med en viss bävan på det uppdrag han åtagit sig i modeaffärerna. Det bleve säkert vanskligt att finna någon rymlig huvudbonad som inte liknade ett upp och nedvänt ämbar.

Flickor av dagen skulle vara shinglade eller åtmin-

stone ha en pannkaksplatt »åtta» i nacken. En sådan där valnötsbrun glänsande flätkrans som Görels verkade nästan komisk, fastän han inte tänkt på det förut. Så var det med allt gammalmodigt. I och för sig kunde det vara bra, men tangerade det moderna livsformer, märkte man, att det tjänat ut.

Hans olust för hattinköpet blev allt större. När de änyo kommit ut på gatan, blev fegheten honom övermäktig.

»Det är alldeles för vackert i dag för att trava i butiker, Görel. Tycker du inte vi skulle gå upp på Skansen ett slag i stället? I kväll föreslår jag pappa, att då får ändra frisyren. Jag säger, att du annars måste gå barhuvad eller använda den där byttan du har nu.»

Görel log inte, tvärtom såg det smala, innesittarebleka ansiktet bestämt ogillande och något förbluffat ut. Hon kände inte igen farbror Knut. Sådan hade han aldrig varit på Utö. Då hade hon funnit det så tryggt att förtro sig åt honom. Han skämtade inte så mycket, var stadigare i sitt sätt och skulle aldrig tagit tillbaka ett löfte. Hon hade inte bett honom gå med och köpa hatt. Han hade själv föreslagit det. Då var det väl konstigt — *tabbigt* — att ändra sig? Men nu ville hon inte på några villkor ha hans sällskap.

»Nej», sa Görel, »pappa ville, att jag skulle skaffa mig hatt i dag. Jag har lovat. Men tack så mycket för farbr — för Knuts vänlighet. Kanske jag får säga adjö då, för jag — vill nog helst gå — ensam. Det är jag van vid.»

Den ljusa rösten hade intet av det inneboende fnitter, vilket oftast kluckade i flickstämmor. Knut undrade vem som skulle få Görels första verkligt ungt strålande leende. Det sov visst ännu. Han hade hört

henne skratta, men aldrig sett hennes själ le soligt och varmt.

»Hade vi inte kommit överens om att följas åt», frågade han spakt, med ett hårt nyp i sin egen karaktärssvaghet. »På Västerlånggatan finns det massor av hattar, har jag sett.»

»Där har jag aldrig försökt.»

»Då går vi dit.»

»Knut skall vara snäll att inte gå med in.»

»Varför inte det?»

»Jag vet inte — men jag vill helst inte det.»

»Om jag gör det i alla fall», retades han, »vad säger du då?»

»Ingenting.»

Han undrade över hennes på en gång försagda och avgjort fasta tonfall. Hon var ett barn, som höll på att växa ut till kvinna. Det dröjde nog ganska länge, innan hon bleve färdig, men en dag tittade världen och hon på varandra med gott behag.

»Du hade ingenting emot mitt sällskap, tycktes det, när jag först frågade dig.»

»Farbr — *Knut* lät mig inte tala ut. Jag ämnade tacksa och säga, att det inte var värt. Jag skulle bara bli dumt generad, om *Knut* sa något lustigt, som fröken i affären skrattade åt.» De hade gått en bit. Nu stannade Görel och räckte fram en liten tunn hand. Hon hade dragit av sig den tjocka vinterhandsken. Handen var kall och ganska röd.

»Adjö med dig då. Det är väl inte värt, att jag är envis.» *Knut* tryckte hjärtligt de smala fingrarna. När han en sekund senare såg den raka flickryggen, de sluttande axlarna och de snabba små fötterna, greps han av samma ömma deltagande som en stor, stark

karl kan erfara, om han råkat på en ännu ej flygfärdig fågelunge, vilken fallit ur boet. Han visste, att han ville se fågelungen Görels vingar spända mot blå rymd. Han visste också, att han ville lära henne bruka dem.

Förbaskat besvärligt bara att komma underfund med den rätta metoden. En sådan där liten varelse med många möjligheter och ingenting avslutat, måste antagligen hanteras varligt och inte experimenteras för mycket med.

»Hej», ropade han i detsamma, och »hej» svarade Anna Fris. De stannade mitt för varandra.

»Du kom som på beställning», sa Knut, »jag behövde just ett sådant där moderligt specimen som du.»

»Det låter mystiskt. Men jag har inte tid att stå och prata. Jag är på väg till gymnastiken. Vi tränar våldsam för en snobbigare uppvisning i fäktning.»

»Du är sannerligen mångsidig. Hur många järn har du i elden?»

»Absolut flera än du kan hålla reda på. Vi går Regeringsgatan. Det är närmast. Och du hade på hjärtat?»

»En flicka — en levande söt och rar flickunge.»

»Gratulerar . . . Det kommer något överraskande, men . . .»

»Nej, det är inte alls på det sättet, kära du. Jag har bekymmer för henne. Hon sitter och duvnar till i ett gammalmodigt hem. Ja, jag har för resten berättat dig om hennes fenomenala minne för inte så länge se'n.»

»Nå, den där Görel Skogmark. Ja, vet du, liknar hon brodern, är hon den tyngsta pråm jag bogserat i min våltalighets farvatten. Han var hos oss här om dagen, då småflickorna hade skiva. Kär i Ibbe förstås, och det gjorde honom inte munvigare.»

»Han är en av de bästa i arbetet. I alla fall, så har

Görel ett annat temperament. Hon är kanske lika blyg och tystlåten, men livligare. Kan du inte ta dig an henne?»

»Hur skall det gå till? Föreslå henne någon sysselsättning, som det är rutsch i, passar det?»

»Jag vill, att hon skall ha roligt, inte göras nyttig.»

»Är du så ytlig.»

»Ja, och utan skamkänsla. Görel skall ha ersättning för sollösa barnaår. Hon skall lära sig att längta efter var ny dag. Och hon skall förstås sedan hon som andra tas i anspråk vid arbetsfördelningen, men glädjen först.»

»Menar du jazz med ben och sinne?»

»Dansa medan du är ung. När du är gammal, blir du för tung», heter det logiskt i leken. Hon skall dansa ut i tillvaron bland jämnåriga. Din Ibbe med de tusen fröjderna kunde väl ta Görel med i laget.»

»Ibbe sysselsätter sig uteslutande med sig själv. Idkar ingen slags välgörenhet. Det anser hon vara tanTERS och fula flickors sak. Men jag lovar dig att komma ihåg prämsystemen vid något lämpligt tillfälle. Hej nu! Du får inte uppehålla mig.»

De hade hunnit fram till Gymnastiska Centralinstitutet.

Det var en annan hand det än Görels att ta i, tänkte Knut, fast och smidig i den stramt åtsittande handskan. Medan han kraftigt skakade den, sa han:

»Kom ihåg mig också, Anna, är du hygglig.»

»Vi är ju vänner, basta.»

Hon nickade hurtigt, och medan hon sprang in i porten, sträckte hon upp sig för att känna efter, att hon var i form. Lusten att få floretten i hand och göra det första utfallet ilade som små glada, ivriga ryck

igenom henne. Hon kunde inte fatta, hur någon lojt och likgiltigt tog itu med en dag. För henne var den en spännande bergbestigning i hög luft. En topp upphunnen, hägrade en ny.

*

När Görel kom hem med sin naturligtvis misslyckade hatt, hörde hon röster från Ejnars rum. Där pratades och skrattades ovanligt högljutt. Hon tänkte strax: så skönt, att inte pappa är hemma. Så uppsnappade hon en flickstämma och blev stel av häpnad. Stannade mitt på golvet i sitt rum och lyssnade till den klingande röstens korta utrop.

En flicka inne hos Ejnar! Det var alldeles ofattligt. Och klockan var snart sex, så att pappa kunde väntas. De åt sina måltider på klockslaget hos Skogmarks. Första frukosten klockan nio. Lunch klockan ett och middag sex. Assessorn fick te in till sig på kvällen, om han ämnade sitta uppe och arbeta.

Bordet stod dukat, och Agata hade nyss smällt i dörrn efter att ha varit inne och sett på den punktliga pendylen i salen. Det gjorde hon alltid en liten stund före middagen, så att maten hann bli upplagd ungefär samtidigt med att assessorn hängde upp överrocken och borstade håret.

Görel såg på sitt armbandsur och blev het över hela kroppen. Om hon bara tordes bulta i väggen, så skulle väl Ejnar förstå. Hon mindes, hur förfärligt ond, det vill säga isande kall och överlägsen pappa varit en gång, då Ejnar och hon utan att be om lov tagit med sig ett par kamrater hem från skridskoåkningen. De hade stöjat och lekt i salen. Och så med ens stod pappa där och sa otäckt stelt:

»Tyvärr måste jag be er, mina små vänner» — detta till de främmande barnen — »att gå nu. Jag håller på med ett viktigt arbete och behöver tystnad. Det var mycket vänligt av er att hälsa på Ejnar och Görel, men tillfället är beklagligtvis illa valt.»

Barnen hade visst inte begripit de fina orden. Hon kom ihåg, att de gapat, men det var alldeles omöjligt att inte begripa pappas min. De hade helt flata drupit av och sedan hade pappa bara sagt:

»Sådant här oväsen vill jag aldrig mera veta av. Ställ stolarna, där de ska stå! Möbler är inte avsedda till leksaker.»

Nej, vad hon därinne skrattade. Så obeskrivligt glatt! Fanns det något så genomroligt i världen? Ejnar hördes också. Han lät inte alls som vanligt. Mera öppen och frisk. Och så var det en tredje röst. Det var nog den där Lennart Bergman. Men vad nu då! Ett sådant rysligt buller! Och som det skramlade. Någon-ting gick sönder. Ett ögonblick upphörde skrattet, sedan blev det hejdlöst.

Görel kände sitt hjärta som en hård boll kastas upp i halsen och dunsas ned igen. Hon var så rädd, så nyfiken, så fullständigt bragt ur gängorna, att hon ovillkorligen skrek till och sprang genom salen ut i tamburen utan att veta, vad hon skulle göra där. Hon ville bara vara till hands, kanske kunna varna bråk-stakarna därinne, om pappa kom i trappan.

I detsamma flög Ejnars dörr upp på vid gavel, och Görel såg ett vattendränkgt golv, varpå böcker och kollegiehäften flöt. Bokhyllan, som hängde över tvättstället, hade tydligen ramlat ner. Bandet måtte brustit. I fallet hade den och de tunga böckerna slagit omkull den skrangliga pelarkommoden med vatten-

bricka på och fylld handkanna i. Porslins- och glasskärvor låg kringspridda i översvämningen och uppe i soffan stod en ung flicka, som bara skrattade.

Hennes vinröda klänning flammade mot den suddiga grågula tapeten. Hon hade en liten svart klockhatt med en glittrande dagslända, vilkens vingar rörde sig fladdrande och skimrande vid flickans snabba kast med nacken. Fötterna i svarta lackpumps trampade och stampade.

»Ni får bära ut mig, pojkar», frustade hon. »Jag kan inte vada genom den här pölen. Och nu måste jag gå Annars skulle jag hjälpa er plocka upp böckerna. Heja på jungfrun, Ejnar! Säg åt henne att ta den största skurtrasa hon har med sig. Det är verkligen skojigt att se onkel Thyren bli doppad. Men mycket mer väta tål nog varken han eller de mindre profeterna. Rädda dem ur spat, Lennart! De är inte simkunniga.»

Lennart hade kavlat upp armarna och langade nu droppande bokluntor till Ejnar, som tog emot dem med en skamsen min. Att påkalla Agatas bistånd tycktes han inte tänka på. Hon kunde gräla, Agata, när hon satte den sidan till.

Vattnet glänste på den slitna korkmattan och stänkte plaskande högt upp, när Lennart flyttade sig. Han tog saken lätt, sparkade undan glasskärvor och porslinsbitar, medan han länsade golvet från bokhögar.

»Langa hit handdukar, Ejnar, så skall jag svabba», utbrast han plötsligt, »det skall gå som en dans.»

»Lyft ut mig först», uppmanade flickan. »Nej, för resten jag klarar det nog själv.» Hon tog ett vikt skutt till närmaste stol, använde därefter den ännu kullvräkt kommoden till räddningsplancka och hamnade

torrskodd på tröskeln. I detsamma fick hon syn på Görel. Med en käck nick presenterade hon sig:

»Jag är Agneta Fris, Ejnars kurskamrat. Ni är hans syster, förstår jag. Vi har väl inte alldeles skrämt ihjäl er? Men nog har vi — eller rättare bokhyllan — ställt till ett väldigt spektakel. Titta, så där ser ut!»

Lennart bockade sig nu också för Görel.

»Jag är skurmadam som fröken ser. Var skall jag vrida ur trasan, Ejnar? I papperskorgen, vad? Men den läcker väl, den baddarn.»

Görel var så handfallen, att hon inte kunde ingripa. Det var också otroligt spännande det hela och märkvärdigt . . .

»Kasta hit min päls och mina handskar, Ejnar», bad Agneta. »Tack!» Hon vände sig till Görel, medan hon svepte om sig pälsen. »Jag vet inte om fröken Skogmark är inne i terminologien och förstår vad vi menar med att dra ihop. Det var det vi skulle göra, pojkarna och jag, för vi ska upp i ett s. k. litet förhör i morgon, och Ejnar har famosa anteckningar. Men så började Lennart härma profeten — professorn, menar jag — och bäst vi skrattade åt det, trillade den hållningslösa bokhyllan ner. Då var det totalt slut med oss. Det är väl synd, jag är tvungen att kila, för något hjälplösare än pojkar . . .»

Görel avbröt henne med ett ivrigt och uppskrämt:

»Stäng dörrn, Ejnar! Skynda dig. Jag hör pappa i trappan.»

Hon grep hastigt krampaktigt hårt om ett paraply, som stod i sin ställning. Det skedde alldeles oreflekterat. Hon måste ha något att hålla i.

Agneta betraktade förvånad den bleka flickan. Inte

kunde hon väl på fullt allvar vara rädd? En sådan här malör var väl ingenting att fästa sig vid. Hemma hände det nästan dagligen, att något slogs sönder.

De långsamma, en smula hasande steg, vilka ljudet i trappan närmade sig tamburdörren. En nyckel sattes i låset. Assessor Skogmark steg in; han pustade och harklade sig. Det elektriska ljuset spred ett allt för svagt sken för att han genast skulle upptäcka de bäge flickorna. Han började knäppa upp rocken, och Agneta ämnade just ge sig tillkänna, då han fick syn först på henne, sedan på Görel,

»Ursäkt», sa han och hängde upp rock och hatt.
»Jag skall genast ha den äran att . . .»

Doften av Agnetas Mille fleurs och åsynen av hennes magnifika päls stämde honom välvillig.

Inne hos Ejnar var det moltyst. Agneta anade Lennart i närheten av nyckelhålet.

Assessorn hade nu också snutit sig, det hörde till ritualen. Han närmade sig och bockade artigt.

»Vill du föreställa mig, Görel?»

»Fröken Fris», presenterade Görel.

»Fris — Fris! Namnet förefaller mig bekant. Jo, nu har jag det! Min son hade nöjet vara inviterad hos en familj Fris häromsistens. Mycket förbunden. Ofantligt älskvärt av fröken att hedra lilla Görel med en visit.»

»Å, det är ett fullkomligt . . .»

Görels förtvivlade, bönfallande blick samtidigt med ett häftigt förstulet ryck i Agnetas arm kom denna att tvärt tystna. Hemlighetsmakeri tänkte juris studeranden Fris föraktligt. Varför skulle det hymlas med, att Lennart, Ejnar och hon brukade förhöra varandra? Assessorn följde tydligen inte med sin

tid. Det dugde inte att berätta det solklara och enkla faktum, att hon, Agneta, varit hos sin kamrat för att de skulle dra ihop. Hon blev generad över att inte kunna vara ärlig, rodnade och stammade något, som hon hoppades, han inte skulle säga »vad befalls?» om för då blev hon bet.

Klockan slog i detsamma sex och assessorn yttrade mycket artigt, men i en avvisande ton, som Görel rysande kände igen:

»Jag ser, att fröken står på väg att gå. Låt för all del inte mig uppehålla. Det vore ytterst angenämt att vid något annat tillfälle få se fröken Fris här hos Görel.»

»Tack så mycket!»

Agneta flög ut genom dörrn.

»Sauvée», mumlade hon på översta trappsteget och drog djupt efter andan. I trappan visslade hon en av dagens melodier.

IV.

PAPPAS OMVÄNDELSE

»Jag tyckte, någon gick i tamburdörrn», avbröt assessorn lyssnande den utredning av storstaden Stockholm ur geografisk synpunkt han vid middagsbordet denna dag påbörjat.

»Det var nog Lennart», svarade Ejnar och sänkte ett blodrött ansikte över sopptallriken. »Han skulle — skriva av några anteckningar. Han — blev inte färdig, innan jag måste gå in och äta.»

Görel hade också rodnat starkt. Hon hade redan förut flera gånger skiftat färg av fruktan, att pappa skulle fråga något om fröken Fris. Kanske vilja veta, vad Görel och hon pratat om. Bara för att vara vänlig.

Att pappa medan de åt skulle låtsas om Ejnars synbara förlägenhet behövde inte befaras. Inte heller skulle han fråga Görel, varför hon i hast blivit så talträngd och vetgirig. Varje ämne, som kunde ge anledning till missnöje och bannor, sköts åt sidan. Så länge man satt till bords, konverserade man. Det var en gammal, god regel, som assessorn fått i arv från förfädren på 1700-talet.

Hans juristblick överfor skarpt de ungas blossande och långsamt bleknande ansikten, därefter fortfor han att tala om radierande spårvägssträckor, city-

områdets huvuddelar och affärsrörelsens flyttning från Gamla staden över Norrström till nedre Norrmalm.

Ejnar satt alldeles tyst, men Görel fyllde ut varje paus med andfådda, tafatta spörsmål:

»Radierande! Då går dom — spårvagnarna menar jag — som spretande grenar ut åt olika håll? — City, kallar man inte det Londons city, där trängseln och foggen är allra värst? — Är det inte en skojig fackterm, att affärsrörelsen flyttar. En rörelse, som flyttar! Tycker inte pappa det låter lustigt?»

Assessorn rynkade ett par gånger ögonbrynen och såg på sin dotters flaxande händer. Han hade själv för längesedan lärt barnen äta kultiverat och visste, att de kunde det, men i dag tappade Görel kött från gaffeln ned på tallriken igen och bar sig otrevligt slarvigt åt. Det där pratandet och frågandet var inte heller likt henne. Det skulle skyla över något, men vad?

Med en resignerad suck vek assessorn ihop serveten. Det föll honom inte in att låta något smussel eller eventuella olater ha sin gång i hans hus. Naturligtvis måste han hålla rättsligt förhör — nå, inte precis det, men — han finge tala allvarligt med barnen. Det skulle varit så ofantligt mycket angenämare att stoppa en läcker pipa och fördjupa sig i kvällstidningarna.

Hans ena vita hand gjorde en rörelse som om den tvålade in ansiktet, varefter hakan erhöll en omsorgsfull gnidning.

Nu säger han, att vi ska komma in i hans rum, tänkte Görel. Jag vet inte, varför det är så rysligt. Vi har inte gjort något farligt, men det blir i alla fall otäckt, när det plockas fram. Hon kände sig som så ofta förr solidarisk med brodern. De hade varit två ganska

ensamma barn, vilka lekt tillsammans och tillsammans mottagit bestraffningar för odygd eller för sönderslag-na föremål. Det var en svår förseelse att förstöra nå-got, riva sönder sina kläder eller kasta en boll vård-s-löst, så att den slog till ett fönster. De borde alltid se sig för, aldrig hafsa och flänga.

Bäst hade de haft det, när de fått sitta inne hos pap-pa, som läste Andersens sagor för dem. Han hade senare läst Fältskärns berättelser, Tusen och en natt och Jor-den runt på 80 dagar. Han läste väl. Uttrycksfullt och vårdat och Ejnar tröttnade aldrig att höra på. Görel skämdes över det, men det hände, att hon blev så sömnig, att hon nickade till. Det brukade börja med en olidlig pina över att nödgas sitta så stilla med hela sig som pappa fordrade. Ansträngningen att låta bli att pe-ta på något tagelstrå, som stack upp ur stolsdynan, på en knapp i klänningen eller att dra upp hårbandet och rulla det om fingrarna tog slutligen så på hennes kraf-ter, att hon först domnade bort och slutligen blev hopp-löst sömnig. Och ändå älskade Görel sagor och äventyr. Hon hade bara tusen gånger hellre velat *leka* dem än höra dem föreläsas. Hon ville själv vara Schahra-zàd' och Ejnar skulle vara Schahrijar, men det fick hon honom inte till. »Vi är inga österlänningar», sade han. Och föreslog hon att få vara Regina von Em-meritz, avböjde han också det. Han tyckte om skriv-lekar och kurra gömma, bordskrocket och tiddle the winks. —

»Tack för mat», hade de sagt och Ejnar ämnade tyd-ligen smita. Men assessorn hejdade honom:

»Jag tror, det är något vi borde talas vid om, eller hur?»

Han rättade på de guldbågade glasögonen, väntade

intet svar, endast hövligt, en smula skyggt avvaktande. Det var en fullkomlig överraskning att plötsligt höra Görels mjuka, alltid något häpna och spröda röst:

»Pappa, jag har alldeles glömt tala om att farbror Knut skulle komma hit i kväll. Jag träffade honom i förmiddags. Han frågade, om pappa var hemma.»

»Jaså. Hur dags skulle han komma?»

»Vid sjutiden, tror jag.»

Assessorn log fint.

»Din räv biter inte min gås, lilla Görel. Nu går vi in till mig och språkar vid kaffet. — Möjligen också efter det.»

Hans min blev med ens allvarlig. Det skulle göra honom utsägligt ont om barnens osäkerhet och nervösa utseende dölde något verkligt orätt. Att banna och tillrättavisa minderåriga var en tung föräldraplikt redan det. Än värre skulle det bli att tala strängt och ovänligt till Görel — hon låg hans hjärta närmast — och till Ejnar. Han ville vara färdig med deras uppföstran och hade ansett sig vara det. Egentligen hade Knut varit den, som väckt honom på, att inte allt var så väl beställt, som han känt sig övertygad om. Den gode Knut överdrev givetvis ungdomens krav, men assessorn, som alltid noggrant vände en sak på alla sidor, hade funderat åtskilligt den sista veckan och med försiktigt dold, men öm vaksamhet iakttagit Ejnar och Görel, särskilt Görel.

Nu strök han henne över det silkeslena, glänsande håret och tillade: »Du har väl inte feber, barn? Du är så orolig i ögonen?»

Pappas sällsynta smekningar, lätta och varsamma, men ändå så beskyddande, var det ljuvligaste Görel

visste. Hon fick tårar i ögonen och svarade med ett innerligt, tacksamt tonfall:

»Jag är alldeles frisk, pappa lilla.»

Kaffet dracks som vanligt. Assessorn rökte en cigarr och bjöd Ejnar en cigarett. De talade om föreläsningar och om vad, som medhunnits under terminen.

»Nå, din vän Lennart», sade assessorn, när han tömt kaffekoppen, »skall han också gå hovrättsvägen?»

»Nej, han kommer visst knappt att fortsätta. Han talar om att bli flygare. Vill vara med om nordpols-expeditioner och oceanflygningar.»

»Bara han inte drar ditt intresse från arbetet! Såna där fantastaster är farliga.»

»Det är väl inte längre något fantastiskt med aviatik?»

»Jag anser, att det i de allra flesta fall är det, och jag önskar, att du svarar rätt på sak, Ejnar. Har du också äventyrsplaner?»

»Nej då.»

»Är det inga sådana dumheter ni håller på att koka ihop, och som du skäms för?»

»Nej, visst inte.»

»Varför blev du så röd, när du sa, att det var Lennart, som gick i dörrn?»

Nu, tänkte Görel och blev eldgaffelsrak på stolen. Om bara Ejnar ville låta bli att dra på vart ord utan tala om alltihop med ens, så ginge det mycket lättare. Farbror Knut hade så rätt i det, att pappa ville dem väl. Och det var en smula fegt av Ejnar att inte ärligt bekänna både det om bokhyllan och det andra — *Det andra*. Det var Agneta hon mest tänkte på, och det var visst det Ejnar inte kunde komma fram med.

»Vad hade ni haft för er därinne», återtog assessorn.

»Vi — hade läst.»

»Var ni flickor också därinne, Görel?»

Hon ryckte till och klippte häftigt med ögonlocken. En halv sekund, kanske en satt hon och försökte svälja orden, vilka ville fram. Sedan sade hon helt stilla och såg rakt upp i assessorns ansikte:

»Jag var inte där. Fröken Fris gjorde inte visit hos mig. Hon kom ut i tamburn och talade om, att hon, Lennart och Ejnar dragit — förhört varandra, men att hon inte hade tid att stanna längre.»

»Konstiga fasoner nu för tiden. Brukas det?» Han vände sig till Ejnar. »Går fina unga flickor, som inte ens presenterats i familjen och hälsar på unga män?»

»Vi är kamrater», mumlade Ejnar. »Då tänker man inte jämt på om det är pojkar eller flickor. Och Agneta är så bussig och redig.»

Assessorn gjorde en grimas, som i själva verket var skyggslapp för ett leende. Dumma pojkar, tänkte han, har ni inte mer sinne för små flickors tjusning? Har både poesien och fantasien övergivit de unga? Deras lyrik går upp i aeroplan och deras Fantasos spelar fotboll. Ett ögonblick glömde han förarga sig över den unga damens tilltagsenhet för att beklaga sin store gosses slöhet. Slutligen sade han bestämt:

»Ja, min käre Ejnar, hur — *bussig* fröken Fris än må vara, torde du vara vänlig underrätta henne om, att hon inte passar här. Sådant där kamratskap ogillar jag. En annan sak är det, om hon artigt och belevat gör visit och önskar bli bekant med Görel . . .»

I detsamma flög dörrn upp. Glömsk av all respekt hade Agata slängt upp den. Hon stod med händerna i sidorna fräsande arg.

»Det var det värsta svineri jag sett», for hon ut. »Jag

säger, att han borde ha sig en risbastu, Ejnar, så student och alltingen han är. Vet assessorn det? Har assessorn sett, hur de ställt till, för det är klart som korvspad, att den där spelevinken Bergman vari' me' om'et. Hela Ejnars rum är som en sjö och handdukarna, som var rena i morse, ligger dyblöta utbredda över inventionsoffan. Jag skulle in och lägga i kaklungen, och jag blev väl ifrån mej. Hela kaklungen var smockful med glasbitar och porslinsskärvor. Och böckerna va opptravade på alla stolar, och kommoden låg mitt på golvet. Ja, jag säger bara, att något vettlösare och fasligare haver jag aldrig skådat.»

Hon smällde ihop sina torra läppar, vände tvärt och marscherade ut.

Assessorn frågade:

»Vad talade hon om? Jag tyckte, hon nämnde ditt rum, Ejnar?»

»Ja pappa. Bokhyllan vid dörren ramlade ner och slog omkull kommoden. Brickan med vattenkaraff och glas och handkannan råkade förstås i — i olycka. Det var min mening att tala om det och be om ursäkt.»

»Jag hoppas det, kära Ejnar.»

Nu var pappas tonfall så kallt, att man måste frysa, när man hörde det. Görel blev alldeles vit och sneglade ängsligt på Ejnar. Hon visste, att han fann det lika obehagligt som hon.

»Det torde vara bäst, att du går och ber Agata förlåta det besvär du gör henne. Ni måtte fara fram som bärsärkar, Lennart och du.»

»Vi rörde inte hyllan. Bandet brast, och så blev det hela det här spektaklet, som ingen rår för.»

Ejnar kände inget trots, endast den allra största olust att rota längre i det där skräpet och dessutom

märkte han nu som så ofta förr, hur det minsta, vilket störde husets vanor, ventilerades och rådbåkades på ett överdrivet sätt. Lennart skulle skrattat sig fördärvad, om han varit där, och av Agata i dörren och pappa i länstolen ritat en dråplig karikatyr. Fast pappa var ingenting att göra narr av. — Ejnar reste sig upp, lång och kraftig, men med huvudet framåtböjt på ett tamt sätt. Han blev rädd för tystnaden efter sina ord.

Assessorn gjorde den intvåkande rörelsen ivrigare än han brukade. Han kunde inte förneka, att sonens yttrande varit logiskt och det var lugnande att både Görel och Ejnar höll sig till sanningen. Ejnar var ju en hel karl att se på. Och nitton år fyllda. Man finge kanhända tänka på det hädanefter. Tiden gick! Tiden gick! Gammalt folk glömde, att småpyrena höll jämna steg med den vandrande tiden. Han tog ner handen och sade i en ton, som de unga inte tyckte sig ha hört förr:

»Du har rätt i sak, Ejnar, men det är bäst du blidkar Agata med ett vänligt ord. Arga pigor är så obehagligt i ett tyst och lugnt hus. Och så kan jag inte finna, att det är något mer att andraga i det här.»

Tamburklockan ringde och Görel ropade glatt:

»Jag skall gå och öppna. Det är nog farbror Knut.»

Hon sprang förbi Ejnar, som styrde kosan till köket.

»Goddag farbr — nej, förlåt mig! Godafton Knut. Välkommen!»

»Tack skall du ha. Nå, hur gick det med hatten?»

»Jo tack, den blev inget vidare.»

»Ha vi den lärde herr assessorn hemma?»

»Ja då. Var så god och stig på!»

»Du tänker smita, tycks det. Det har jag för resten ingenting emot i kväll. Jag skall bara först passa på att be dig vara Lucia hemma hos mig den 13 december. Jag är värmlänning som du vet, och håller på hem-sederna. För resten har lusse börjat 'löpa om' landet runt. Du skall få några tärnor också. Det är sant, jag får ta hit noterna till Luciasången. Den skall du förstås sjunga. Att den är uttröskad, tänker man inte på just i det ögonblicket en liten fräsch Lucia sjunger den.»

»Är Knut säker på, att pappa låter mig vara med om det, så vill jag förfärligt gärna.»

»Vill du inte, om du inte får?»

Görel skakade på huvudet.

»Nej, jag skulle inte ha roligt då. — Och farbror Knut», tillade hon ivrigt, »det är något, jag vill be farbror Knut om. Säg ingenting åt pappa» — hon lutade sig fram och viskade — »om att jag skall ändra håret och det. Han vill det inte. Och jag bryr mig inte om det. Jag kan i alla fall inte bli som — Ejnars flickkamrater. Det *vet* jag.»

»Jag vet inte, vem du talar vid. Farbror Knut och farbror Knut. Var *är* den gråhårige gentlemannen?» Knut tog Görels händer och slog ihop dem med flat-sidorna mot varandra. »Du borde ha ett ris emellan de här små tassarna och så skulle du stå i skamvrån för olydnad och ouppmärksamhet. Men du skall slippa undan för den här gången med att säga Knut tio gånger. — Godafton Valdemar», ropade han in till assessorn. »Jag kommer strax. Jag skall bara uppfostra Görel ett slag först. Hon är ohövlig mot mig.»

»Nej, pappa, det är jag inte», utbrast Görel; hon förstod ännu endast undantagsvis skämt och blev lätt ängslig, om någon skrattade åt henne.

Assessorn satt lugnt kvar i sin stol. Han hade tänt sin pipa och hade ingenting emot att få draga några bloss i fred och ro, innan hans unge nymodige, men förträfflige vän kom med alla sina teorier och bevisföringar. Det kunde bli en smula för frisk vind, när han brusade fram och skulle ha rätt, men ett klart huvud och ett gott hjärta hade Knut. Just i kväll önskade assessorn att Teger uteblivit — åtminstone som mentor, men var han här skulle de språka om de unga. Ämnet hade blivit aktuellt. Vad Görel beträffade, borde man kanske haft ett fruntimmer att rådföra sig med. Men det hade bara funnits en kvinna i världen som han villigt och tillitsfullt givit sitt förtroende: lilla kloka, vackra Eva. Alla andra damer hade han passerat utan intresse. Görel var sin mors avbild. Hon, barnet, kunde därför fylla hans själ med en till hälften ljus, till hälften vemodig ömhet, som växte sig större nästan dagligen nu när Görel var lika gammal som Eva varit, då deras lycka knoppats. —

Görel hade korrekt upprepat »Knut» det bestämda antalet gånger, och hon blev fri. Docent Teger tog ett par steg fram mot assessorns rum, då Görel tätt vid hans öra viskade: »Lova, lova det jag bad om nyss!» Han nickade vänligt, menande, att det klarade sig nog, men Görel kände sig inte lugn. Hon tog sin tillflykt till mammafotografierna, tvekande om vilken mamma, som bäst skulle förstå henne. Hon var så underlig till mods, inte riktigt ledsen och inte riktigt glad, fast hon borde varit bara glad. Det var väl underbart att få vara Lucia! Farbror Knut hade nog tänkt på hennes långa hår, när han valde henne, så det var allt bra ändå, att hon hade det. Men hur skulle det gå, om kaffebrickan vore så tung, att hon inte or-

kade med den? Eller om kaffekannen droppade, och hon spillde! — Klänning var det inte så farligt med. Hon hade sin konfirmationsklänning. Den var riktigt söt. Mätte hon bara inte ha växt ur den alldeles, så att Alma Snäll inte kunde öka ut den.

Säg Eva du, vände hon sig till balfotografien, tyckte du aldrig det var kusligt, när du skulle träffa nya flickor? Du kan tro, jag råkade oförhappandes en gräsligt stilig, ultramodern flicka i dag. Hon hade klara, blå ögon och jag skulle bestämt kunna tycka om henne, bara jag inte vore så rädd för allt sådant där framt och säkert. — — —

Görel betraktade den unga, strålande Eva, som hon kallade »bästa vän». Det föll av sig självt att berätta allt det för henne som flickor ha sig emellan, men just nu, när det var något alldeles särskilt hon skulle velat tala om, något, som först i dag börjat oroå Görel, kunde hon inte ens i tankarna förmå sig att nämna det. Hon sade bara halvviskande: »Det är någonting hos farbror Knut, som jag inte förstår.»

Eva du, är jag stor nu och skall jag kunna känna som du gjorde vid sjutton år? Jag är bestämt mycket barnslig och efterbliven — det hemskaste ord jag vet! — för jag är inte alls sådan som du. Det skulle vara otäckt, om någon friade till mig eller bara blev kär i mig. Och du var ju nästan förlovad med pappa då. Men det var förstås pappa. Det finns nog ingen så rar som han. Ibland när han ser på mig, begriper jag, att han tänker på dig, Eva. Det är så underligt och stort att vara lik dig. Det är också sorgligt, för aldrig kan jag få reda på, om du skulle varit nöjd med mig, när jag försöker göra pappa en glädje. Härom dagen köpte jag krysantemum och satte i en vas på hans skrivbord.

Jag vet inte, om han såg blommorna. Han har ingenting sagt, men jag kom ihåg, att mamma brukade ställa in blommor till pappa.

Jag håller mycket mer av blommor nu än när jag var liten. Jag skulle vilja ha rosor i alla rummen. Men rosor är väldigt dyrt. Och jag har ingenting att köpa för. — Om jag hade en slant, köpte jag nog hellre chokladpraliner, såna där med ett körsbär i. Förlåt mig, Eva lilla, du föraktar mig väl inte?»

»Görel!» Ejnar knackade på. »Knut vill ta godnatt.»

»Jag kommer.»

Hon kände sig yrvaken, när hon plötsligt befann sig i den nyktra verkligheten inne i pappas rum och mötte Knuts pigga, livliga blick.

»Jag ville bara titta ett slag till på min lilla Lucia, innan jag gick», sade han. »Det var roligt vi fick för pappa, du. Han har till och med lovat komma med. Se, det blev solsken, så det heter duga! Du har strålgansen på lager, lilla Görel, det märker jag.»

Knut Teger kom ihåg, att han på förmiddagen undrat, vem som skulle få Görel att le av ett fullt och lyckligt hjärta, och nu var leendet där som genom ett trollslag — för pappans räkning. Väl bekomme, tänkte han belåtet, vi får kanske en Waldemar Atterdag, om solen skiner in så fagert i skrumpna hjärtkamrar.

När Knut gått, tog Ejnar genast godnatt, och assessorn slog honom på axeln med ett ytterst tafatt försök till kamratlighet. Hans ord hade icke heller den tillgänglighet han åsyftade. Stelheten kunde inte ge tappt:

»Sov gott, min gosse! Du behöver inte bekymra dig om bokhyllan. Den saken skall jag ordna. Agata lyckades du väl vrida rätt igen?»

»Ja, det var inte så svårt.»

»Kan tänka det. Godnatt, godnatt!«

Görel nickade åt brodern. När denne gått, greps hon av en oförklarlig lust att slå armarna om pappas hals och säga, att hon höll förfärligt mycket av honom. Det *var* ofattligt, att hon kunde komma på den idén att vilja omfamna pappa, ty det hade aldrig hänt, och hon skulle nog aldrig våga det, fast när han såg så gammal och trött och liksom alltigenom grånad ut som nu, tyckte hon inte, att han blev så oåtkomlig. —

»Görel, min lilla flicka, vi skulle ju gå och lägga oss, men om du inte är för trött och sömnig, skulle jag vilja be dig sitta en stund. Det är något jag önskar säga dig och helst inte skjuter upp.»

Assessorn stod fortfarande. Den raka, eleganta hållningen var mindre spänstig och stram än eljest, ansiktsuttrycket ej så slutet. Han hade tagit av glasögonen och ögonen blinkade svaga och rödkantade.

»Jag är inte ett dugg sömnig, pappa, och trött! — Vad skulle jag bli trött av?»

»Man kan bli trött av att drömma och önska, barn. Det tror du nog, att jag inte vet något om. Det är också mycket längesen min psyche skenade över skaklarna. Sitt! — Där i soffan, så faller ljuset på dig. Jag vill se dig — ohne blaue Brillen.»

Görel kände inte igen pappa. Hennes tankar ilade till mammaansiktena, de glada och de allvarliga. Kunde hon inte lära av dem, hur hon skulle vara nu, då pappa åtminstone *gläntade* på en annars stängd dörr?

Hon satte sig utan att göra det bekvämt åt sig, lade händerna hårt ihoptryckta mot vänstra knät, och framåtlutad väntade hon. Detta var högtidligt och spän-

nande. Hon hade läst en mängd flickböcker, där stadgade män friat till pur unga flickor, vilka »intet annat om kärlekens under.» Och hon fruktade romaneskt, att farbror Knuts »hjärta klappade häftigt för den unga oskyldiga varelse han hittills beskyddat.»

Långa ramsor ur böckerna snodde sig som serpentiner in i hennes undran över pappas allvarliga, saktmodiga tankfullhet. Han tände ingen pipa, slog sig ned med ett lätt pustande, sträckte ut benen. Lade armarna i kors.

»Jag skall uppriktigt säga dig, lilla Görel, att jag aldrig förr reflekterat över, att vi inte hade det ordnat på bästa sätt härhemma», började han, »det är något alldeles nytt. Det är kvistigt nu för tiden med föräldransvaret. Knut har upprepade gånger talat med mig om dig och din framtid.» Görel blev förfärad. Jag säger absolut nej, tänkte hon. Det här är ingen roman. »Han har rent ut sagt mig, att jag försummar min fröken dotter och även påvisat vissa fakta, för vilka jag måste böja mig. Senast i kväll har vi livligt diskuterat fallet Görel. Det var från hans synpunkt en gynnsam tillfällighet, ty det är en minnesdag för mig — en dag full av hågkomster om din mamma, Görel. Vi förlovade oss den tjugutredje november för tjuguettt år sedan; Evas faster hade ställt till bal för den unga brorsdottern. På kvällen eklaterades vår förbindelse.» Han log ljust åt en hågkomst, vilken aldrig isats ned utan levde varmt vårlig djupt under ämbetsmannatorrheten. »Åldersskillnaden oss emellan», återtog han, »oroade ingen av oss.»

Görel satt som på nålar, medan en självständig vilja, hon hittills ej haft en aning om, att hon ägde,

spirade upp i bleksiktiga skott, lätta att förkväva, men dock med möjligheter till växtkraft.

»Knut alltså, blev den starkare i dag. Jag gav mig, därför att jag var så långt borta i ett ungdomsland, som skänkte mig den högsta lyckan. Ewa har jag mistat, men du, barn, erinrar i hela ditt yttre om henne. Du är inte så glad och sorglös och inte så tidigt utvecklad som din mamma. Det inser jag till en del är mitt fel — som också Knut bevisade. Han är skarp som en advokat i argumenteringen. Det är till hans förslag jag velat komma via de här premisserna.»

Görel reste sig plötsligt. Smal och rak som en linjal stod hon framför assessorn. Hon andades kort och häftigt. Pappa måste väl inte vilja *det*? Han ämnade väl inte skänka bort henne, för då — då *måste* hon lyda.

Allt i världen var möjligare än att göra pappa ledsen, när han såg ut i ögonen som nu. Hon tordes ingenting fråga.

En gång som liten hade hon i vredesmod över att Agata bannat henne för att hon lekt med tändstickor, tänt på en hel ask och blivit ganska illa bränd. Hon kom ihåg det och aktade sig för att tända.

»Du är nyfiken, märker jag.» Assessorn försökte skämta, något han alltid blev bet på, »och ängslig, tycks det. Sätt dig igen, det är inte farligt! Du skall få höra, hur vi, Knut och jag, tänkt oss att ordna det. Du skulle kunna skickas i pension i Schweiz på nyåret, men då blir du nästan lika instängd som hemma, och det är just det, som skulle ändras. Du behöver andligt luftombyte. Några bjudningar kan du alltid komma på, och vi kan själva ha en tillställning.» Assessorn suckade resignerat. »Men du skulle egentligen bort på egen hand. Emellertid vill inte jag släppa ut min

pulla så där hux, flux utan tar dig med utrikes i sommar på min semester och tar reda på ett respektabelt och bildat hem åt dig för ett år ungefär. Det blir trist utan dig härhemma, men det kan inte hjälpas. — Vänta, det är något mer jag skall fram med. Knut tycker, att du ser gammalmodig ut. Du är inte klädd som andra. Köp dig, vad du behöver. Sânt begriper inte jag. Pengar skall du få. Helst skall du ha något vitt; det brukade Eva ha. Så sa han något om ditt hår, men det tog han gudskelov tillbaka. Du vill väl behålla dina flätor Görel? Jag njuter av dem var dag.»

»Ja, pappa, jag skall visst behålla dem. Jag skall göra allt, vad pappa vill, och förlåt, om — om jag varit och är till besvär! — Skicka mig bara inte i pension. Och — helst vill jag följa med pappa hem från utlandet.»

»Det får vi se då. Nu bör du laga så, att du kommer i beröring med några jämnåriga flickor. Du skall väl ha en bästa vän du som andra.»

Görel var frestad bekänna att hon hade Eva Löding, men pappa skulle kanske finna henna sentimentalt uppskruvad. Och så lättad och *fri* som hon nu kände sig, då intet frieri avhörts, tyckte hon också, att det skulle bli gränslöst roligt att prata med »livslevande» flickor. Hon glädde sig åt utsikten att få användning för en dansklänning. En alldeles ny vit klänning finge hon nog till Luciafesten. Plötsligt kom hon ihåg påringningen från det franska konfektionslagret. Det var bara en månad sedan hon ansett det oupphinneligt att köpa något där. Och nu . . .

»Ja, nu har jag orerat tillräckligt och vill bara be dig att öppet komma till mig med dina sorger, om du skulle få några, och med den glädje jag hoppas skall

bli dig till del. Jag skall bjuda till att förstå min lilla flicka. Godnatt kära barn.»

Görel kunde inte som vanligt bara niga. Det räckte inte. Hon böjde sig ned och kysste (brännande röd av ängslan över hur en dylik djärvhet skulle upptagas) pappas höga, kala panna med den enda djupa, horisontala fåran.

Assessorn drog henne intill sig. Hans armar slöt sig om henne med vek och stillsam ömhet. När han sedan sköt undan henne en smula tvärt, var det för att hastigt få fatt på näsduken. Han snöt sig med eftertryck, och fastän han harklade sig upprepade gånger, ljöd den förnäma, kyliga rösten tjock, när han tillsade Görel att inte glömma släcka det elektriska ljuset i salen, när hon gick igenom.

V.

LUCIAFEST, VERSER OCH BLOMMOR OCH
VAD SOM . . .

Anna Fris unnade sig kaffe på sängen dagen efter Luciafesten hos docent Teger. Hon hade varit vicevärdinna och som vanligt ägnat alla sina krafter åt vad hon åtagit sig. Den vitalitet och energi, som fanns hos Anna, meddelade sig åt varje hennes görande och låtande, ehuru hon aldrig bråkade eller knuffade sig fram.

På kaffebrickan låg en stor bukett julrosor jämte ett kort, varpå Knut Teger skrivit: »Tack för i går!»

Det hade i själva verket blivit så sent, att han gärna kunde tillagt 'och för småtimmarna', log Anna. En genomlyckad tillställning hade det varit. Hon kände sig varm om hjärtat bara hon tänkte på Görel-Lucia. En sådan graciös unge! Hon hade sjungit sig till brakande applåder. Och sett förtjusande ut, när hon inte visste, om hon skulle niga till tack eller bara som personifierad helgonlegend skrida genom rummet med sin fruktskål i de lyfta händerna.

»Låt oss slippa kaffebrickan», hade Anna bett. »Vi dukar hellre fram på bordet alla dina omaka koppar och många sorters hoplånade kakfat. Vore jag en förmögen ungkarl skulle jag förstås bestå mig en servis. Men var och en har sin smak.»

Han hade svarat, att hon var näsvis, men att han storsint förlät för hennes duglighets skull. Hon hade hjälpt honom vid inflyttningen i den trerumslägenhet han fått fatt i nära Högskolan. Gardinerna hade Anna hängt upp och de flesta möblerna hade de rotat fram ur skrymslen i klädstand och antikvariska affärer. Det var ett par år sedan nu, och hon hade sällan tid att gå upp och se på sitt verk. För övrigt trivdes hon inte värst bra med det »mossbelupna» bohaget. Det förargade henne, att en nutidsmänniska ville omge sig med så mycket gammalt. Vänskapen mellan Knut och henne rubbades dock inte, hur de grälade. Den hade rotfästs en sommar uppe i fjällen, då de händelsevis träffats och tillika med fem andra studenter av bägge könen strapatserat under ett friskt och härdande vildmarksliv.

Angående servisen hade Knut meddelat, att när han gifte sig — och det ämnade han göra så snart Hon uppenbarade sig, skulle han entlediga allt omaka, till dess dugde det.

Emellertid medgav han, att en Lucia med frukt-skål var mera estetiskt än en med dignande, svårhanterlig bricka. De tre tärnorna, varav Ibbe utsetts till en, skulle endast bära höga, vita ljus.

Det hade varit en skönhetssyn med de fyra unga — så unga, att ett par docentfruar med knäkorta kjolar avundsamt suckat. Anna tog aldrig åldersfrågan tragiskt. Gudskelov, det fanns inga gamla mam-seller längre och inte många trånande odågor heller. Man blev ju inte — som hon — tjugusju år utan att ha varit sexton o. s. v., ett pärlband av dagar. *Äkta* pärlor. Höll man dem vid den rätta temperaturen, förgick inte glansen. — Görel fördunklade tärnorna.

Men månne inte pappa assessors förklarade ansikte var allra mest sevärt? Han njöt sin dotter i stilla hänryckning. Det var tydligt, att han tänkte: hon är oförliknelig.

Ett praktfullt hår hade flickebarnet. Anna hade hjälpt henne att fästa slöjan och sätta på kronan. Det var ett bedårande litet helgonfruntimmer hon fick fram av den blyga flickan, som först förefallit henne vara skåpmat från ett byråkratiskt skafferi.

Knut och hon var lika förälskade i Görel, det hade de ärligt anförtrött varandra, och deras blickar följde den vita novisen med samma levande intresse.

De hade förstulet nickat och myst belåtet vid Görel-Lucias framgångar bland de unga. Hon var som en blomma, vilken plötsligt stod med solsken över sina nyutslagna, daggfriska blad.

Knut var förtjust över att Anna så fort blev hans medhjälparinna i att ordna för Görel.

»Blir du pigg på något, är det räddat från glömskan» hade han sagt. »Jag visste väl, att du inte skulle svika mitt förtroende.»

Nej, han kunde vara alldeles lugn. Fastän Görel kunnat komma till sin nyfödelse vid en lämpligare tidpunkt än så här strax före jul, då gamla gummor, kaffe, socker och risgryn samt familjejulklappar plöjde djupa bekymmers- och tankefårar i pannan på samhällsmedlemmen Anna Fris, skulle hon sticka in lilla Skogmark som en ljuvlig doft bland specerierna och broderierna.

»Hon skall få vara med om en julklappsvaka hos oss», hade hon lovat. »Det kommer att utveckla hennes kännedom om flickors höga kultur.»

»Och jag har tänkt, att vi skulle med den schwung

vi besitter, visa henne juls skyltningen med allt vad därtill hör», hade Knut sagt. »Naturligtvis har hon sett den många gånger förr, fastän halvsovande.»

Men Anna hade inte gått in på det. Tretalet var avskyvärt på gatorna. Han fick finna sig i att på egen hand avklara sin proteges storögda entusiasm. Allra bäst skulle hon ha det med jämnåriga.

De hade inte haft många tillfällen att prata ensamma under kvällens lopp. Efter de hade en »hederspamp» med — assessor Skogmark — måste det tagas en viss hänsyn till honom. Och Knut bad Anna uppfylla sina värddinnekliker speciellt på det hållet.

Sedan hon en stund luftat alla samtalsämnen hon kunde få tag i och funnit, att assessorn helst satte punkt och slut efter första meningen, döpte hon honom till *dixi* och överlämnade honom åt det förflutna, där han förmodligen trivdes.

»Prämen» var lika tungrodd som sist. Ingen kunde bättre behöva en stark bogserare än han. Vännen Lenart visade intet tålmod utan snabbseglade förbi både »Prämen» och andra trögmånsar. —

Anna knaprade på skorpor och pepparkakor, allt under det hon lät gårdagen passera revy. Vad Knut och hon haft roligt åt den spenatgröna poeten, som stirrat sig solblind på Görel.

Han dansade jämmerligt. Männe hans dikter hade mera rytm i sig än hans ben?

Det var nästan för artigt av Knut att skicka henne blommor. Såna finesser brukades inte dem emellan. Det måtte vara Görel, som majat inom herr docenten, så att han blev litet yr i mössan och gjorde krumsprång.

Det var för all del vackert med blommor, bara man

hade tid att titta på dem och pyssla om dem. Det hade inte hon. Så fort hon duschat och manicurerat sig, högg dagen fatt i henne. Ingen skulle tro, att telefonen lämnade henne fred att fullborda toaletten. De små och stora händelsernas alarmklocka angav dagens jäkt.

*

Ibbe, stackarn, tumlade halvsovande ur sängen. Ida hade måst skaka henne vaken. Ida ansåg, att fröken Ibbe var ett »murmeldjur». Väckningen var nästan den besvärligaste av morgonsysslorna. Och ingen tack hade man för det. Surare och trumpnare än fröken Ibbe om mornarna, kunde Ida inte föreställa sig någon.

Ibbe gäspade hela tiden, medan hon klädde sig. Hade hon bara vågat, skulle hon låtsat ha huvudvärk eller magknip, men det var praktiserat så ofta, att hon nästan gjort skandal med sina »skolkrämpor.»

Äsch då! Hål på strumpan! Och det syntes. Gick inte att dra in under hälen. Nu hade hon förstås inga hela i färg, Ibbe blev litet vaknare, medan hon rörde om i lagret av glänsande silkesstrumpor. De flesta påminde henne om något trevligt. De hon haft i går, hängde över en stolskarm.

Hon hittade inga andra. De var hudfärgade, så de kunde gå till allt.

I går! — Ja, det hade varit ganska skojigt. Fast det inte var någon vidare sprätt på såna där utklädningar. Och Lucia såg väldigt konstig ut, precis som om hon hoppat upp i sjunde himlen bara för att hon hade slöja och krona och fick stå och gala.

Ibbe hade inte gittat prata med henne. Man skulle inte odla flickor, när det fanns pojkar och en enastå-

ende bra grammofon. Ejnar dansade riktigt flott nu, sen hon lärt upp honom. Det var gräsligt svårt att avgöra, vem man borde uppmuntra mest: Ejnar eller Lennart. Det var egentligen stiligast att ha dem bägge. Den där Strandvägs promenaden, som Lennart vunnit, hade varit kul, minst sagt. En på var sida, och massor av bekanta, som tittade — — —

Vad slog klockan? Halvniol! En sådan usling! Då hann man inte med »krigsmålningen»! Anna gjorde narr av henne för hennes »spacklingar», men det frågade visst folk inte efter. Anna — Puh! Hon kunde ogenerat uppträtt *opudrad* och i overall, om det knep.

»Chokla'n hinner jag inte dricka», hejdade Ibbe Ida, som just skulle hälla den rykande drycken i en tekopp, vilken tog sig mycket ensam ut på det stora matbordets glänsande skiva. Bredvid koppen stod en tallrik med vetebröd.

Ibbe tog en skiva i förbifarten och sprang ut i hallen. Hur bråttom hon än hade, speglade hon sig i alla fall omsorgsfullt, innan hon lät dörren smälla igen bakom sig. I trappan rabblade hon historieläxans årtal.

Det skulle inte kunnat tänkas, att fru Fris var uppe vid denna tid. Ingen av flickorna hade någonsin träffat sin mamma förrän de kommit hem till frukosten. Då började hennes otroligt upptagna dag. Hon satt ofta och antecknade saker, som måste uträttas, telefonnummer och adresser, medan hon åt sitt »slarvmål», som hon kallade det. Hennes vänliga, förströdda frågor, om hur det gått i skolan eller liknande, tog döttrarna föga notis om. Svarade eller svarade inte, hur det föll sig.

Görel tyckte sig fortfarande drömma, där hon efter att ha följt pappa ut i tamburen, när han gick, återvände in i den som alltid så här dags tysta våningen.

Agata och fru Andersson, hjälphustrun, skulle utföra den regelbundna fredagsrengöringen. De hade börjat inne i salongen och hölls nu på gården med matt-piskning.

De jämna, rappa slagen av rottingen ekade mot husväggarna, men Görel hörde dem inte. Hon var alltjämt Lucia. Gårdagen var som en berättelse, hon läste om i en bok med många illustrationer.

Första avdelningen: Hemma. Hennes dystra rum förvandlat genom en skir vit klänning och en gammal beundrande sömmerska, som räckte henne de pärlbroderade skorna, underklänningen, en saga av chifon och spetsar, knäppte halsbandet och ordnade det utslagna håret. Fulare än gumman Snäll kunde inte Askungens »gudmor fe» varit, och inte heller kunde hon haft djupare, mildare ögon. De tindrade mot Görel som stjärnor.

Agata hade också kommit in för att se på ståten.

»Ja, det är då sant och visst, att kläderna gör'et», hade hon försäkrat. »Ingen kan begripa, att det här är Görel, hon, som är så glåmig och tanig annars.»

Pappa hade ingenting sagt. Kanske att inte heller han kände igen henne. Eller tänkte han på en annan flicka, som alltid brukat ha vitt? Det var nog så, ty han föreföll mycket upprörd och hans händer skälvde, när han lade dem mot Görels kinder.

Allrakäraste gamla pappa! Det var då säkert, att han skulle få riktig nytta och litet glädje väl också av sin flicka. Efter den där kvällen, då pappa varit så märkvärdigt öppenhjärtig, hade Görel varit ivrig att

tänka ut, vad hon skulle kunna göra för att ersätta mamma. Hon hade börjat försöka få rummen mera levande. Och modigt gav hon sig i strid med Agata, som inte tyckte om extra besvär, och därför snäste av Görels förslag om ett par smårätter som »piff» på smörgåsbordet. Pappa satte värde på sådana små överraskningar. Görel hade så länge gått och längtat efter hjärtevärm, att hon sedan hon varsnat den hos fadern, oförtrutet strävade efter att känna den genom hela sin varelse. Hon förstod, att den inte skulle skänkas henne, om hon inte själv hämtade den.

Till sin förtrogna hade hon utan tvekan valt Alma Snäll. Hon, den gamla sömmerskan, hade ju känt mamma och kunde berätta om frun, som var en »änglamänniska.»

»Precis så överjordiskt god och älsklig, behöver inte lilla fröken Görel bli med ens», hade hon tröstande försäkrat, då Görel såg missmodig ut. »Rom byggdes inte på en dag, gullebarn. Bara det, att hon tänker på att ställa det trevligt för sin rara pappa, är alldeles ovanligt vid fröken Görels unga år. Gud signe uppsåtet!»

Görel var icke sysslolös, medan hon lät tankarna fladdra. Det skulle hon varit förr, innan den glada förändringen inträffade. Hon hade ju aldrig vetat, vad hon skulle ta sig till, och så fanns det massor att styra med. Hon hade gått in i pappas rum för att plocka ner böcker. Bråttom var det. Görel hade föresatt sig, att det skulle vara fint och putsat härinne till klockan sex. Pappa avskydde stök. Det borde aldrig märkas, att ett hus gjordes rent.

Agata var av den uppfattningen, att för man inte omkring och ställde möblerna huller om buller, var det

inte »rejäl storstädning». Och att Görel var ett ägg, som ville lära hönan värpa, hade Agata i sin allra försmädligaste ton upplyst om.

Görel var inte alls munvig, men däremot segt och tåligt ihärdig, om hon önskade genomdriva något för en människa hon höll av. Det fanns hos den lilla ensamma flickan ett stort, kärleksrött hjärta, mäktigt av uppoffringar för kärlekens skull.

Energiskt slog hon tjocka folianter mot varandra eller lät en mjuk fjädervippa glida över glimmande guldsnitt under det hon återtog berättelsen om Lucia. Första avdelningen var avslutad. Nu kom hon till

Andra avdelningen: Farbror Knut. Den handlade uteslutande om honom. Pappa, Ejnar och hon hade varit de första gästerna. Fröken Anna Fris hade förstås varit där, men hon räknades nog inte som främmande. Hon var litet gammal och mycket rutschig. Rysligt vänlig också, isynnerhet om man besinnade, att hon väl inte kunde få så värst roligt mera bland ungdom. Och gift blev man nog sällan så nära trettioålet, som hon absolut var. Farbror Knut hade tagit emot dem och sagt så mycket vackert om sin »lilla, kära Lucia», att Görel blivit riktigt generad. Han hade skämtat om, att hon inte behövde ljus i kronan, för hon var självlysande och han hade påstått, att hon inte alls var utklädd, utan en dröm, en vit och god juldröm. Förfärligt rar var han, men Görel hade blivit så het av allt han pratade och av att bli synad från alla håll, att hon känt sig gråtfärdig. Då hade fröken Fris tagit henne med sig ut i jungfrukammaren och satt på henne slöja och krona.

Tredje avdelningen: Trolleriet. Intet annat ord var stort och skimrande nog för denna otroliga kväll, då

Lucia visade sig — denna strålande uppenbarelse som Görel i blårandigt städförkläde och klut på huvudet, läste om i drömboken. För alla hade hon varit medelpunkten. Att det verkligen fanns så många glada leenden, vänliga händer och — och *beundrande* blickar! Lucia med fruktskålen, Lucia, som sjöng. Hon var sagan för dem, och det föreföll som om de gått mycket länge ute i ett frostigt, hårt vintermörker, längtande efter ljusskimret från hennes krona.

Pappa hade blinkat och myst. Farbror Knut var i extas. Han hade kallat henne en liten häxa. »Inte hade jag en aning om, att du skulle överträffa mina djärvaste förväntningar! Du sjunger ju, lilla tös, så att hjärtat fläktar av luftdraget från okända drömstråk. Och i en sådan har jag pluggat grammatiska regler och fysiktal!»

Agneta Fris hade blivit du med Lucia, innan kvällen var halvliden och sedan förklarat, att när de den där middagen stött ihop i tamburen, hade hon haft lust att räcka ut tungan och säga: bää! Görel hade sett så komiskt ångerköpt ut, som om *hon* orsakat skrälldusen inne i Ejnars rum.

Den där Agneta var inte alls så farlig och viktig som Görel trott, tvärtom riktigt snäll och trevlig, men aldrig skulle Görel våga vara förtrolig med henne. Hon *var* »frank» och hon sa precis, vad hon tyckte.

Som när hon såg, att Görel inte rökte. »Det kunde jag just tro, men först om du skaffar dig några små olater, Görel, får du kläm på det lilla livet.»

Fröken Anna hade ett helt annat sätt. Hennes hjärtlighet var som en mjuk och ändå stadig kudde. Hon hade också lagt bort titlarna med Görel, men det gick så trögt att säga Anna, alldeles som att säga Knut.

De andra — där var många — mindes Görel knappt namnen på. Hon hade blivit så omringad och kringklappad och hyllad, att hennes hetaste önskringar i den vägen överträffats.

Två unga herrar, en, som de kallade »Gröne Apollo» för han skrev vers, och en annan travade efter henne som vovvar och pratade och gick på. Gröne Apollo värst. Han hade stora, kolsvarta ögon, som glodde, och han hade bett att få skicka henne en dikt han skulle skriva om henne, när han kom hem — i nattens dunkel.

»Skall ni inte sova då?» hade Görel frågat och strax förstått, att hon var dum, för poeter sov visst inte om nätterna.

Han var i alla fall ändå dummare, för han sa: »Sova, se'n jag sett er!» Det vore just fint, om han skulle vara vaken jämnt och samt för att de råkats!

Det skulle bli intressant i alla fall att få poemet. Bara hon haft någon att visa det för. Det var ju inte ett dugg att gömma på och ha för sig själv.

Hon lyfte upp en tung hög av latinska skalders och tänkte, att de var bra dammiga. Poesien var inte vidare omhulad här i huset. Annorlunda behandlades historia, juridik, resebeskrivningar och filosofi.

Görel knogade tappert. Böcker och böcker. Det tog visst aldrig slut. Men hon *skulle* bli färdig, och pappa nöjd.

Agata kom inhasande och ruskade på huvudet:

»Så hon vänder opp och ner på alltingen, Görel! Nu får hon ge sej åv, för nu tar jag ve.»

»Har jag inte varit duktig, Agata?»

»D'ä som en tar'et. Dråsa ner alla böckerna!»

»Jag hinner sätta upp dem igen och damma skriv-

bordet med. Det är långt till sex. Kan jag ställa i ordning i salongen?»

»D'ä va sjutton va Görel blitt ivrig åv sej. Ska en ann trängas ut kanske? Sätt hon sina blomster i vatten och läs sitt brev, så får en andrum för'na.»

»Blommor! Brev! Inte har jag fått varken det ena eller det andra?»

»Si etter på kaloschhyllan då. Där är ett paket me'. Fru Andersson la't där; hon tog emot'et och visste inte, var hon skulle göra åv'et. För rexten har jag satt in oppstekt pannkaka och mjölk i Görels rum. Hon får äta lunken där.» Agata visste, att det hette lunch, men tyckte, att det lät »för fransyskt för en ann.»

Pannkakan hann bli kall och stel, alltunder det Görel blev brännande het och oroligt lycklig. Det var mer än märkvärdigt att också denna dag skulle bli en saga. Aldrig hade hon fått blommor förr — jo, vid konfirmationen, — och aldrig heller en så väldigt stor, elegant ask med choklad. Det högröda sidenbandet, knutet konstnärligt om asken, nändes hon först inte röra, men så måste hon smaka — bara en bit. Härlig! En till! — Och så den runda i hörnet, den frestade henne oemotståndligt.

Både blommorna — en liten knippa julrosor — och chokladen var från farbror Knut. Han hade skrivit på ett kort:

»Nu säger pappa, att jag skämmer bort dig. Då skall du svara: »Nej, han vill bara, att 'dagen efter' inte skall vara för tomhänt.» Luciafesten glömmar du nog aldrig, tänker jag. Det är således inte därför du får försändelsen, lilla Görel, utan av här ovan angivna skäl. Håll till godo!

Vännen Knut.»

Det var väldigt rart av honom! Han visste, hur trist hon hade det om förmiddagarna och föreställde sig förstås, att det skulle kännas värre än annars efter i går. Hon finge tala om för honom, att allting var olika nu, sedan hon ryckt upp sig och börjat göra nytta.

Stilen på brevkuvertet var henne obekant. Tänk om —! Hade han verkligen — det vore onekligen kull!

Mycket riktigt. På fint, svagt lilafärgat, glättat papper:

Till Lucia.

Ljuslågorna i din krona,
de stilla, de blida, gyllne tulpaner i knopp,
tände starka flammor i min själ
och drömmar.

Din vita, slöjomvärvda gestalt
svävar för min skönhetsberusade syn
som en stor, bevingad fjäril
i nattdunklet.

Sporde du mig, om sömnens gudar
skulle lycka mina brännande ögon till.

Svarade jag tjusning:

Vaknad jag är.

Väna jungfru och helgon Lucia!

Frukter du bar som Iduna bär rodnande äpplen.

Mig ock du bjöd av håvorna rika,
saftiga, runda.

Vet då, att jag som en hågkomst tacksamt förvarar
vita händernas grepp och ögonens strålkast.

Allt vad mig skänktes, när helgen gick in,
blank i mitt sinne.»

Teodor Anderstedt.

Görel hade ingen aning om detta slags modern lyrik. Hon letade efter obefintliga rim och dito någorlunda förnuftig mening. Stackars »Gröne Apollo» tänkte hon helt försmädligt. Han hade allt behövt ta sig en lur, för det här, det — — — Usch, att hon inte kände sig tacksammare och *stoltare* över att ha fått verser, för *det* skulle väl de avsnoppade raderna föreställa? Görel blev fundersam och rynkade de täta ögonbrynen. Nu hade ju många människor brytt sig om henne och en — *en skald* — alldeles säkert. Då var hon ju inte så »utanför» som hon gått och inbillat sig. Tänk, att man utan att göra det minsta för det, helt plötsligt kunde bli firad och uppmärksammas! Hon hade trott att det krävdes oerhörda ansträngningar eller också en sådan där medfödd charm, som mamma haft. Om någon frågat henne, Görel, hur det gått till, att främmande människor öppnat famnen för henne, skulle hon blivit svarslös eller tvekande sagt, att det hade hon farbror Knut att tacka för, och då rodnat alldeles förskräckligt.

— — — — —

Några dagar senare följde en ny upplevelse eller rättare det ytterst överraskande löftet om en sådan.

Pappa berättade vid middagsbordet, att han händelsevis träffat fröken Fris — den äldsta. — Hon hade talat om att de tre systrarna ämnade sig till Dalarna, närmare bestämt Rättvik, under julhelgen, medan föräldrarna reste till gamla släktingar i landsorten. Hur det var, kröp det fram, att docenten Teger funderade på att göra flickorna sällskap. Rum fanns, därför att grosshandlarn och frun också tänkt på Dalarna först, fast de ändrat sig. Slutligen hade fröken Anna föreslagit, att Görel och Ejnar skulle komma

upp till Rättvik till nyåret. Hon åtog sig att ordna för dem på hotellet. Görel kunde bo ihop med Ibbe och Ejnar finge säkert kinesa hos Knut.

Assessor Skogmark skulle givetvis för endast ett par månader sedan motsatt sig en dylik förändring i det vanliga julprogrammet, men även i detta fall spelade hans nya syn på tingen och Luciafesten in. Efter densamma tänkte han med fasa på att ha en hop stojande och jazzguppande ungdomar i sitt stilla hus. Den övliga middagen var en värdig och föga bullrande festlighet, som slutade senast elva. Anna Fris måtte haft större framgång i sitt nit att »tina upp gubben» vid detta tillfälle än vid det föregående. Han kallade henne »ett ganska behagligt och respektabelt fruntimmer med praktiskt förstånd» och sade, att han ansåg det rätt så lämpligt för de unga med luftombytet. Hade han icke kunnat påräkna Knut som beskyddare och fröken Anna som ett moderligt stöd för Görel, hade planen ej vunnit hans gillande. Nu ämnade han dekretera den.

Att pappa fattade ett beslut så där på stående fot, väckte häpnad både hos Görel och Ejnar. Det syntes tydligt nog på dem, men som assessorn själv var förvånad, uteblev förklaring.

Han kunde visserligen ha lugnat dem med, att fröken Fris och han träffats i en tandläkares väntrum och att de fått sitta där över en timme efter det de — nej, *hon* — börjat samtalet.

Han hyste vissa dubier om de yngre flickorna Fris' lämplighet som sällskap åt Görel. Men de var förmodligen som alla andra nu för tiden och Görel borde ju lära sig känna moderna typer för att *sedan inse, hur osmakliga de fria fasonerna var och ta sig i akt.*

Han visste också, att familjen Fris umgicks i fina kretsar. Frun var född von Grippen, ett gott namn, och grosshandlaren hade legat ett år i Uppsala.

Görel fick tillsägelse att skaffa sig sportdräkt, och vad hon annars behövde, men inget överflöd. Kanske fröken Fris kunde råda henne.

»Får jag inte be Alma Snäll gå med mig pappa?»

Jo, det mötte inget hinder. Assessorn var nöjd med sin lilla flickas trofasthet.

»Du vill kanske ge gumman Snäll en julklapp», undrade han vänligt. »Jag tror mamma brukade det.»

VI.

I LUVEN PÅ VARANDRA.

»Jag reser inte hem över jul», sade Lennart och sneglade på Ejnar.

Efter biobesöket hade de trots snöyran följt Ibbe till porten och båda velat hålla det kortskaftade paraplyet över henne. Lennart avgick med segern. Ejnar fick finna sig både i snöflingor och idliga retsamma hackningar och kittlingar i öronen och mot kinderna av paraplysprötena. Han såg ut som en snögubbe. Till råga på förtreten hade Ibbe obarmhärtigt skrattat ut honom. Hon hade lätt att upptäcka löjligheter hos den, vilken för tillfället var den underlägsna.

»Jaså», svarade Ejnar trumpet. Det rörde honom inte i ryggen, om Lennart stannade i Stockholm eller ej. Han hade en trumf på hand, som han kunde slunga ut. Märkvärdigt att inte Ibbe nämnt något om saken.

»Nej, för det är i alla fall sista året jag hedrar Stockholms bildningsanstalter och gatuliv», återtog Lennart. »Farsan går med på, att jag blir flygare. Han vill bara, att jag skall dra igenom vårterminen här för att vara på den säkra sidan om ångerns eventuella kval. Och det må vara hänt. Jag skall använda tiden på bästa sätt. Sedan startar jag i en amerikansk flygskola. Jag har planer à la Lindbergh och Wilkens . . .»

»Ja tack, det vet vi», avbröt Ejnar strävt.

»Du vore väl en träskalle annars», genmålde Lennart utan att låta sig bekomma. »De ömma föräldrarna krossar Atlanten med mig på sommaren, så de håller med mig om, att jag kan spara Dresden tills vidare. Jag inbillade mig för resten, att du skulle bli glad över att jag stannade här, men det tycks inte så.»

»Jo, för all del.»

»Gå inte och sura, grabb, för då får du en smocka. Det är sabla frestande att baka in dig i vinterns första drivor.»

»Försök på det, du.»

Ejnar gick och stirrade rakt fram. Han hade sällan varit så uppbragt, så genomgått som nu. Denna stämning hade långsamt kokats ihop på sista tiden, då Lennart tydligt haft övertaget hos Ibbe och dessutom på ett ytterst obehagligt sätt petat Ejnar vid skridskotävlingar. »Sportfåne», krängde Ejnar, som endast för vännens skull idkade vinteridrott och ansåg sig ha rättighet kräva en viss hänsyn. Själv skulle han till och med kunnat gå ut ur en tävling till Lennarts förmån. Denne hade ett annat manér: alltid främst! Hindren undan!

Snön kröp som levande insekter in under de uppslagna rockkragarna. Blåsten piskade hela moln av hoppackade flingor i ansiktet på folk, och julilluminationen, som f. ö. här uppe på det förnåma Östermalm icke var överväldigande, kom alldeles till korta i diset.

Lennart fann det vara ett förbaskat trevligt väder, friskt som sjutton! Ejnar tilltalades inte av de nyckfulla vindstötarna, det hala, redan moddiga väglaget, det på allt sätt ovederhäftiga i atmosfären.

»Säger du det», besvarade Lennart uppsluppet

Ejnar's morrande. »Då går vi över Humlegården. Där kan vi damma på varandra så som vi visst egentligen haft ganska god lust till länge. Minns du i höstas?»

»Jag skall be att få frita mig från sådana fjantiga och barnsliga idéer. *Då* i alla fall var lusten uteslutande på din sida».

Ejnar antog utan att veta det sin fars förnämt kyliga tonfall, men han sneddade i alla fall över Sturegatan vid Floras kulle. Snart befann sig ungherrarna i dunklet under parkens avlödade trädkronor. Gångarna var igenyrda och inga vandrare störde.

»Vi ska resa bort till nyår», sade Ejnar, inte hastigt utan tvärtom utdraget och njutningsfullt. »Flickorna Fris, Knut Teger, Görel och jag ska vara i Rättvik.»

»Jaha», log Lennart med glittrande ögon, »och Ibbe ringde mig i telefonen i går för att fråga, om inte jag ville göra släp. Jag tänkte överraska dig med det. Jag sa nämligen ja bums. Ärligt sagt tycker jag, att du och jag hör ihop, åtminstone så länge en stuggris och en vildfågel kan ha kontakt.»

»Stuggris». Ordet brände som en örfil. Det kunde inte förnekas, att epitetet hade fog för sig, men det gjorde det inte lättsmältare. Isynnerhet som Ejnar's pojks blod reagerade mot det snusförnuft, vilket outrotligt mängts med alla hans handlingar. Han hade som yngre yvts över Lennart som över en förverkligad hjältebragd, och det hade aldrig varit så mycket som en rispa i hans beundran. Det var först när Ibbe blev hans dyrkans föremål, som avunden mot Lennart grodde. Den blandade sig med en kuvad och aldrig i ord uttryckt önskan att kunna vara lika hurtig och och våghalsigt djärv som Lennart. Han hade till och med haft vissa anfall av »flygdille», men skämts för

sådana tankedumheter och bitit dem i sig. Dock med en grimas och knutna nävar.

Och nu hans trumf. Lennart hade bara lagt ett annat kort över den och tagit hem spelet. Sedan begärde han till på köpet jublande fanfarer.

Ejnar skovlade vresigt hasande undan snön. Lennart gick spänstigt. Han kände sig som för det mesta sprudlande kraftbetonad och plötsligt uthärdade han inte längre vännens surmulenhet. Det vore bäst att göra slag i saken. Drogs den hederlige dromedaren med svartsjuka, skulle den drivas bort. Äsch, svartsjuka!

Pang! Där låg Ejnar pladask för ett smidigt beräknat krokben. Han kom genast på fötter igen och kastade sig som en kloss mot Lennart. Denne halkade och drog Ejnar med sig. Några minuter rullade de runt under en tyst, energisk brottningskamp. Först flammade ursinnet upp hos båda. Hos Lennarte ndast häftigt och tillfälligt som hos en, vilken inte vill bli övervunnen. Han hysta intet agg till kamraten, men motståndaren skulle han rå på. Det var en hederssak.

Ejnar däremot slogs av hela sin själ. Sannerligen kändes det inte skönt att få dänga till ordentligt. Ögonblickets ilska var som en svamp, vilken sög upp i sig allt han gått och idisslat de senaste veckorna.

Där rök en knapp i överrocken! — Där fläktes ett ficklock ifrån — De sparkade upp snön och flämtade under väldiga livtag. Ejnars tröghet hade vikit. Hans trumpenhet också. Ju längre tvekampen varade, desto lättare blev hans sinne, men det vore väl katten, om inte Lennart skulle få ge sig.

Han beredde sig till ett nytt anfall, ty Lennart hade just släppt taget och glidit undan, men medan Ejnar beräknade sin nästa rörelse alldeles som om det gällt

ett avgörande schackdrag, var Lennart över honom och pressade ned honom i snön.

Fejden fick ökad tjusning av det rasande ovädret. Blåsten hade helt plötsligt fått en cyklonartad kraft. Det susade och dånade i de mäktiga, avlödade lindarna. Grenar knakade och kvistar piskades av. Storstadens sorl förtonade i den snötunga luften. Parkens få lyktor förmådde ej hålla det ruvande mörkret borta. Snömassorna vräkte ned som om molnen varit fyllda tippvagnar, vilka brådslande lossades.

Högst oväntat och som om slagsmålet aldrig varit, rätade Lennart upp sig och utbrast betagen:

»Tänk, att man kan få uppleva en så'n här vild naturstämning i det tama Stockholm. Opp med dig, annars kan jag inte leta rätt på dig i drivan. Erkänner du mig som segrare?»

Ejnar var mörbultad och yr i huvudet. Han reste sig med en viss möda och mumlade ett »ja», som stormen virvlade bort. Lennart hade dock uppfattat det och räckte genast ut handen.

»Här har du min karda! Vänner förståss?»

Ejnar tryckte Lennarts hand. Hans fingrar var styva och svullna.

»Vad tog åt oss», undrade han, mera skamsen över att ha slagits som en skolpojke eller en bonddräng än över nederlaget.

Lennart tog honom under armen, medan de sökte sig ut från Humlegårdens ödslighet och vindtjut.

»För min del», svarade han, »trivs jag med en vikingamotion ibland, så jag säger tack både till dig och ovädret. Du däremot skall väl grunda på saken både länge och väl. För det var inte likt dig, det skriver jag under.»

»Vi får gå bakgatorna hem», klippte Ejnar av. Den här gången hade Lennart orätt. Han skulle *inte* fundera över anledningen till slagsmålet utan helst försöka glömma det. Egentligen var det Lennart, som börjat. Annars hade det nog aldrig blivit av. Ejnar drog djupt efter andan. Det hade i alla fall inte varit dumt. Det kunde inte förnekas, att grollet på ett oförklarligt sätt försvunnit ur hans sinne.

När de kommit ut i det starka skenet från ännu fullt upplysta butiksfönster, avsynade de varandra. Jo, det blev absolut bäst med bakgator. Visserligen var risken att möta bekanta inte stor, då klockan var över nio och vädret föga inbjudande för promenad, men det vore i alla fall tryggast att inte utmana ödet.

»Om din farsa vore ute och lodade till exempel», sade Lennart.

Ejnar anade skalken i Lennarts ögon. Han kunde svarat att pappa lyckligtvis satt uppe hos bröderna i Frimurarelogen, men han genmälde istället:

»Eller om grosshandlare Fris råkade få se din dubbelnäsa.»

»Kranen har onekligen förlorat sin ädla bukt», skrattade Lennart, »men din snabel är inte heller fager att åse. Det är klokast du går upp till mig och hyfsar till dig. Vi får försöka sy fast ficklocket och knappen.»

Ejnar såg ned på sin överrock. Han hade ända från det han var liten fått beröm för att han var så aktsam om sina kläder. Så här tilltrasad och nedsmord hade han säkert aldrig varit. Att pappa skulle få vetskap om den fördärvade rocken, vore nog oundvikligt. Agata hörde inte till de vänliga hustomtar, som utan buller hjälpa en syndare tillrätta. I allmänhet var hon kanske svag för Ejnar, men den här gången ginge

det säkert precis som när bokhyllan ramlade ner. Hon skulle skräna och bråka.

»Är du arg eller hånghuvad, gamle Kolokvinten?»

Ejnar såg upp med en varm glimt i blicken. »Kolokvinten» hade Lennart av någon nu glömd anledning kallat honom under gymnasietiden, och vännens tonfall tydde på en oföränderlig tillgivenhet för den kamrat han energiskt ryckt ut ur avskildhet och oförmåga att — som Lennart uttryckt det — »heja på.»

Han svarade ärligt:

»Jag får förargelse för rocken.»

»Nä». Lennart lät tvivlande. »Kan inte din syster eller er piga laga den smulan?» Plötsligt slog han Ejnar avgörande på axeln. »Raska dig, jag har en idé! Det bor en skräddargök i samma hus som jag. Han är gammal som en runsten och gråskäggig. Högst uppe på vinden har han sin kula. Honom hemsöker vi. Jag är tjänis med gubben och för ett par riksdaler klarar han skavankerna. Det är aldrig nå'n nöd här i världen, bara man inte tappar sugen.»

»Inte kan man besvara honom — skräddarn — så här dags.»

»Det skall du bli varse.»

Lennart skrattade friskt och sorglöst, och Ejnar greps ånyo av stolthet och undran över vännens lättbetet att övervinna svårigheterna. Han tänkte anspråkslöst och fullständigt upptinad: Den, som vore som Lennart istället för att vara en sådan tölp och döddansare som jag!

Rocken blev både lagad och pressad. Den gamle skräddaren, som liknade en Buddhabild, där han satt uppkrupen på bordet med benen under sig sydde och

berättade historier, den ena otroligare än den andra och hade själv så roligt, att han storskrattade.

När Lennart och Ejnar slutligen följdes åt utför trapporna för att skiljas vid Lennarts dörr, hade de bägge glömt missämjan. De kände sig lätta om hjärtat och kvällens äventyr var endast en lustig gemensam hemlighet.

När de några dagar senare talade om julresan, skedde det med uppgörandet av diverse utflykter på skidor.

Lennart pekade på kartan. Dit skulle de och dit.

»Så långt får vi inte de andra med», sade Ejnar.

»Än se'n då? Vi måste väl kunna ha livat på tu man hand.»

Jo, visst kunde de det. Ejnar ville bara höra Lennart säga det. Han blev modig och glad. Flickor, d. v. s. Ibbe, var nog så bra, men kunde i alla fall inte gå upp emot en bussig kamrat, en pojke med både huvud och hjärta på rätta stället.

VII.

DEN MISSLYCKADE SKIDTUREN OCH DET LYCKADE GILLET.

Det var nog en spänd och förväntansfull Görel, men ingen vidare strålande, som dagen före nyårsafton steg av det fullsatta tåget vid Rättviks station. Ejnar kom efter med en obeskrivligt prydlig kappsäck i var hand.

I sorlet av glada välkomsthälsningar och gemytligt hojtande och kvicka tillrop på sjungande dalmål, ljud plötsligt välbekanta röster: Knuts och Lennarts.

»Hallå, där har vi dem!»

Knut vinkade med handen på långt håll och strax därefter skrek Lennart:

»Hej Kolokvinten. Salve!»

Flickorna Fris hade som vanligt var sitt gäng och Agneta hade inte kunnat passa tågtiden, ty hon var på utflykt till Dådran. Det var ett ypperligt skidväder, varför hotellgästerna dagligen i större eller mindre karavaner färdades runt Siljan eller uppåt fäbodarna.

Anna Fris hann fram samtidigt med Knut och Lennart. Hon hade halvsprungit från Hemslöjdsutställningen, vilken hon studerade. Och från ett annat håll flög Ibbe in i trängseln. Hennes korta vita fårskinnpåls skimrade i vinterdagern. En röd bask satt käckt på det ljusa håret. Hon hade dansat i en dalstuga, där

det var brudgille. En av spelmännen, Rolig-Erk, hade hon blivit bekant med, när han köpte fiolsträngar och hon grammofonplattor i en affär. Ibbe och hennes systrar gjorde fort och lätt givande bekantska-per. Rolig-Erk hade föreslagit, att hon skulle komma och höra honom spela brudpolskan.

»Alltid får du nå'n karl te sväng' me, du är så ovålia grann som en majstång och skin' gör du», hade han förklarat.

Stora A. hade emellertid yrkat på att Ibbe skulle ta emot Görel. Visserligen var Ibbes respekt för tillsägelser minimal, men hon hade själv lust att infinna sig. Det skulle bli skoj att kika på Lucia i »verklighe-ten.»

När de gick upp mot hotellet, vars alla fönsterrader tindrade upplysta under en svartblå, stjärnströdd vinterhimmel, tyckte Görel, att hon aldrig sett något vackrare. Dunkelt skymtade bergshöjderna och de djupa skogarna. På Siljans is flammade bloss kring skridskobanan och luften klang av musik, alla slag. Låtar på fiol, slagdängor på handklaver, enstaka toner ur en stråkorkester och slutligen vrålet från en högtalare.

Slädbjällror sjöng klart och festligt, sparkstöttingar susade förbi och den breda, vita vägen myllrade av folk i färgglada dräkter, klart belysta av det elektriska ljuset.

Det var underligt högtidligt att veta sig i en fullständigt främmande omgivning, i allt olika det tunga, tysta hemmet på Klara Norra Kyrkogata. Tryggheten i de stora, stilla rummen kände Görel i denna stund som ett allt för avlägset stöd.

Farbror Knut gick till vänster om henne. Han hade

stuckit sin arm under hennes. Det var förfärligt snällt. Han såg förstås, att hon var bortkommen. Han märkte säkert också, att hon darrade som om hon frös, men den nya pälsen pappa själv köpt och givit henne till julklapp, var mycket varm.

På denna mycket dyrbara päls tittade Ibbe med en spefull röd tungspets i ena mungipan. Hon gick emellan Ejnar och Lennart efter Anna, »Lucian» och do-centen. Fräckt, att inte han nappat på kroken, när hon slagit fram, att i Dalarna var alla du! Hon hade hållit på att spricka av ilska, när han vänt sig till Agneta och pratat om sport. Han hade *helt enkelt inte hört på* Ibbe. Men för all del, det fanns andra!

Tänk, om Lucian trampade på det yviga skunkbrämet. Hur i fridens namn kunde man sätta på sig en sån åbakig sak. För lång, för vid, för *ryslig*! Filt-hatten såg ut som en ledsn, huvudlös kanin. O, det skulle bli något extra att bevista uppackningen av de dyrgripar, som gömdes i kofferten.

»Vi hade först tänkt, att du — ja, vi är ju du, lilla Görel! — skulle dela rum med Ibbe, men Knut tror, att du och jag passar bättre ihop. Så vi har ändrat det så. Mitt rum har för resten en hänförande utsikt. Du är väl med på vårt arrangemang, Görel?»

»Ja, tack så mycket.»

»Fryser stora barnet», frågade Knut, »känns konstigt att ha Stockholm utom räckhåll, antar jag. Men du skall se, det går galant att bli medlem av dårs-kapsklubben, bara du haft skidor på dig ett par timmar. Vi, rännstensungar, ha blivit ystra skogstroll allihop.»

Görel var mycket osäker på skidor. Hon hade åkt som barn, men sedan Ejnar fått Lennart att vara med, hade hon inget sällskap och ensam kom hon sig inte för.

Anna inföll nu:

»Och i kväll är det dans på hotellet efter middagen. Du hinner nätt och jämnt ömsa skinn. I morgon kväll ska vi åka i kolyssar och med facklor upp till en typisk gammelgård i en by ett stycke härifrån. Där skall finnas äkta dalmålningar påorstugans väggar. Det gläder jag mig åt att få se. Vi ska ha spelmän med oss.»

»Å så roligt», inföll Görel mera artigt än hänfört. Den jäktande ibern i nöjeslivet skrämde henne. Hur skulle man hinna med allt och komma ihåg det? Hon tänkte skriva till pappa ofta och berätta vad de upplevde. —

Ibbsatt och väjde på en stol, medan Görel packade upp ordentligt följande förmiddag. Hon hade endast hunnit ta fram den blå stilkänningen i går. Så ringde det till middag. Sedan var det — enligt Görels förmenande — stor bal med förtjusande toaletter och så många vackra och söta ansikten, att hon blev alldeles platt av beundran.

Farbror Knut, Lennart och en annan, som gott kunde varit tvillingbror till Gröne Apollo, dansade med henne; det var roligt först, fast inte alls som på Luciafesten. Hon hade hört, att farbror Knut *bett* Lennart dansa med »lilla Skogmark». Lennart hade nog ingen vidare lust. För att hon *visste* det, kom hon alldeles i otakt och råkade till och med trampa sin kavaljer.

Med farbror Knut gick det bättre, men den där, som hon kallade tvillingen, hade en massa konstiga och invecklade tricks, det allra värsta var, att de dansat omkull. Hennes otroligt vida klänning (Alma Snälls verk) bredde sig över dem som en uppfälld jättesolfjäder.

Efter den malören hade Görel lämnat danssalen och

gått in i ett rum, som kallades biblioteket. Där var mest tidningar och tidskrifter, men några böcker också. Hon hade genast av en slump slagit upp en bok, men läste inte i den, bara såg och såg alla de svarta bokstäverna bli grå. Då märkte hon, att hon grät. Och skämdes. Mest för att hon på något sätt inte motsvarade pappas förväntningar. Han trodde så säkert, att hon nu hade roligt som andra flickor. Och plötsligt hade Görel skakat tårarna ur ögonen och sagt inom sig: »Det skall jag också ha, pappa. Var inte orolig! Jag skall öva mig.»

»Vart tog du vägen», hade Anna Fris frågat, när hon kom tillbaka, »blev du trött?»

»Ja, bara ett litet slag.»

Så hade hon modigt suttit i tio danser. Den sista boston bjöd farbror Knut upp henne till. Han hade spelat kort, sa han; Anna Fris hade visst hämtat honom. Hon var väldigt snäll, men ville att allting skulle gå i lås tvärt. — — —

Görel tyckte inte alls om att flickan med de trolska ögonen och babyluggen stirrade på vart plagg och vart föremål hon tog upp. Som nu Evas fotografi.

»En sån skojig balklänning», utbrast Ibbe», och en sån hårbalong se'n. Det måste vara din mamma. Ni har likadant hår.»

»Ja, det är min mamma.»

Ibbe vägrade ännu mera på stolen. Kom det då ingenting flott och snitsigt i dagen? Lucian hörde visst till de präktiga. Brr! Inte Ibbes kulör.

Hon gled ut ur rummet, innan uppackningen avslutats, och kom in till Agneta, som sträckt ut sig på schäslongen i avvaktan på ringning till lunch.

Medan Ibbe borstade hårets gyllne huva, anför-

trodde hon systemen, att hon fann Görel skäligen
ladig.

Agneta svarade: »Om hon vore ett porträtt i guldram
och hängde på väggen, skulle jag stå en lång stund
och titta på henne och säga: Hon måtte varit bra vac-
ker. Men porträtt, som traskar omkring, blir så be-
svärligt fyrkantiga.»

»Att vi ska vara pin piskade att dras med henne.»

»Kära Ibbe, känner jag dig rätt», inföll Agneta spe-
fullt, »lär du inte uppoffra dig. Och jag gör det inte.»

»Varför tror du Anna är så daltig med henne?»

Agneta visslade, medan hon funderade. Kikade se-
dan retsamt på Ibbes nyfikna, vitmenade ansikte och
sade mycket långsamt:

»Hon är sån. Visste du inte det.»

»Jag tror någe annat.»

»Behåll då din tro. Jag har ingen lust att dela den.
Nå äntligen ringer de sölkorvarna.» Agneta reste sig
så hastigt, att schäslongen vippade till. Utan att vänta
på Ibbe eller höra, om hon var färdig, sprang Agneta
ned för den breda, mattbelagda trappan. I hallen om-
ringades hon av en klunga unga sportsmän, och för-
slagen haglade. Ville hon tälka? Ville hon åka lång-
kälke? Skulle de inte ge sig ut på isen? Agneta valde
lungt skidåkning. Ingen av herrarna kunde taga åt
sin person hennes val.

När hon sedan stod färdig, iklädd sportdräkt, var
hon den trevligaste, smidigaste byxperson man kunde
se. Hennes ljushylta, klara ansikte vändes uppåt, mot
luftens tindrande blå. Hon visslade belåtet, men av-
bröt sig plötsligt för att ropa till Lennart:

»Har du cigaretter med dig, så det räcker åt mig
också?»

Det trodde Lennart. Ejnar hade choklad, det visste han. Ibbe på skidtur utan gotter var otänkbart.

Det skulle bli ett stort sällskap. Mest alla ungdomar. Görel hade helst stannat hemma, men det dugde förstås inte, tänkte hon plikttroget, efter det just var meningen, att hon skulle vara med. Om hon bara förstått sig litet bättre på att vinna Agneta och Ibbe! — Det hade nog många gånger känts förfärligt ensamt, när hon gått därhemma, men hon tyckte sig ännu ensammare här, där ingen frågade efter henne — utom farbror Knut och litet grand Ejnar.

Hon skulle tusen gånger hellre gått med Anna och farbror Knut. De hade bestämt sig för att försöka snoka reda på gamla stuginteriörer och fotografera dem. Och de hade så vänligt sagt, att hon gärna finge gå med, men det lät inte som om Anna riktigt ville det.

»Du har bestämt roligare med småflickorna», hade hon sagt, »vi börjar bli gamla uvar, Knut och jag.»

Farbror Knut hörde inte, när Anna sa det. Han kom strax efter och stack som han brukade sin arm under hennes (Görels).

»Skall liss-kulla vara duktig flicka i dag och åka skidor», hade han frågat, »eller törs man inte kanske? Vill hellre gå på tama små fötter?»

Görel hade rodnat, det kunde hon aldrig låta bli, när någon sade henne vänliga ord med ett innerligt tonfall. Förstulet och utan att veta varför tittade hon bort på Anna. Vad hon med ens blivit skarp i dragen, inte ett dugg ond, men på något sätt hopbitet ledsen.

Görel försäkrade, att hon visst tordes åka skidor. Hon hade sprungit tillbaka upp på rummet efter vantarna, som hon glömt. På nervägen mötte hon Anna i trappan.

»Det vet du väl, Görel, att Knut och jag gärna tar hand om dig», sade hon hjärtligt, »du trodde bestämt något dumt nyss. Det skall du låta bli. Kommer hon, lilla sensibla mamsell?»

»Nej tack snälla Anna!»

Görel svarade blygt och lågmält. Hon hade häftig hjärtklappning bara av att se in i Annas kloka, djupa ögon. Hon förstod så väl, att Anna avundades »småflickorna», systrarna. De var ju det stiligaste Gud skapat och hade alltid uppvaktande kavaljerer. Anna tyckte väl det var litet genant, att bara ha farbror Knut, fast han passade bäst i ålder.

Ejnar ropade, att nu skulle Görel skynda sig. Och hon kavade i väg, så otympligt, att Ibbe storskratade.

»Du ser ut som en uppbunden humleranka mellan två störar. Ha, ha, ha!»

Själv åkte hon elegant och säkert, inte så skicklig i gupp och terräng som Agneta, men betydligt flickaktigare, med mjuka, medvetna rörelser och små förtjusande huvudböjningar åt än det ena hållet, än det andra.

Om jag bara kunde låta bli att vara rädd, tänkte Görel, när hon flämtande och nästan halvsittande gled ner för den första backen. Knäna skälvde, skidorna smällde ihop. Hon kunde inte skilja dem åt. Den ena staven flög ur hennes hand. Med den andra slog hon sig själv på benen och rullade sekunden därefter utför en snövall.

Agneta hjälpte upp henne.

»Gjorde du dig illa?»

»Ja», snyftade Görel, »det — det — tror jag.»

Hon grät högt och darrade som ett asplöv.

»Inte», lugnade Agneta. »Du kan ju röra dig obehindrat. Sätt dig i gång igen! Och var inte ängslig. Det är det enda sättet att lära sig.»

Ett par andra av sällskapet hade också stannat, uppsluppet skrattande, när ingenting hänt. Det var ju det vanligaste av allt, att man trillade. Inte ett dugg att ta vid sig för.

Med tårarna halvstelnade på de brännande kinderna krånglade Görel sig upp på vägen, men hon hade inte mod att fortsätta, fastän hon måste erkänna, att hon inte skadat sig.

Just som Agneta beredde sig att susa ifrån henne, sade hon ömkligt:

»Jag vänder om.»

»Lilla nö! Är du en sådan hare, blir det strunt med Dalaresan för dig.»

Den distinkta, klara rösten var absolut likgiltig. Den, som inte ville begagna sig av de möjligheter till glädje, som gavs, frågade inte hon efter. Var och en smider sin lyckas hästsko. Hitta den? Pyttsann! Vad skulle man med en förbrukad hästsko, kanhända rostig till på köpet.

Med skidor och stavar hopsamlade till en besvärlig börda vandrade Görel tillbaka till hotellet, vilket så här dags och då vintervädret var så strålande, låg nästan utdött. Långsamt gick hon upp för trapporna. Hon hörde hela tiden Agnetas ord »Strunt med Dalaresan för dig», och hon tänkte på, hur ont det skulle göra pappa, om hon måste berätta, att hon inte kunnat ha roligt. Han trodde, att det bara var att komma ut bland andra. Det hade hon själv trott och längtat efter det, men redan nu — efter en enda dag — visste hon, att det var precis som i skolan. Hon var för olik de andra.

Häftigt tog hon mammafotografien — den strålande Eva Lödingen i baldräkt — och lade ned den i byrålådan. Hon ville inte se den, inte tala vid den. Ack, om hon tagit med sig den gamla, trötta mamma. Hon, som inte orkade vara glad, fastän hon nog ville det.

Med armarna på byrån och huvudet nedborrat i dem grät Görel förtvivlat, som om hennes hjärta vore sprängfullt av en stor, stor sorg.

— — —
En kvart före middagen kom Ibbe inrusande, en sannskyldig pariserdocka i sin violblå georgetteklänning, beglänst av invävda silvertrådar och av här och var påsydda strasspärlor.

Anna höll just på att väcka Görel vilken låg ihoprullad på schäslongen som ett litet fruset djur. Hon sov tungt. Mot den ljusa cretonnekudden avtecknade sig en ganska blank och röd näsa, dock av oklanderlig form.

»Sover hon», frågade Ibbe, »så skojigt, mitt på dan. Hör du, låna mig några säkerhetsnålar, va!»

»Skrik inte så! Det finns nålar i dynan på byrån. Varför har du inte klätt dig medsamma till kvällen? Vi ska ju åka till Vikarbyn, så fort vi ätit.»

»Jag byter i ett nafs. Kolugn för det, du! Å, om du visste, vad han är bedårisk.»

»Vem?»

»Sjökadetten, som kom i morse. Vi är redan väldans bekanta. Ejnar och Lennart är arga som bin. Å, vad jag har hemskt livat. — Nej, en sån snofsig spinnrock! Har du köpt den.»

»Jag har fått den. Nej, låt bli att peta på den.»

»Bara snurra ett litet slag på hjulet. Vem har du fått den av.»

Anna låtsades inte höra. Det var visst ingen hemlighet, att hon fått spinnrocken av Knut, men det roade henne inte att säga det.

»Görel», ropade hon, »nu är du tvungen att vakna!»

»Lucian har tjutit! Hon är blaffig i ansiktet», inföll Ibbe. »Vad är det me'na?»

»Gå du», uppmanade Anna otåligt, och just som Ibbe smällt igen dörrn efter sig, vaknade Görel och satte sig häftigt upp. Yrvaken, troende, att det var Agata, som väckt henne.

»Förlåt mig», stammade hon, blinkande mot det elektriska ljuset.

»Har jag försovit mig. Vad är klockan?» Hon föreställde sig oredigt att det var en av de många mörka dagar, då det måste vara tänt hela tiden i hennes rum. »Har pappa redan gått?»

Plötsligt mindes hon och gnuggade förlägen de svidande ögonen. Å nej, hon var inte hemma utan bland främmande underligt lätta och glada människor, vilka visst aldrig gjorde några dumheter.

»Så du ser ut, lilla barn! Varför har du gråtit», frågade Anna rätt på sak. »Var vi stygga, som inte övertalade dig att gå med? Men du får lära dig, att jag aldrig trugar. Sagt är sagt.»

»Ja då, det förstår jag.» Görel lade intet övertygande i de hastigt hoprafsade orden. Hon skyndade sig att kamma och fläta håret och bli färdig i tid.

»Vad du har vackert hår», sade Anna vänligt. »Det är sant, vi köpte en liten nyårsgåva åt dig. Knut fick syn på den. Det är en äkta Dalastake. Här är den! Du hinner bara kasta ett halvt öga på den nu.»

Görel tackade förtjust. Vad, som gjorde henne lyckligast var, att de tänkt på henne, men det kunde hon

inte tala om för Anna. Kanske för farbror Knut. Han begrep sådant. Måtte hon bara få tillfälle att tacka honom utan att de andra hörde på.

»Du är tvungen att pudra dig», sade Anna, »annars tror de, att du har mässlingen.»

»Jag — jag har inget puder.»

»Är du från hedenhös? — Se här, svep ordentligt över ansiktet! Näsan mest.»

Hon räckte Görel en doftande pudervippa. Själv var hon ganska »slarvig» i vardagslag med pudringen, men det skulle inte fallit henne in att försumma den, då hon gjorde toalett till sen middag.

Görel tvekade. Pappa avskydde »mjölade fruntimmer». Med en bestämd rörelse sköt hon undan den frestande vippan

»Nej tack! Jag skall doppa ansiktet i kallt vatten. Hjälper inte det, får» — hon drog djupt efter andan och tillade sedan modigt — »de tro, vad de vill.»

Anna skrattade.

»Jaså, du har ruter i dig, fast du verkar hjärtnupen. Det gläder mig för vår samvaros skull min unge. Jag skall uppriktigt bekänna, att jag håller bra mycket av dig, men jämmerlighet kan jag inte med, och — det klär inte ens en skönhet, som spegeln kan tala om för lilla nåden.»

— — — — —

Knut, vilken ända sedan sin barndom var bekant med Dalarna, dit han fått följa fadern på dennes föreläsningsturnéer, och där han ännu hade många vänner, som han under årens lopp gästade, blev jämte sitt sällskap inbjuden till dansgille och nyårsvaka i ett verkligt dalahem med gammaldags sedvänjor.

Några andra från hotellet skulle också följa med till

samma gård, och det glammades av hjärtans lust under färden i de höga kolryssarna, vilka gled fram på knarrande snö, körda av pigga och rappmynta Rättvikskarlar.

Blossens rödgula, fladdrande sken färgade vägen.

Det ser ut som om trollen räckte ut långa tungor åt oss, tänkte Görel när hon såg reflexerna av eldskenets långa, fladdrande flikar slicka medarna. Därinne i den täta, mörka skogen, med skyhöga, pelarraka granar och slanka tallar, i underliga djupa skogen bodde nog både huldror och troll.

Medan bjällrorna sjöng, fantiserade Görel om sagor och sägner. Hon satt varmt och gott, väl ombonad i sin nya päls med kragen uppslagen om kinder och öron.

Ingen brydde sig om att draga henne in i samtalet Agata och Ibbe pratade med skjutsbonden eller med Lennart och Ejnar, som åkte sparkstötting bredvid. Görel hörde det smattrande skrattet och sorlet och muntra ord utan att uppfatta anledningen. Men hon var inte ledsen längre.

Hon hade haft en god stund på tu man nand med farbror Knut, som tröstat henne över förmiddagens missöde, och på sitt rara sätt lovat henne att han skulle öva henne i skidåkning om mornarna. Han sa' också, att han varit dum som inte tänkt på det förut, men det skulle greja sig i alla fall. Så hade han dragit hennes uppmärksamhet ifrån allt tråkigt genom att föreslå att hon skulle teckna upp låtar och visor. Det skulle göra sig att sjunga dem i Stockholm. »Du skall plockas fram, lilla Görel. Inte sätta ditt ljus under eno skäppa.»

Ur fönstren i alla de grå och röda stugor de körde förbi lyste ljus och vid förstukvistarna vajade julstänger. Det skulle beskrivas för pappa alltsammans.

Hon fick inte heller glömma den stora, runda månen »En harmynt friare», hade Ibbe kallat den och tillagt: »Om lille trinde mångubben kommer ner, skall han få korgen av mig.»

Hon var visst ganska dum, den där Ibbe, men det lät så kvickt och lustigt, när hon sa' något och kisade med ögonen. —

I den rymliga, lågloftade salen på den hundraåriga bergsmansgården stod julgranen tänd, och i en fönsterkarm reste sig mot fönsterbågen en ofantlig pepparkaka, »skådebrödet», nedanför den låg en hel julhöge av bakverk, vilket icke fick röras under helgen.

Spelmännen stämde upp den första julpolskan, så fort kaffet druckits, och ingen satt över. Unga och gamla, masar, kullor och främmande folk slöt samman den buktande, levande ringen. Glädjen var från början sådan, att den tycktes kunna lyfta taket, och fötterna stampade taktfast och oförtrutet som på fädrens vis; de gropiga tiljorna knarrade och kurrade alldeles som om de skrattat i smyg.

Aldrig hade varken flickorna Fris eller Görel blivit så kringsvängda. Den ena dansleken avlöste den andra under stigande jubel och fullständig bakungsvärme.

*»Höpp pöjker, vi, som ogifta ä,
vi ska gifta oss tä jula.
Blir ä int tä jul
så birä föll tä påsk,
men messommer ä du säker»,*

sjöng de ståtliga, bredaxlade masarna med kläm och var tog sin, så långt det räckte, för det var massor av flickor.

»Görel ser ut som ett rött julljus», sade Anna till Knut, »det här är tydligen något hon kan njuta av. Att hon inte smälter. Jag för min del måste ut och svalka mig. Hur länge kan de hålla på med det här tröskandet?»

»Till i morron bitti», skrattade Knut. »Men om en stund ska det lekas spålekar och berättas historier. Jag kan ritualen.»

I detsamma blev han indragen i ringen av en storväxt kulla i helgståt. Han följde villigt, ty hon var en av de tusen hägkomster, vilka värmdes och tjusades honom.

Vid tolvtiden skulle flickorna kasta sko. En lång bänk flyttades in och under rop och skratt fylldes den av de ogifta, som ville veta, om de under det nya året skulle få en man.

Ibba var ytterst spänd på ödets domslut. Hon satt längst ut i raden med sin lilla näpna lacksko i hand. Alla hade dragit av högerskon, som över axeln skulle kastas bakom dem mot ytterdörren. Pekade tån åt dörren, kunde de vara säkra på att få stå brud före nästa årsskifte.

Ibbes sko var den allra minsta. Så hemskt söt, tänkte hon, när hon slängde den med en rörelse, som kunde varit naturligare. Man fick inte vända sig om och titta, hur spådomen slagit ut. Inte förr än alla skorna kastats. Den vilkens sko kom närmast tröskeln, fick först stå brud.

»Du skall vara med, Anna», uppmanade Knut, då han märkte, att Anna tänkte dra sig undan. Görel satt i ordning med sin sko och tittade sig omkring med livligt intresse. Hon brydde sig inte ett dugg om att bli gift, men det hela var så festligt; aldrig hade hon varit med om något liknande.

Anna satte sig bredvid henne. Hon bråkade ju aldrig onödigtvis och ville Knut, fick det vara hänt, fast hon fann det dumt med allt slags skrock.

Agneta däremot tog resolut sin Mats ur skolan. Tusen gånger hellre än hon trängdes med giftaslystna, vidskepliga kvinns klättrade hon uppför berget och njöt nattens och naturens storslagenhet samt förstås ett halvt dussin cigaretter. Men när de gamla historierna, som i sekler gått från far till son skulle förtäljas vid den flammande stockvedsbrasan, kom hon tillbaka och slog sig ner på golvet, pojkvig och vesslesmal. Utan en skymt av koketteri strök hon håret ur pannan, värmdde de rödfrusna händerna vid elden och bad Ejnar långa sig ett äpple, vilket snart knastrade mellan hennes friska tänder.

Hon tyckte om sägnen om jättekvinnan Gullas Ingeborg, som lade en timmerstock över axlarna och hängde ett bryggkar på vardera stockändan, när hon gick ut för att mjölka korna. En dag hittade Gullas Ingeborg en liten, liten sprattlande varelse, som hon tog med sig hem för att visa sina söner. Det var en människa och berättaren citerade på sjungande dala-mål jättekvinnans ord: »Si ni kyla (barn), token rolin makk jä a fått tag i.» Det var ett flickebarn och stora pojkar ha allt sedan dess varit svaga för små flickor. —

På hemvägen sjöngs det eller spelades dragspel. Det var som om man inte ville eller kunde bli kvitt den porlande munterheten. Görel var inte heller tyst längre utan instämde i visorna antingen hon kunde texten eller måste nöja sig med att tralla melodien.

När hon äntligen kom i säng, var hon fullt övertygad om att riktigt ha kommit i tagen. Det var nog inte tal om, att hon skulle känna sig ängslig och tafatt mera.

I hennes huvud klang bjällror, dallrade fioltoner, ekade skratt och dansade glädjen. Det var nästan synd att somna ifrån så mycket roligt . . . Ett par minuter därefter sov hon.

På nyårsdagen var det så bitande kallt, att endast de morskaste gav sig ut på längre turer. De flesta kurade inomhus, läste eller pratade. Posten var också ofantligt rik. Packor av brev och kort delades ut. Görel och Ejnar fick ett gemensamt brev från assessorn. Han önskade dem gott nytt år och hoppades, att de hade det trevligt och bra. De borde använda tiden väl, så att de fingo varaktig behållning av Dalavistelsen.

Görel brann av lust att skriva och svara. Hon hade aldrig förr haft tillfälle att skriva brev och var nyfiken att få se, hur tankar tog sig ut på papper.

Hon hade dock inte hunnit långt, förrän hon upptäckte, att de med omsorg putsade satserna ej alls motsvarade, vad hon drömde in i dem. Tvärtom skvallrade de bäst det var om vad pappa ej borde ha en aning om, att det människovimmel, vari hon så hastigt kommit ut, var besvärligt och kvistigt på många sätt att reda upp. Stämningen från gårdagsfesten hade redan förlorat sin tindrande glans.

Hon gjorde det bästa av sin för henne själv så märkliga epistel och slutade med att försäkra, att Dalarna var obeskrivligt vackert, alla människor rysligt snälla och hon själv pappas tacksamma, lyckliga lilla flicka.

Pennan stretade emot »lyckliga», men Görels ömhet för pappa ville absolut det ordet, och hon beslöt, att det inte skulle bli osanning. I allra värsta fall finge hon apa efter Ibbe, som alla var så betagna i. Och det visste

Görel, att bleve de unga ivriga att få henne med, log tanterna mot henne och dansade herrarna med henne så som med Ibbe, skulle hon känna sig alldeles som på den oförgätliga Luciafesten, då hela världen sken.

Hon skulle bums söka upp Ibbe och de andra för att fortast möjligt bli »lycklig.»

Framför den öppna spisen i övre hallen hade ungdomen slagit sig ned i två partier. Agneta och en flock andra sportintresserade dryftade de förestående skidtävlingarna. Stavhopp och terränglöpning hörde Görel, och dessutom en mängd termer, som hon inte begrep. Ingen i den gruppen låtsade om henne. Lennart satt framåtlutad och vände ryggen mot Ibbe, vilken samlat omkring sig ett par flickor, sjökadetten och tre-fyra andra kavaljerer. Ejnar stod lutad mot Lennarts stol och föreföll oerhört upptagen av sportsdiskussionen, men bäst det var vred han litet på huvudet och sneglade mörkt på Ibbe.

Det klack bekymrat till i Görels hjärta. Kunde inte Ejnar heller få fatt i glädjen? Vad var det för fel med brodern och henne efter de alltid gled utom? Hon hade hört talas om jargon. Kanske det var något, som behövdes för att komma i kontakt med jämnåriga?

Bara det hade funnits en sittplats, så att hon sluppe flytta fram en stol. Det såg väl ändå gräsligt påflugnet ut att tränga sig fram och tvinga någon att maka sig.

Ibbe gjorde ingen min av att be henne sälla sig till deras krets. Det halvviskades och skrattades. Ibbe ville spela teater, och hon hade lyckats intressera de andra. Man pratade redan om vilken pjäs, som vore lämpligast. Blommor i drivbänk vore den kvickaste, menade en av flickorna.

»Jag skall säga, vad jag tycker», sade Ibbe och hen-

nes blå ögon liknade dunkelt lysande stjärnor, »jag tycker vi skulle spela Kärlekens komedi, den där om Svanhild, som vill ha Falk och gifter sig med en gammal farbror. Jag skall vara Svanhild.»

»Den pjäsen har jag hört talas om», inföll Lisa Tromén, en flicka, som »älskade» bion. »Den är av Ibsen, va?»

»Ja, det gör väl ingenting, det är bara hans bok Giftas man inte får knysta om i skolan, att man läst.»

Lennart vände sig blixtnabbt om och dräpte till:

»Det borde du göra ändå, så finge du kanske uppsynning om, att Giftas är av Strindberg.»

Ibbe blev röd ända ut på örsnibbarna. Sekunden efter kom svaret.

»Tänk, att du är så dum, att du inte begriper, när man skämtar. Det var hälsket.»

Sjökadetten skrattade och de andra instämde. Ejnar förblev allvarlig. Då ropade Ibbe:

»Vi leker sitta på understol ett slag. Ejnar, du liknar dig vid en telefonstolpe.»

»Nej, men vi skulle ju klara pjäsen, söta Ibbe», förbrådde Lisa.

»Det hinner vi se'n. Ejnar är en telefonstolpe. Vem undrar på en telefonstolpe?»

Görel stirrade förfärad på Ejnar. Han var precis lika blyg och bortkommen som hon själv kände sig. Och hon mindes några granplundringar, då de andra barnen skockat sig omkring gottepåsarna och skrikit över varandra, men Ejnar och hon stått hand i hand vid en vägg, förfärligt ängsliga för att bli bortglömda, men utan en tanke på att springa fram. Sedan hade lekkamraterna gjort narr av dem.

Nu hörde hon Ejnar säga med papparösten:

»Tackar för äran, men jag undanber mig. Skulle vi inte ut ett slag, Lennart.»

»Jo, här är för jolmigt», utbrast Lennart med en blick på Ibbe. Det såg ut, som om han haft lust att ruska henne grundligt, men sedan ta henne ifrån sjökadetten.

Ibbe nickade mjukt åt de bägge pojkarna:

»Mycket nöje! Glöm inte att gnida örlapparna med snö, för det är fy vale på små gottar med förfrusna öron.»

Görel funderade på att försvinna i Ejnars och Lennarts fotspår, men gick istället modigt och satte sig på Lennarts tomma plats.

»Ska ni spela teater?»

Hon hörde sin röst som ett avlägset muller och kände leendet som upplinjerat kring munnen.

Ibbe betraktade Lucian från ovan till nedan. Ämnade hon bli jäsig?

»Kanske jag får presentera», sade hon korrekt och föreställde sjökadetten.

Görel skändes över att ha visat sig ouppfostrad. Hon hade inte trott, att det var så noga. Om teatern talades inte mera »för det är ju vår hemlighet», viskade Ibbe till sjökadetten. Efter en kort stund med trögt prat, blev Ibbe så »jätteslö», att hon måste gå på kondis och friska upp sig ett slag. Utan att Görel visste, hur det gick till, gled Ibbe med sällskap bort.

Görel reste sig, rädd för att Agneta skulle säga något försmädligt. Men på kvällen närmade hon sig en flicka, som såg snäll ut. Det var hon också. Görel och hon dansade med varandra och höll troget ihop.

Knut var bortbjuden på middag och Anna hade träffat en engelsk familj, som hon sällskapade, med,

varför Görel och hennes fromsinta nya bekantskap endast stördes av den Gröne Apollos tvillingbroder, vilken bjöd upp dem ett par gånger.

När de kommit in i sovrummet, gick Anna fram till sin spinnrock och lät hjulet långsamt löpa.

Hon sade ingenting, men det såg ut som om hon tänkte på något hon längtade efter men inte var säker på.

Görel klädde tyst av sig. Hon hade ställt fram sin Eva igen och pratade ljudlöst med henne.

»Du har väl aldrig varit sådan som jag, Eva? Men du skall inte vara ledsen. Det blir nog folk av mig. Jag vill så gärna vara trevlig och — *lycklig*, som jag skrev till pappa. I morgon hjälper farbror Knut mig med skidåkningen och kan jag bara reda mig med den, följer jag med de andra. Jag lovar dig, Eva, att göra allt i världen för att bli lik dig.»

»Vad har du för djupsinnigheter att grunda på», frågade Anna slutligen. »Det har varit en odrägligt lång dag den här, tycker jag.»

»Ja, det har varit så tomt efter farbr— efter Knut, menar jag.»

»Du är mycket förtjust i honom?»

»Ja, han är så väldigt rar. Jag gläder mig till i morgon, då har han lovat åka skidor med mig. Han är styv i det, som Anna vet.»

»Ja, jag vet det. Har du sagt farbror förut?»

»Ja, och det var förstås mycket vänligt att låta mig säga Knut, men det är litet svårt att komma ihåg.»

»Varför skulle du byta om?»

»Knut sa, att han inte ville vara en äldre herre utan Ejnars och min kamrat. Men jag tycker, att han blivit en liten smula förändrad för mig, när jag måste säga namnet.»

»Hur då?»

Anna hade satt sig på sängkanten. Hon följde Görels stillsamma rörelser, fria från allt knyckigt självsvåld. Flickans långa, glänsande flätor och fina, lilla ansikte gjorde henne på något sätt vemodig. Sådana flätor hade hon själv haft, men aldrig detta rörande uttryck i ögonen och kring munnen. Det bad människorna om kärlek och kunde ändå inte tigga sig till den fattigaste smekning. »Ett litet utsägligt ömt och oändligt förteget ansikte» hade Knut sagt. Han hade rätt.

»Hur så», upprepade hon nästan strängt.

Görel ryckte till.

»Det kan jag inte förklara», sade hon sakta.

»Om du försökte vara mindre sluten, min unge, skulle jag kunna råda dig ibland.»

»Tack snälla Anna, jag vill så gärna — —»

»Ja, du skall komma frivilligt. Säg mig, lilla Snövit, tycker du, att jag är en gammal häxa.»

»Nej då!»

»Tack, där svarade din min: ingen *häxa* men . . . Ja, du är ju nyss flygfärdig, du. Godnatt med lissungen — Knut har ju börjat kallat dig så? — sov gott.»

»Tack, detsamma.»

Görel låg redan. Hon undrade, om Anna var missnöjd med henne, men ohövlig hade hon då inte varit. Helst skulle hon velat springa över till Anna, slå armarna om henne och kyssa henne på kinden utan att säga något, bara visa, att hon tyckte så synd om den, som inte var ung och som hade den där såriga rösten. Alma Snäll hade den ibland.

VIII.

HAR HON RYMT?

»Har du sett till Görel, Knut?»

»Nej, jag tänkte just få fatt i henne. Har hon gått ut redan?»

»Det tycks så. Hon är varken i matsalen eller biblioteket.»

»Men kära Anna. Du ser ju riktigt uppskrämd ut.»

»Jag tycker inte om, att hon — liksom rymt.»

»Prat! Det är inte likt dig att överdriva på det sättet. Det är en underbar vintermorgon. Hon kan väl ha fått lust att svärma ett slag på egen hand. Kanske hon gått till kyrkan. Hon är så förtjust i den gamla kyrkporten och i att titta på gravarna.»

»Hon har tagit skidorna, Knut.»

»Än se'n då? Nu har jag lärt upp henne, så hon reder sig bra. Naturligtvis kan hon inte vara med om tävlingarna, men — — —»

»Det är det också», avbröt Anna ovanligt häftigt. »Hon är inte med i livet här som vi andra. Agneta tar alldeles säkert pris i skidtävlingen. Hon tränar ju som en galning och är bara sport. Ibbe dansar och repeterar till den där teaterpjäsen, som de för resten kunde gett Görel en roll i, istället för att nästan boycotta henne.

Jag kan inte vara något trevligt sällskap för en sådan liten tös — —»

»Men jag då! Jag har sysselsatt mig ganska försvarligt med lissungen. Tror du inte, hon senterar det?»

»Joo.»

»Varför drar du på det. Vad är det åt dig?»

Anna vände sig bort. Hon svarade inte. Efter en kort paus sade hon: »Jag tycker i alla fall vi skulle försöka ta reda på Görel. Om du går uppåt Widablick, går jag kyrkvägen.»

»Det här låter mystiskt. Du smittar mig med din oro, Anna lilla», sade Knut allvarligt. »Har du något skäl till ängslan? Jag har inte märkt annat än att Görel trivts och varit glad hela tiden. Minns du inte, hur betagen hon var i sången och stjärnan och julbocken på trettondagsafton. Och uppe i Sparvgården fick vi ju henne till och med att sjunga. Jag kan inte fatta, att inte pojarna är rent galna i henne, men så mycket bättre — för resten . . .»

»Så du tycker det.»

»Ja visst. Hon är alldeles för god för de här valparna. Men käraste Anna, du är ju kritvit i synen! Kan jag inte få veta, vad det är?»

»Det är bara det», sade Anna, »att inte vem som helst kan spela på ett så finsträngt instrument som Görel. Det har visst varken du eller jag riktigt förstått. Vi har haft för — klumpiga grepp, åtminstone jag. Ärligt sagt tycker jag det är skönt, att vi bara har ett par dar kvar att vara här.»

»Konstig smak. Jag njuter intensivt. Och jag hoppades, att du också hade det trevligt, fast du är bortskämd med nöjen och allt annat. Nå, nu startar vi då efter den utflugna fågeln. Hej!»

Anna nickade. Hon var redan promenadklädd i kort pälsjacka och pälsbrämad kjol.

Knut stod ett ögonblick och såg efter henne, när hon vek av nedåt landsvägen. Han rynkade ögonbrynen och sköt bistert ut överläppen, men strax därpå log han och såg ut som om han tänkte: »Kommer tid, kommer råd» eller något ditåt. Gnolande klev han sedan fram mellan höga, vita drivor, vilka kantade byns vägar och stigar, ledande till pensionat, förnäma villor och segt bestående, redbart enkla stugor.

— — —
Görel hade för att undvika alla backar begivit sig ned på Siljans snötäckt is, där hon var säker om att kunna stå stadigt på skidorna och att inte gå vilse. Skogen syntes henne alldeles för mörk och skrämmande och de branta bergslutningarna vågade hon inte ens tänka på, där skulle säkert hon och skidorna skiljas åt som ovänner. Hon ville sträcka ut och inte känna sig rädd för terrängen. Det hade hon inte tid till, för det var något hon måste reda ut. Det hade hållit henne vaken under natten och strax efter första frukosten tog hon sina skidor och gav sig av. Tankarna brände henne som ettermyror. Blodet bultade i pulssarna och hon tyckte, att hjärtat bullrade som ett gammalt dalaur, ett med tunga lod och hårda slag.

I går hade allting varit som vanligt. En gräsligt rolig skidtur med farbror Knut på morgonen. De hade varit inne i stugorna, som de brukade, och han hade lärt henne de konstiga namnen på gammalmoror och gubbar: Allvarsamsmor, Slarsfar och Pram-Lasse.

De hade pratat om allt möjligt. Farbror Knut hade frågat, vad hon tyckte om Anna Fris och så hade de berömt henne. Hon var så hurtig och rar och trofast, sa

farbror Knut och Görel framhöll, att hon inte var ett dugg viktig, fast hon kunde så mycket och hade så mycket vackert och fint.

Vid hemkomsten till hotellet blev det litet tråkigt, för att alla, som skulle spela med i pjäsen, hade kafferep, och Görel hörde, hur obeskrivligt roligt de hade. Hon hade i det längsta hoppats, att hon skulle bli tillfrågad, om hon ville vara med, efter det var en pjäs med sång i, men de var förstås tillräckligt många. Kärlekens komedi hade de inte gått i land med.

Ejnar hade blivit erbjuden en betjäntroll. Han skulle komma in med en bricka och bocka sig. Det var alltihop. Men det ville han inte, och Lennart hade kallat det oförskämt att föreslå det. Pojkarna gick mest för sig själva, sedan den där sjökadetten börjat slå för Ibbe.

De var för resten upptagna av skidtävlingarna och talade aldrig om annat. Precis som Agneta. — —

Görel gled fram på den jämna, fasta skaren, varöver solreflexerna blånade och skimrade. Luften var hög och klar. Varför fick man inte känna sig sprittande glad eller åtminstone alldeles lugn invändigt en sådan här dag, då naturen var som en vacker visa. Furorna sjöng bas, de vita björkstammarna, raka som ljus, hade tenorstämman. Och högst uppe på berget svängde solen sin glittrande, gyllene taktpinne.

Görel suckade mitt i ett leende.

Det var inte lätt att klara upp, *vad* som hänt. Men i alla fall var det så, att Anna inte velat tala med henne på kvällen, när de kommit upp utan bara sagt godnatt. Och när hon lagt sig, hade det låtit som om hon grät tyst.

Det var så förfärligt sorgligt att höra på sådan där

svagt snyftande gråt, som inte kom av tandvärk eller annat ont utan av hjälplös ledsenhet. Och Anna! Hon var ju annars käck som aldrig det!

Görel hade inte kunnat motstå sin lust att stiga upp och gå fram till Anna. Hon blev så rädd, så hon hade hoppat till, när Anna tvärt frågat:

»Vad är det om?» Görel hade inte vetat, vad hon skulle säga och i häpenheten hade hon huggit till med, att hon *måste* berätta, hur väldigt mycket farbror Knut tyckte om Anna. Det blev frågor, så det räckte. Anna satte sig upp och höll ett långt förhör. Och Görel kunde svara. Det var inte det. Sedan hade Anna sagt godnatt igen och Görel tassade bort till sin bädd. Men om en stund frågade Anna, om hon sov. Och kom till henne och sa — sa — att — hon — var — *alldeles säker på*, att farbror Knut var kär i Görel, och att hon omöjligt kunde få en bättre man. Det var väl hemskt! *Ohyggligt!* Görel hade uppriktigt bekänt, att hon länge varit rädd för att det var så, och hon trodde att pappa visste något om det också. Anna lockade fram allt möjligt snällt och rart farbror Knut gjort och sagt och julrosorna och den där kolosala konfektasken och böckerna — Karlfeldts dikter — till julklapp.

Görel hade inte kommit sig för att förklara, att hon på inga villkor ville gifta sig med farbror Knut. Sânt var väl vådligt svårt att *säga*.

Anna var också gräsligt upprörd och kysste Görel. Men strax efteråt hade hon nästan buttert sagt: »Sov nu, du, som kan få ha så ljusa drömmar! Vad du blir lycklig!»

Sova, jo, det var just lätt, när man fått veta, att man *måste* tycka om en människa för att inte vara ett

odjur. Så hade Anna framställt det. Hon hade inte lov att göra honom en så stor sorg som att inte vilja bli hans. Tänk, att *Anna* talade roman, det var väl underligt!

Görel hade legat och funderat på, om hon skulle anförtro sig åt pappa och be honom att få slippa, eller rent av åt farbror Knut, men när morgonen kom, tor-des hon inte ens träffa honom. De skulle som vanligt åkt skidor, och hon hade smitit, för usch, om han friade. Det hängde ju över henne som det där Damoklessvärdet.

Att de skulle sakna henne före lunchen reflekterade inte Görel över. Man gick ju som det föll en in under förmiddagen och varken flickorna Fris eller farbror Knut hörde till de pjoskiga.

Och för övrigt brydde hon sig inte om något annat än att undfly den hotande faran. Anna hade kunnat spara sin uppmaning: »Du får inte blanda mig in det här», för så tarvlig var Görel inte. Skvaller var bannlyst i det Skogmarkska hemmet.

Men att hon skulle kunna vara sig alldeles lik och inte låtsa om *det rysliga*, då hon träffade farbror Knut, kunde ingen begära, därför var det bättre att schappa. Hon skulle gärna velat veta, hur Anna skulle betett sig — hon, som var så självständig — ifall någon prackat på henne en friare. Ack, om hon istället för att se ut som om hon hade storstädning invärtes och var utled på allt knoget, lärt Görel, hur man bar sig åt att säga nej tack utan att det lät sårande eller otacksamt eller stygt.

Att farbror Knut just skulle vara den, som Görel helst förtrodde sig till, då hon inte ville besvåra pappa, var också förargligt. Nu hade hon ingen hon kunde få

hjälp och råd av. Anna var visst både klok och väldigt hygglig *annars*, men i det här fallet hade hon fått det galet för stg, för hellre finge man vara ett »odjur» än gifta sig och inte *tala om* att man gjorde det av snällhet och tacksamhet, om det *nödvändigt* skulle ske. Det vill säga, ifall pappa fordrade det.

Görel åkte oglad i det glada solskenet, mörksint i den klarblå luften, men i alla fall något uppfriskad och lugnad av allas trofasta vän, naturen.

De otäcka grubblande tankarna, som filtrat ihop sig, reddes någorlunda ut. Och där mängdes in nya, icke fullt så svarta. Så t. ex. undrade Görel, om inte farbror Knut i värsta fall — d. v. s. om hon måste bli hans fru — skulle vilja vänta med bröllopet till hon fyllt tjugu år. Då hade hon åtminstone den fristen. Nog var det väl ovanligt att gifta sig så ung som Eva gjort. Men det var ju det, att pappa varit sjutton år äldre. Och farbror Knut var också ganska gammal, så han lät kanske inte tala med sig.

Alma Snäll, som visste så mycket om mamma, hade berättat, att »unga frun var så lekfull och yr som en liten flicka. Och sånt tycker di raraste karlarna är alldeles oförlikneligt», hade hon tillagt. »Dom leker inte me' dockor, som har postelinshuvun, dom.»

Alma Snäll skulle nog också gilla farbror Knut som — som *friare*. Inte åt sig. Görel måste skratta. Vad man kunde sätta ihop tankar dumt ibland!

Anna hade visst sovit, när Görel kilade ner och blev den första vid frukostbordet. I sin iver att komma ut, hade hon nästan skållat sig på det heta teet och satt en skorpa i halsen.

Nu var hon långt ute på sjön, redan en smula trött av att ha åkt oavbrutet. Kanske också av nattvaket

och anledningen till det. Här föreföll stranden öppen och vänlig. En banad stig syntes mellan det snöpudrade låga videt, albuskarna och tuvorna.

Om det funnes en stuga i närheten, skulle hon gå in och be att få litet mjölk eller vatten. Man blev torr invärtes av att tänka så våldsamt.

Lyckligt och väl kom hon upp på fast mark, dock med skidorna på släp, ty bland stenar och snår kunde hon inte manövrera dem. Hon hade bara åkt ett litet stycke, då stigen med ens svek henne och försvann in i en tät furudunge, där den fick slingra i fred för Görel. Den skulle inte inbilla sig, att den kunde lura henne med.

Vända om ville hon i alla fall inte utan fortsatte över en snöslätt fram till en annan väg. Den förde säkerligen till en by.

Den tilltagande törsten och tröttheten dämpade så småningom hennes häftiga sinnesrörelse. Nu skulle hon ha fatt i en stuga. Det var det viktigaste för ögonblicket. Hungern kom till. Hon kunde inte minnas. att hon någonsin varit så hungrig. *Bröd, mjölk, sitta*, ringde det som en uppmuntrande vällingklocka i hennes huvud, och hon kavade på, snubblande, med svullna vrister och öm i händerna av att krama skidstavar.

Vägen låg i skuggan av ett högt, kallt berg och naturen hade slutat sjunga. Det var alldeles för tyst här i ensligheten mellan myr, skog och fjäll. Hon hade råkat vilse ändå.

Görel stannade, men kände strax, att det dugde inte, då skulle fötterna stelna till. Vadorna värkte av att spännas. Nu brände och krälade inga tankemyror. I bakhuvudet satt en stor, hård klump och innanför

tinningarna rullade det som om hon haft potkulator där.

Allt skrock och alla sägner hon dagligen hört, levde fram i denna ödsliga ensamhet. Bara det prasslade i snåren, trodde Görel, att det var »Bästa», som kom. Huldran eller skogsfrun eller vad man skulle kalla henne. Farlig var hon att råka ut för och än farligare var trollgubben »Klubba». Han, som kunde tåla hur mycket stryk som helst och som förhåxade människor så att de inte visste, var de hamnade.

Och vargar eller björnar! Eller en varg från ena hållet och en björn från det andra fruktade lilla stockholmskan. Hennes tänder skallrade, och när i detsamma en uv lät höra sitt hesa skri, släppte hon handlöst stavarna, krängde av skidorna och rusade framåt vägen i kapp med sin rädsla.

Äntligen skymtade en klunga hustak och stugvägar i grått och rött, en fattigfolksby av åldrigt utseende, där man nog i nödårstider ätit barkbröd.

Görel saktade stegen och ånyo ljud önskningsgrannas vällingklocka: »bröd, mjölk, sitta!» Hon kom med snavande steg upp på en förstukvist och bultade på den stängda dörrn. Hon förstod, att man därinifrån uppmanade henne att stiga på och lydde.

En vithårig kulla med läderbrunt, fårat ansikte under den svarta hättan satt vid bandstolen och vävde. Hon såg upp på den »slimsklädda» flickungen, som föreföll att vara alldeles förbi.

En kulla, jämnårig med Görel, kastade en nyfiken och skygg blick på främlingen. Den unga kullen omgavs av skenet från en flammande spiseeld. Hennes granna dräkt, 'altrasa' med sjulövespännet av silver och det öppna, runda ansiktet lyste liksom välkomnande.

Bättre kunde Görel aldrig råkat ut. Gumman far-
mor och Kersti hade hjärtat på rätta stället. Men det
var kinkigt att förstå, vad de sa, för frågvisa och vet-
giriga var de förstås.

»Oka itter du?» (Vad heter du) och »Var någost
ä du eema då,» kunde Görel svara på, för de spörsmålen
hade hon hört så ofta, men sedan blev det vanskligare,
när gumman riktigt slog upp språklådan och ville
höra om Stockholm och kungen och paraden.

Var gång Görel tog fel på vad gammelmor menade,
skrattade Kersti så det kluckade, och hennes vita
tänder lyste. Förnöjsamhet och fattigdom var lika
uppenbara egenskaper inom den lilla stugans murkna
väggar.

Görel glömde både tid och bekymmer för den trygga
stämningen och det smickrade henne att kunna roa de
bägge kullorna. Deras pigga infall eggade den lilla stads-
flickan att göra sitt allra bästa för att vara underhål-
lande. Den gamlas blida ansikte och Kerstis skälmska
skulle hon aldrig glömma. Ack, om hon kunnat rita
av dem och visa pappa — — —

Vid denna tanke högg det plötsligt till i Görel. Hon
minde, varför hon kommit hit och allt annat också.
Farbror Knut! Anna! Skidorna, som låg nånstans på
vägen! — Hur skulle hon komma tillbaka? Hon hit-
tade inte, och kanske det började skymma.

Gammelmor fick fatt i Görels små kalla händer. Hon
stoppade in dem i sina goda, breda nävar som i en stor
tålamodspåse.

Hon ville veta om »'an» varit ölak», efter Görel
sprungit »ti skojern.»

Men då blev Görel röd och började tala om skidorna
och om hemvägen. Ok då! Det skulle nog bli råd för

det. Kersti skulle skjutsa henne på sparkstötting. Det var en sak det. Så finge hon ett kärt ärende till Rättvik och bion.

»Ja, ja», sa farmor och knep ihop ögonen, »då ska ske må list, sa Blink-Olle, tog lusa mä tång. Nog vet en, vem du 'ar ärend' te'».

När Görel satt sig på sparkstöttingen och farmor själv svept en fårskinsfäll om henne, bar det av med den glada Kersti på meden. De bägge unga flickorna pratade, skrattade och sjöng, så det ekade i skogen. Skidorna glömde de bort, men Kersti försäkrade, att de låg kvar »a mörnem», och de skulle nog komma till 'otellet.

Med kraft sparkade den muntra kullan och med fart lät hon munnen gå. Hundratals visor kunde hon.

»Vill du öra en, som är sorglig också», sporde hon. Det var egentligen farmors spinnrocksvisa och så gammal som tallen i skogen.

Kersti sjöng:

*»Och nu ar lilla vännen mig övergivit
för det jag så fattiger är,
men an får väl söka sig någon annan
ja, någon annan, som rikare är
Och Lazarus, an var också fattig
därför måste an lida så mycket ont,
an fick dock stå lik uppå begravning
och änglarna i immelen de sjöng.»*

Fastän solen ej längre glimmade över landskapet utan gömdes i gråvita snömoln, blev allt ljust omkring Kersti. Hon var ingen fin kulla av det slag turisterna fotograferade. Kjolen var gammal och fårskinnströjan

urväxt, håret låg inte i en glänsande våg snett ned över pannan utan var uppstruket och åtdraget under håttan. Men när hon log, kunde man lika litet motstå henne som man kunde gå trumpen och surmulen över en vårlig äng, full av blommor.

De bägge flickorna närmade sig Rättvik och kom överens om att som »avskedsvisa» sjunga »Du gamla, du fria . . .» De hörde själva, att tonerna hade vacker klang. Kersti lät sparkstöttingen glida av farten ett stycke för att riktigt kunna ägna sig åt sången.

Den blev i alla fall avbruten. Görel såg först, vem som kom. Farbror Knut! Hon fick hela »norden» i hal-sen och återfick den fruktan, vilken på morgonen drivit henne bort.

Knut högg med ett stadigt grepp fast i sparkstöttingen. Han hade gått så fort, att han var något andfådd. Rösten darrade litet, när han utbrast:

»Jaså, där är du, din storrymmerska. Helskinnad och nyter!» Han slog Görel på axeln. »Jo, du ställer till det vackert! Vi ämnade just gå skallgång efter dig. Hela hotellet har tack vare ditt tilltag fått en sensation.»

Görel kröp ut ur skinnfällan och ställde sig så nära Kersti som möjligt.

»Jag gick vilse», stammade hon. »Och jag har tappat skidorna, men jag får igen dem. Kersti», hon nickade vänskapligt åt den unga kulan, »har lovat att komma till hotellet med dem i morgon. Förlåt mig. — Men jag har haft så väldigt roligt.»

»Ja, int' ska du vara arg», inföll Kersti frispråkigt, »är 'ar du 'enne välbe'ällen.

»Ja, tack för det! »Han skakade hjärtligt Kerstis hand och lät en stor silverslant stanna i hennes seniga,

bruna näve. Den unga kulan nickade ett frimodigt tack. Stadsbor kom alltid med pengar för bevisade tjänster, det hade Kersti lärt sig, fast farmors stuga icke låg vid turistleden.

Av Görel tog hon adjö så förtroligt som om de känt varandra länge. Omkring hela den ranka gestalten stod en frisk pust från skog och fjäll. Den klara stämman kunde säkert många vallåtar.

Kerstis sparkstötting svängde av in på en byväg, där hon föreföll hemmastadd. Nästan allt för fort försvann hon ur sikte.

Knut betraktade Görels nedböjda huvud. Hon var blek och föreföll trött eller kanhända ängslig. För vad?

Han fick hennes motsträviga, skälvande arm under sin. Sade:

»Du ser ut, som om du trodde vi skulle ta dig ordentligt i upptuktelse, lilla tös, och du förtjänade egentligen en överhalning för att du skrämt oss. Men det är det felet med mig, att jag aldrig kunnat vara sträng mot dig. Jag är nu en gång så erbarmeligt svag för lilla Skogmark.»

Görels arm ryckte nervöst. Det var bara några stenkast till hotellet. Han kunde väl inte hinna fria på den biten? Vad skulle hon ta sig till? Springa ifrån farbror Knut tordes hon inte. Hårt slöt hon de smala läpparna. Hennes efter den långa skidturen styva fötter tog brådska steg.

»Jag kan inte begripa, lissunge, varför du gav dig ut så där utan rim och reson. Om du hade sagt åt mig att du ville ut på långtur, att du inte var nöjd med vår korta morgonmotion, skulle jag gärna följt med. Man får inte vara en sådan högfärdsblåsa, att man aldrig kan be om något. — Nej, men fryser liten så? —

Eller är du ledsen över något? Anna har framkastat några mystiska antydningar. Vad är det, Görel? Har det hänt något tråkigt? Sjung ut, kära barn! Vi är ju gamla vänner.»

»Nej — det har inte — hänt något.»

»Nu syns jag inte, tänkte pojken, som lekte kurra gömma och kröp med huvut bakom stolen. Så gör du med — i ditt svar — du inbillar dig, att jag inte märker något bakom, men det gör jag, och jag tycker inte du borde ha hemligheter för mig.»

Om en halv minut skulle de vara framme på gårdsplanen. Den värsta faran var över. Men det plågade Görel att farbror Knut såg så bekymrad ut för hennes skull. Hur skulle hon i hast få honom glad och trygg? Han väntade på hennes svar och hade det ivriga uttrycket i ögonen som han haft de få gånger, då hon ohjälpligt trasslat in sig under en lektion. Hon blev varm i kinderna och log plötsligt upp emot honom:

»Jag kan nog klara det, farbror Knut. Låt mig bara tänka riktigt. Slipper jag svara bums?»

»Farbror Knut! Jaså, vi kan inte bli kvitt the old man? Nå, jag ger dig lov att återuppväcka honom, om det skulle göra dig gott och bidra att bryta de sju inseglen ...

Görels röst jublade:

»Tack snälla, rara farbror Knut, då blir det — nästan — som förr.»

»Det vete sjutton ändå, lissunge. Du är stora damen, och det är nog därför du har så svårt att reda begreppen. Men jag blir rasande, om du konstrar för befängt.»

»Riktigt, riktigt ond — på mig?»

»Ja, just det.» Förbluffad såg Knut Teger, att Görels lilla tunna ansikte plötsligt strålade, som om inom

henne en glädjeeld flammad upp. De hade hunnit till trappan och Anna kom i detsamma ilande emot dem. Han hann endast tillägga: »Jaså, du tar min vrede på det sättet!»

Görel hade blixtnabbt tänkt: Farbror Knut kan omöjligt vara livsfarligt kär i mig, om han blir ond, riktigt storond. Och hon log ljust upp mot Anna:

»Fårlåt mig så rysligt mycket, snälla Anna! Det var orätt av mig att inte tala om, att jag skulle — gå på skidor. Men Anna kan vara alldeles lugn, jag har inte förkylt mig ett dugg. Och — jag har haft så gränslöst roligt.»

Anna hade stirrat på Görels lysande ögon och heta kinder. Flickan var som en uppenbarelse. Som om förklaringen till detta borde sökas hos Knut sade hon hastigt:

»Jaså, ni har funnit varandra nu.»

»Ja», inföll Görel strålande, »*det* har vi.»

Anna hade lagt sina händer på Görels axlar. Hon lät dem falla och vände sig bort.

»Så mycket bättre», mumlade hon och skyndade uppför trappan. Gongongen ljöd strax därpå till första middagsringningen. Man skulle äta en timme tidigare än vanligt med anledning av kvällens soaré, då teaterpjäsen English spoken skulle uppföras.

Anna och Görel klädde sig under oavbruten tystnad. Görel skulle förfärligt gärna ha velat tala om sina förhoppningar, att det inte var så värst mycket bevänt med farbror Knuts kärlek, men vågade inte av fruktan att Anna skulle skrämma upp henne på nytt. För resten var hon visst fortfarande missnöjd, fast Görel bett om förlåtelse.

När Görel stod färdig i sin skira vita Luciaklänning,

lät Anna en vemodigt beundrande blick omsvepa den fagra flickgestalten och strök med handen över Görels Gretchenflätor.

»Viel Träume sind geträumt», sade hon sakta och bittert. Hon undrade sedan någon tid tillbaka på att hon aldrig förr än nu häruppe i Dalarna haft en aning om de drömmar, vilka hade med hjärtat¹ att skaffa. Görel hade ofrivilligt framkallat dem och — kanske var hon orsaken till att de var — »gezogen».

I spegelskåpet granskade hon kritiskt sin mandelgröna klänning med de praktfulla broderierna. Det shinglade ljusa håret omslöt av ett brett band pärlor.

»Vad Anna är fin — gräsligt stilig», sade Görel entusiastiskt. Hon *måste* ge uttryck åt sin hänförelse.

Anna skrattade.

»Kommer du ihåg anekdoten om, hur Karin Månsdotter sa till Märta Sture: Vad I är gill (grann och präktig), fru grevinna.» Och kung Märta svarade: »Jag skulle vilja se den, som kunde ogilla mig.» Det var ett morskt fruntimmer. Så'n skall man vara.»

IX.

I KÄLKBACKEN.

Soarén blev livligt uppskattad. Ibbe hade alltid varit övertygad om sina dramatiska anlag och lyckades nu även inge rätt många andra samma övertygelse.

Kraftiga applåder, inropningar och till och med blommor hyllade den lilla primadonnan, som hade ett av sitt unga livs »stora» ögonblick. Visserligen fanns det äldre folk, som tyckte att lilla Fris åbåkade sig fasligt, och ett par halvvuxna pojkar härmade hennes nigningar, till dess de var nära att kikna av skratt men sådana dumheter skulle Ibbe inte frågat efter, om hon fått vetskap om dem. Hon var höjd över allt »tarvligt» skämt.

Kvällen var hennes. Hon kände sig som i en triumfvagn högt över de andra flickornas huvud.

Att Lucian gnott till skogs utan lov av pappa Knut och mamma Anna hade hållit på att fördärva hela tillställningen, för var enda katt frågade och gick på och sa, att om det inträffat en olycka, måste soarén installas. *Det* hade varit en olycka, ansåg Ibbe.

Det retade henne, att inte Lennart och Ejnar gått på festen utan istället tränade på skidor för morgondagens tävling. En liten tröst för missräkningen skaffade hon sig genom att anförtro sjökadetten, att hon

nog visste, *varför* de inte ville titta på pjäsen. Hon hade hoppats, att sjökadetten skulle ge henne tillfälle att säga något mer, men han var inte nyfiken, tyvärr.

Förargligt var det också att han inte sagt ett knyst om att bjuda henne på sjökrigsskolans bal. Han bara bredde på om, hur stilig den sista balen varit och att han dansat med prinsessan Ingrid, som var den sötaste flicka i hela världen.

»Se'n tycker ni väl, att vi andra små stackare är ingenting», sa Ibbe och såg ut som en blå duva. Nej då, han tyckte om alla vackra flickor. Det hade Ibbe säkert märkt?

Ibbe var nöjd igen och undvek noga alla skolrättfasoner för att istället vara så mycket prinsessa som möjligt. Pärlhalsbandet, som hörde till prinsessfotografierna hade hon också. Det var kanske inte så flott men nära på!

Agneta hade inte heller gjort soarén den äran. Hon satte in alla sina krafter på att bli pristagare. Varken köld eller mörker avskräckte henne från träningen.

Priset i och för sig lockade henne inte. Vad skulle man med sådant där kرافs? Nej, det var av spänningen hon tjusades. Och hon ropade sitt »hallå, se opp» åt pojkarna, som om hon varit en av dem.

Ejnar kom till korta denna kväll. Han gjorde kulterbyttor, rände mot trän, rullade ner i diken och bröt slutligen ena skidstaven. De andra susade förbi honom, Lennart med uppmuntrande »Heja! Heja!» Men det hjälpte inte. Ejnar hade totalt förlorat sportsrytmen. Förut hade det sett ut som om han skulle bli en god numro tre eller fyra i löpningen. Nu var han med ens tung och ovig som om han aldrig haft ett skidspann på förut.

Slutligen ställde han sig och såg på. Han hade lagt armarna i kors och liknade enligt Lennart Napoleon efter slaget vid Waterloo.

»Gaska upp dig och tappa inte modet», rådde Lennart.

Lätt att säga för den, som aldrig plågades av tungsinthet och för vilken framtiden tedde sig som ett stort äventyr. Ejnar hade ingenting emot juridiken. Han skulle försvarat den levnadsbanan, om någon angripit den, någon annan än Lennart, ty hans argument blixtrade, så det gick runt i skallen på en. Nej, Ejnar hade ingenting emot att bli jurist, aldrig när han var hemma och dagarna gick sin vanliga lunk, men häruppe hade Lennart och han provat ganska mycket av obundet vildmarksliv och det hade ryckt honom ur den vanliga trögheten.

Så just denna dag hade Lennart fått ett brev från en framstående aviatiker, vilken intresserade sig för honom, och denne hade gjort upp flygplaner, som satte Lennart i eld och lågor. Han beskrev, hur han tänkte sig vidsträckta expeditioner per luftskepp. Det var som om en ung örn spänt ut vingarna till brusande flykt. Och Ejnar hade tyckt sig krympa samman till något grått och jämnstruket. Det föll en tyngd över honom, när han tänkte sig att han skulle mista Lennart, sin ende förtrogne. De skulle väl aldrig råkas mer. Han hade, tyckte han lättare kunnat sätta sig in i detta förut, innan de tillsammans knogat upp till Lerdalshöjdens krön och strövat igenom Prästskogens dunkel. Det var också något annat, som förenat dem här: gränelsen över Ibbes trolöshet.

Även därvidlag var Lennart den frigjordare, den starkare.

När han knöt nävarna, spottade som en buse och slungade ut: »Hon är en markatta, en pudrad gås, en kotiljongsbjällra», så *menade* han det och *ångrade* inte, att han sagt det.

Men Ejnar kunde inte lika framt göra kol på sina känslor. Han höll av Ibbe, hurdan hon var, fastän han var ännu mera fäst vid Lennart, och när denne förnekade Ibbe, led Ejnar av att inte hurtigt och käckt kunna följa kamratens exempel.

Brevet och soarén, där sjökadetten skulle bli en sådan matador, hade stäckt Ejnars spänstighet. Han blev så ensam, därför att han kände sig som en klump både in- och utvärtes.

Lennarts pojaktiga hojtande ekade inom honom, som om det studsat mot baksidan av en fiol. Ejnar skulle velat ropa med, dela vännens otämda fröjd över den friska, vita värld, som omgav dem och den stjärnsållade rymden, vilkens oändlighet skänkte ynglingasinnets drömmar.

Men här stod han och brydde sig plötsligt inte om skidsporten, inte om något slags tävlan bara för att han borrar sig ner i en olustförmimelse, för vek att kunna erkännas, för seg att bryta itu.

»Kolokvinten», ropade Lennart, »har du skrumprat totalt, och — tagit slut?» Han hade kommit uppför backen och pustade som en blåsbälg, medan han sträckte på sig. »Agneta hoppar nedrigt styvt. Har du sett det? Stockholmslaget tar en glänsande seger, ska masarna bli varse, fast övertrumfa dem går kanske inte. Har du tappat kuraget?»

Ejnar hann inte svara, ty bägge pojknas uppmärksamhet fångades av högljutt prat och skratt i den angränsande kälkbacken, där det nyss varit kvällstyst.

De hörde Ibbes kvittrande stämma. Den kom helt nära, skilde sig från de andra. Hon hade lärt sig en locklåt och sjöng den på imiterat dalamål:

»Kom hit kun korna våra, komma nu-u då-å!
Komma nu då-å, då-å då, komma nu då, kom nu!»

»Jaså, jag hittade er! Kom med och åk kälke! Vi är här hela högen.»

Hon kom, dragande en kälke efter sig, söt och käck, i sin röda bask och vita päls. Huvudet en smula på sned.

»Varför gör du oss den äran», frågade Lennart försmädligt, men inte avvisande. Han var »gaskigt» stämd mot allt och alla i kväll. »Duger inte sabelskramlarn att styra? Det var skralt.»

»Jo, det gör han visst, men ombyte förnöjer.»

»Det tycker kanske han också», retades Lennart. »Hör du Kolokvinten, ska vi förbarma oss över den övergivna?»

»Det behövs inte alls», snäste Ibbe, »jag trodde ni skulle bli själaglada över att jag kom ihåg er. Varför är ni så knottriga, va?»

Sjökadetten hade verkligen börjat visa en påfallande flyktighet. En bobbad norska hade »haschat» honom strax efter soarén. Det var hon, som hittat på kälkåkningen istället för dans. Ibbe kunde fått kavaljerer, om också sjökadetten svek, men inga så stiliga som hennes »vanliga». Hon såg djupsinnig och förtjusande ut i det skimrande månljuset. En smula bedrövad också.

»Ni kom inte och tittade på mig i pjäsen ni, stygga pojkar!»

»Vi tittar nu istället», skrattade Lennart. »Få se», han tog henne om axlarna och vände henne mot sig. »Har du fått av dig sminket ordentligt? Ja, det tycks så. Du gjorde succès, antar jag. Vill du hålla till godo med en snöboll som hyllningsgärd.»

»Nej tack, men —» hon böjde sig blixtnabbt ned och tog en handfull snö. »Du kan få en istället.»

»Och det trodde du skulle förbli obesvarat?»

Pang! Pang! Pang! Snöbollarna flög. Naturligtvis skrek Ibbe. Men det var lika roligt för det. Och när hon kom åt, gav hon också Ejnar en och annan snöboll. Han ansåg det olämpligt att ge igen. För det första var det nästan som att slå en flicka. För det andra var det båg med två mot en. Om det varit någon annan än Lennart, som bombarderat en jänta med snö, skulle han ha ogillat det skarpt. Nu blev det lustigt. Ibbe var ingen mes. Hon försvarade sig bussigt.

»Nu slutar vi», sade hon dock efter en liten stund, »och åker kälke istället. Ejnar, du drar mig till backen — hoppas jag.»

»Det gör vi bägge», avgjorde Lennart, »som tecken till att vi storsint förlåter dig dina *sjöslag*. Hugg i, Kolokvinten!»

Ejnar tog fast i repändan. När Lennart så ofta använde det gamla skolpojksnamnet, berodde det på, att han ville betona deras vänskap. Ejnar visste det och var tacksam. Vad det skulle bli ohyggligt tomt efter Lennart, tänkte han. Förmodligen skulle han då inte heller råka Ibbe. Kälkbjällrans lätta dur och Ibbes belåtna skratt hörde han som slutet på en vacker saga. Lennart hade sagt, att han troligen struntade i vårterminen, då han i alla fall slog om och inte blev jurist. Farsan gav naturligtvis med sig. Det var gam-

malmodigt att inte gå in på ungdomens frihetskav. Föräldrarnas lydnad vore barnens glädje!

»Har du inte ens försökt uppfostra din gubbe, Ejnar?»

Det låg dels skämt och dels allvar i yttrandet. Ejnar hade dock avvisat frågan med en axelryckning. Frihet i djärvare utsträckning i hans hem? Å nej! När Lennart rest, skulle det bli som om ett fönster, varigenom luften strömmat in, stängdes. Och efter en tid skulle han kanske inte tänka på, att det stått öppet.

När Ibbe och Lennart susade ner för backen, fick Ejnar fatt i en tom kälke och åkte ensam ner. Han skämdes inte för att inom sig tillstå, att han gjorde det för att komma i tid och kunna hjälpa Lennart dra upp kälken.

»Det var hederligt, grabb», belönade Lennarts livliga stämma honom och Ibbe sade bevekande på sitt lustigt smeksamma sätt:

»Hopp, bägge mina hästar! Då får jag åka upp. Det är så kul, så det kan ni aldrig tro. När jag blir stor, ska jag minnas er och bjuda pållarna på någe gott.»

»Du skall få ställa till tack- och farvälhippa för mig, när vi kommer till Stockholm», inföll Lennart.

Ibbe hade satt sig till rätta på kälken men for upp igen.

»Det är inte sant? Vart skall du ta vägen?»

»Jag skall gå upp i luften — inte med ens precis, men ganska snart.»

»Du sa, du skulle vara *hela* vintern i Stockholm?»

»Ja, men nu vill jag inte ta helan, vackra barn. Jag fattar din smärta. Det är klart, att du skall tårdränka vår för tidiga och beklagliga skilsmässa, så trofast som du är.»

»Äsch, du är så dum så!» Ibbe tog plats igen. »Men Ejnar stannar, säg?»

»Ja visst.»

Ejnar svarade med skrovlig och tjock röst. Det märkte inte Ibbe. Medan de drog henne uppför backen, undrade hon, om Lennart skulle fara före högskolans bal och om hon i så fall ändå skulle bli bjuden på den. Ejnar såg egentligen stiligare ut, fast han var så himla blyg. I detsamma for sjökadetten förbi med norskan.

»Vi byter damer nästa gång», ropade han.

Ibbes hjärta slog en munter volt. Hon borrade ned hakan i skinnbrämet och log stort och soligt. Jäsiggt att vara så eftersökt!

— — —

Görel hade tidigt gått och lagt sig för att vara riktigt utvilad till morgondagens skidtävlingar, vari hon visserligen inte skulle deltaga, men som hon gärna ville se på. Dessutom var det näst sista dagen i Dalarna och den borde utnyttjas till allt, vilket förut ej medhunnits.

Och det blev en sällsport härlig, fastän kall dag. Tävlingarna avlöpte med glans. Agneta och Lennart hemförde första pris, Agneta för backhoppning, Lennart i budkavletävlan. Ejnar utmärkte sig också.

Görel var mycket stolt över brodern och rodnade lyckligt, när han ropades fram vid prisutdelningen och hon hörde viskas, att han såg både ståtlig och fin ut.

Det lät också så festligt med fanfarer ur hornlurarna och såg så färgvarmt ut med de många sockendrakterna både från Rättvik och Leksand.

Kersti hade kommit med Görels skidor och stannat över tävlingarna. Hon var obeskrivligt road och klap-

pade i händerna så länge och uthålligt, att de andra slutat utan att hon märkte det. Men det generade inte Kersti.

»Blev di trött så fort, stackar», log hon, »int' kunde jä tro då!»

Hon fick en påse wienerbröd med hem till mor Brita, och Görel lovade att skicka ett vykort från Stockholm.

»Mä 'öga 'us på», bad Kersti, »stugu 'ar vi sjöl.»

Både Anna och Knut hade i smyg iakttagit Görel. Hon föreföll sig dock alldeles lik igen, och då tyckte Knut, att det var onödigt att bråka om gårdagen. Små flickhjärtan kunde väl ha sina hemligheter, som man inte borde riva i. Att Görel undvek honom, för det gjorde hon, berodde antagligen på, att hon ville vara i fred för frågor.

Däremot var det vanskligare att förstå sig på Anna. Deras goda, gamla vänskap tycktes fått en törn, som bucklat till den. Man kunde säga, att varken den eller Anna var i form. Hon låtsades glad och inbillade sig att inte han genomsådade henne. Begrep hon då inte, den kära, dumma människan, att hon förskaffade honom ett sabla huvudbry?

Henne hade han alltid trott sig veta, var han hade. Och när hon tog hand om Görel, ökades hans tillgivenhet för henne på ett alldeles särskilt sätt. Han skulle velat säga, att det klädde henne att intressera sig för lissungen. Hon blev varmare i ögonen och yngre genom sin kamratlighet mot Görel.

Det var för kallt och blev dessutom för sent att efter tävlingarna företaga någon långtur. De flesta längtade att komma in i värmen och dansa julen ut,

ty uppbrottet var ganska allmänt. Semesterfirandet led mot sitt slut.

Det blev en särdeles upprymd och alltomfamnande kväll. Man kände sig nu riktigt bekanta med varandra och ville visa sin vänlighet. Glada och goda ord blommade upp i brokig, nästan oväntad färging, och åt en var räckte de till.

Alla talanger uppskattades. Man bad om sång, musik, recitation och ingen kom sig för att neka. Varje tillmötesgående skulle snart vara en hågkomst, en blank minnespenning, som inte gick i handeln utan gömdes och gladde.

De yngsta ungdomarna omhulldades av ömma tant-själar och fryntliga farbrorsdito. Lilla Skogmark, hon, som man varit så orolig för, drogs fram till beskådande och blev omklappad. Ibbe fick också sin beskärda del.

Till den gemytliga stämningen passade ringlekar bättre än pardans. Väva vadmal, Udden står och sover. Så vilja vi begynna en domaredans och många andra väcktes ur sin dvala av osynliga jultomtar, vilka letat sig in i stadsmänniskornas sinnen, omskapande dem för en enda kväll till tummelplats för barnsliga upptåg.

Görel hade hejdlöst roligt. Mitt i lekarna blänkte tanken på pappa fram. Hon hade så mycket att berätta. Ibland hade hon tänkt, att det kanske var allt för smått för stora pappa, men nu tyckte hon, att det var omöjligt, att han inte skulle dela hennes upplevelser. Hon föreställde sig, att han väntade på att hon skulle bära sina fröjder till honom, där han satt i sitt tysta, arbetsfyllda rum. Vad hon skulle tacka honom för allt han gjort för henne!

När farbror Knut tog henne i danslekarna, var hon inte rädd längre. Ingenting var farligt, bara man inte gruvade sig för det och gick och tummade på det, till dess det blev så skrynkligt och fult, att man inte ens själv tordes titta på det. I sitt ljusa övermod glömde hon till och med sin ängslan för »Damoklessvärdet.»

DET STORA BESLUTET.

När det tysta hemmet ånyo omslöt Görel, och den ena enformiga dagen avlöste den andra, blev Dalaresan nästan en överklig hågkomst. Den hade i alla fall utan att hon märkte det utvecklat och förändrat henne. Tre veckor är en kort tid och dock tillräckligt lång för tjällossning både i naturen och människosinnet.

Alma Snälls alla vänliga skrattrynkor kring den hopknipna munnen blev levande, när hon iakttog Görel.

»Ackurat som jag såg hennases mamma», sade hon. »En begriper att dom fjäsat farli't för våran lilla fröken däroppe i Dalarna. Och nu kommer friarna, om di inte redan gläntat på hjärtedörren. Det ser inte bättre ut.»

Friarna var Alma Snälls favorittema eller rättare, hennes mångåriga verksamhet som sömmerska i familjer med unga döttrar hade lärt henne, att intet ämne stämde humöret blidare hos de ofta fordringsfulla och ovänliga flickorna. Görel var emellertid hennes förklarade gunstling och hon unnade henne den stora lyckan att bli älskad såsom den rara fru Skogmark varit det.

»Jag har min kaffe-Petter att svärma för», kunde

hon skämta, »alldeles utan manfolk kan en ju inte leva, och är min Petter varm, så är jag glad, men står han där kall och svartmuskig, då blir jag moloken.»

I februari kom Alma Snäll till Skogmarks för att sy och ändra. Luciaklänningen skulle fiffas upp och dessutom skulle åtskilligt linne lappas. Agata kom med hela travar.

Görel tyckte, att det blev solsken hemma, när Alma Snäll satt där, torr och tunn bakom symaskinen, men alltid färdig med ett vänligt ord eller någon liten lustighet.

Det där om friarne ville dock Görel inte höra på. Däremot gick hon och funderade, på om hon skulle anförtro Alma Snäll, vad Anna sagt. Görel hade själv märkt, att farbror Knut såg tankfull och nedslagen ut. Kunde det vara hennes fel? Tyckte han, att hon borde visa sig tillgängligare? Fann han henne hemskt otacksam?

Ärlig och redbart granskade Görel sig själv. Ingen utom pappa hade nånsin varit ens hundra delen så snäll emot henne som farbror Knut. Och det var ohyggligt att tänka sig, att hon vore orsak till, att han kunde se — inte precis ledsen — men irriterad ut.

Varje gång han hälsat på, gick hon igenom vad han sagt och vad hon svarat, och för det mesta tyckte hon, att hon svarat alldeles uppåt väggarna. Efteråt kunde hon forma ett så fint och riktigt svar, att det kunnat vara en prydnad i en Alcottberättelse.

När hon pratade med Eva om farbror Knut, såg det ut som om hon sagt: »du är en dumsnuta! Blir du aldrig fullvuxen.» Och goda-råd-mamma, henne, som man kunde tala om allting för, ogillade bestämt sin

flicka. Det gick inte att få någon trygghet hos henne som förr.

Stränga, trötta mamma tordes hon inte ens titta åt, för Görel hade fått så »hiskligt lätt för att tjuta.» Ibland inbillade hon sig, att alltihop skulle bli bra, om pappa och farbror Knut sa ifrån, hur de ville hon skulle göra. Då kunde hon vara lugn. Hon skulle i alla fall lyda, för hon tyckte, att de var så gränslöst rara emot henne. Pappa smekte henne oftare än förr och kallade henne »Göggen» som när hon var liten, men också »min unga dotter» och det lät så ridderligt, att hon kände sig mäktigt stolt.

Farbror Knut skämde bort henne med presenter. Han hade nästan alltid något med sig och det märktes, att det roade honom att köpa trevliga saker.

Pappa förebrädde honom ibland för hans slöseri.

En gång hade han svarat, att det blev för tråkigt att bara ge ut pengar till egna behov. Och en annan gång:

»Det är så festligt att gå och tänka ut presenter åt en liten flicka. Då ser man samtidigt ett och annat, som man *inte* köper utan låter ligga och tänker: det hör framtiden till. *Nu* passar det inte och kanske aldrig, men det är roligt, att det finns. Det vackraste här i världen blir man sällan ägare till, men gudske-lov för att det hör önskningarna till.»

Görel hade börjat att nästan girigt lyssna till innebörden av pappas och farbror Knuts samtal, när de rörde henne, något de ofta gjorde, och det förstod hon, att farbror Knut var mycket upptagen av hennes utveckling.

Hon samlade på hans »betydelsefulla» yttranden. Skrev upp dem i en blå glosbok, som hon gömde under

bordsalmanackan. Det hade så småningom blivit flera sidor. Hon skrev också upp, vad *hon borde sagt*.

Farbror Knut kom ofta; var söndag till middag och ibland om vardagskvällarna. Tack vare honom, hade Görel kommit in i en gymnastikklubb och hon fick verkligen, som hon så mycket önskat, ta sånglektioner. Pappa hade gått med på det som sällskapstalang. Det lät så lustigt, tyckte Görel, för hon var så sällan bortbjuden, det hade hon också sagt till farbror Knut. Och han:

»Vänta du, tills du gifter dig, och din man vill skryta med dig, då är det bra, att du kan drillas som en lärka. Du har ju den sötaste röst i världen.»

Var det smicker, sånt där vackert eller sa han det för att han höll så väldigt mycket av henne? Vid ett annat tillfälle då han frågat, om hon träffat flickorna Fris och hon svarat, att det hade hon inte, men att hon längtade efter Anna, hade han sagt:

»Det gläder mig, att lissungen fäst sig vid henne. Men jag visste det förut. Du har just det innerliga, varma och ändå en smula reserverade, som kan förstå en sådan natur som Annas. Hon är så mycket djupare än hon visar sig.» Han hade tillagt: »Det är också som om du på något sätt gjort henne vekare och stil-lare. När hon talar om vår lilla Görel, ser hon så förtjusande ut, att jag är färdig att krama om henne ett slag.»

I början av mars skulle det bli bal på högskolan och efter Lennart stannade över den, skulle Ejnar vara med. En kväll, när farbror Knut varit hos dem, hade balfrågan dryftats.

»Det är klart, att Görel skall på balen», sa farbror Knut. »Bjuder inte Lennart henne», hade han vänt sig

till Ejnar. »Det vore det naturligaste, för du tar väl Ibbe, unge man?» — Nej, det ämnade Lennart göra Han skulle ju resa sedan, så det blev liksom ett slags avskedsfest. Ejnar ville helst slippa »dras med någon flicka.»

»Vill du hålla till godo med mig, Görel», hade då farbror Knut tvärt sagt, »så får jag balens allrararaste lilla tös till dam. Jag erkänner, att jag inte den här gången tänkte först på dig utan har frågat Anna, om hon ville, men fick ett bleklagt nej. Ger du mig också korgen, får jag lunka ensam med sorgen.»

Nej, det nändes då Görel visst inte och var för resten stolt över en så stilig kavaljer, en av de »stora, fina.» Sedan hon fått lov att ånyo säga farbror Knut, gick det lättare att prata, fast hon förstod, att han inte tyckte om, att hon tagit honom på orden.

Assessor Skogmark lovade Görel en ny balklänning. Hon kunde sedan använda den vid något tillfälle under deras utländska resa. När Alma Snäll och hon stod och valde ut klänningar på N. K. kom Anna Fris förbi. Hon tänkte först bara nicka, men ändrade sig och stannade.

»Jag får väl hälsa ordentligt på dig, lilla Görel, och på fröken Snäll. Hur står det till?» Hon räckte fram sin kraftiga, behandskade hand. Medan hon såg på den gamla sömmerskans slitna ansikte, fick hennes ögon den goda, ömmande blick, som kom Görel att »dyrka» henne. Det var också tydligt, att hon tänkte på något särskilt, medan hon småpratade om allt möjligt. Slutligen sade hon:

»Ska vi inte gå in i lunchrummet och få något, när ni är färdiga. Jag har en sådan lust att vara värdinna. Fröken Snäll säger bestämt inte nej till en kopp kaffe?

Och du Görel har väl ingenting emot en bakelse. Jag går före in och skaffar bord.»

Det blev en riktigt trevlig stund och naturligtvis talades det om Görels balkläkning. Ljusröd crêpe de chine med volanger och uppfästningar av små rosenbuketter. Strumpor i färg och silverskor.

»Knut blev väl bra glad att få dig till dam», sade Anna och såg dröjande på Görel, »det var ju egentligen naturligt, att han skulle bli din kavaljer.»

»Han sa', att han så gärna velat ha Anna och var ledsen, att inte Anna ville», inföll Görel ivrigt.

»Ja, han bjöd mig verkligen — märkvärdigt nog.»

Görel bet sig lyckligtvis i tungan och undvek på det sättet den groda, hon varit nära att busa fram med, nämligen, att det vore så väldigt trevligt med några »äldre par» på en bal. Man kände sig så trygg då. Hon sa istället:

»Han tycker så förfärligt mycket om Anna, så det var klart, att han skulle försöka få Anna med.»

»Ja, vi är gamla, goda vänner, han och jag.» —

»Vad det måtte vara skönt att precis veta, vad man är, vän eller så, med en annan människa.»

»Hur menar du?»

Görels klara ögon såg rakt på Anna. Inte kunde hon ha glömt den där kvällen i Dalarna redan och vad hon sagt då? Nog mindes hon, att *hon själv* varit så ivrig att tala om det där konstiga, som blivit allt besvärligare att förstå rätt? Görels forskande blick blev intensivare än hon hade en aning om. Den gjorde Anna helt förvirrad, och när hon snabbt skulle dölja sin heta rodnad bakom servetten, råkade hon stöta till sockerskålen, vilken i sin tur välte omkull gräddkannan. En smal, ofantligt pigg rännil flöt ut över duken,

kringarmande sockerbitarna och strilande ner på Alma Snälls marinblå cheviotsklänning.

Anna begärde ögonblickligen varmt vatten och bad tusen gånger om ursäkt för att hon burit sig drumligt åt. Hon hade tårar i ögonen. Inte var det väl så farligt, tänkte Görel, för Anna var säkert inte en sådan lipsill som hon själv.

Alma Snäll tyckte det var skada på den rara grädden, och det sa hon mycket försynt. Däremot teg hon med den upptäckt hennes människokänedom och erfarenhet gjort: den ståtliga fröken Fris var pin kär i docent Teger, lika kär som han var i lilla Görel. Inte för att Alma Snäll begrep sig ett kvitt på karlar, det gjorde hon *inte*, men hon ville se på den, som inte blev betagen i ett sådant gullebarn som Görel! Ja, ja, hade han det så på gaffeln, att han kunde få välja, blev det förstås knepigt, för fröken Anna såg ut som en drottning och ett sånt sätt se'n! Bara mot en ann stackare — alldeles obegripeligt rar.

*

Nästa förmiddag hjälpte Görel till att sy. Hon fortfor för pappas skull att idka huslighet och hade strax efter frukosten ansat krukväxterna, vilka blivit flera, samt bytt vatten på blommorna inne hos pappa. Nu satte hon regelbundet blommor på hans skrivbord och fick också tack för det. Han såg dem alltid.

Det var så trevligt att språka med Alma Snäll. Man måste trivas med henne. Annars var det inte vidare livat att stadvända lakan, men det gick utan att man tänkte på det i Alma Snälls sällskap. Familjens gamla hjälpreda, enkel och anspråkslös, klok och

hjärtagod, hade en enastående förmåga att nått och lätthänt hela allt söndrigt, både klädesplagg och revor i sinne och tankar.

Så långt Görel kunde minnas tillbaka, hade hon sett Alma Snälls blå klänning med den smala, vita halsremsan och som enda prydnad en klumpig guldbrosch i form av en kringla.

Till henne hade de små Skogmarkarna tytt, när Agatas bisterhet skrämt dem eller något annat var på tok. Hon kunde både trösta och uppmuntra. Aldrig var hon upptagen av sitt eget, tankspridd eller gudsnådlig.

För ovanlighetens skull hade de två vännerna stuttit tysta rätt länge, då Görel helt plötsligt utbrast:

»Männe man kan vända en människas kärlek från sig själv till en annan. Går det.»

Alma Snäll var så gammalmodig, att hon vaxade tråden. Hon gjorde det med samma varsamhet som hon lade i svaret:

»Man kan nog inte det, nej. För då är det inte den rätta kärleken. Den flyttar bara en gång in och en gång ut, den.»

Görel satt och stack med nålen.

»Hur skall man få reda på, om det är den rätta?»

»Ja, si, det är allt en gåta det. Jag har aldrig behövt gissa den, fröken Görel. Min Petter pyser över, och då vet jag, att han friar på sitt vis. Men det är förståss någe helt annat med ett hjärtas Petter. Fast nog kokar väl han också över, och den, som är kvickast att springa fram och ta'n av elden, tror väl, att han är den rätte.»

»Det här är allvar», inföll Görel litet misslynt. »Jag skulle vilja tala om något riktigt uppriktigt. Det är en sak, jag tänker på så jämnt och samt, att det snurrar

runt för mig. Och så i går — — — Säg inte fröken Fris ut som — som om hon visste det där Alma sa om kärleken?»

»Joo, det gjorde hon allt.»

»Ser farbror Knut också sådan ut?»

»Det kan jag då rakt inte ta på mitt ansvar att säga, käraste barnet. Men inte sticker någon vem *det vara må* ut henne, fröken Görel.»

»Å då! — Inte det.» Görel lät helt nedslagen. Så kvicknade rösten till igen och hon tillade: »Ja, men nog skulle väl Anna Fris och farbror Knut passa väldigt bra ihop, och nu när det är nästan säkert, att hon» — — Görel tystnade tvärt. Det var nog i alla fall ogrannlaga att säga »hon vill ha honom», efter en paus fumlade hon ihop: »när han skaffat sig bil, kunde han bjuda henne och det. I romanerna händer det mest alltid på bilturer.»

»På min tid, när jag läste följetonger, satt dom i lövsalar. Men annars är en bil väl lika bekväm. Och för all del, fröken Fris är så magnifik som helstens. Men välsignade barn lilla, inte skall hon uppoffra sig.»

»Vem? — Jag? — Å Alma, jag skulle bli så själaglad, så jag skulle hoppa över hustak, om — om farbror Knut blev lycklig. Jag har ju pappa, och så är jag allt inte färdig än, inte så där som mamma. Det är rysligt att tillstå det, men — jag är *efterbliven*.»

Görel brast ut i häftiga snyftningar, och nu visade det sig, att ingen kunde trösta bättre än gamla Alma Snäll med det så ofta anlitade, men aldrig utnötta eller kallnade modershjärtat. Hon fann de ord, som stelnat under glaset på mammafotografierna. Hon smekte som de händer skulle gjort, vilka inte nådde den

lilla ensam flickan, och hon stillade ett ungt, alltför betungat hjärtas oro.

»Kära lilla Görel», sade hon, »är man bara ärlig och sann både mot sig själv och andra och har man inga bittra, stygga tankar eller ord, så hjälper Gud en med resten. Vi kan inte göra bättre än vilja det rätta, men det duger inte att stå i ljuset för sig själv och inbilla sig, att man ändå ser klart. Ta det lugnt, lillaste min flicka, och lita på att en starkare än hon leder ödets trådar.»

Att Alma Snäll talade som en bok med gulnade blad och högtidliga ord, gjorde ett djupt intryck på Görel. Det passade till den omgivning hon var van vid, och där ensamheten skänkt henne en särprägel. Hon föll till ro med huvudet mot Alma sömmerskas insjunkna bröst.

*

Högskolans bal uppsköts på obestämd tid, därför att det fastställda antalet ej fulltecknats. En av de unga damerna tog denna motgång mycket hårt, nämligen Ibbe. Hennes klass hade i detalj fått veta vad hon skulle ha på sig, och dessutom hade hon i tur och ordning berättat för en och en (»det är *bara* till dig, jag säger det!») att Lennart Bergman och Ejnar Skogmark *nästan* duellerat om vem av dem, som skulle få bjuda henne. Ejnar blev fockad, men bjöd *ingen* annan. »Han skall bara stå och se på mig, förstår du!»

Nya förtroenden utdelades om den dag då Lennart skulle resa. »Han tänker bli en sån som Lindbergh ni vet, och överste och allting, och han har lovat att kanske komma till Svergie i flygmaskin och ta mig med till Paris. Men det är ändå hemskt trist, att han reser.

Jag får ta minst ett halvt dussin näsdukar med mig till tåget. Jag har så snobbiga jazzfanor att vifta med, så det anar ni inte. Men usch, vad det blir sorgligt. Jag skall köpa kolsvarta penséer, en hel duska och ge honom. —»

Ejners manlighet ställdes på hårt prov under den närmaste tiden före vännens avresa. Varje dag förde Lennart liksom närmare honom, därför att de nu samlade all sin vänskap i nuets brännpunkt och upplevde gemensamma genombrott i tankar och stämningar.

»Helst skulle jag vilja låta bli att följa dig till tåget», sade Ejnar kvällen före resan.

»Det blir för sabligt att stå kvar. Men å andra sidan har jag inte råd att förlora sista skymten av dig. Jag undrar just, om du kommer dig för att skriva.»

»Jo då, du skall nog få höra av mig, fast pauserna troligen blir långa mellan breven. Vi hasplar ju inte ur oss vårt livsinnehåll som litteraturhistorieobjekten för sed hade. Men vi glömmer inte varandra, det vet både du och jag. Och så är det Ibbe. Henne har vi slitits om ibland. Nu gör jag en högtidlig överlåtelse.»

Ejnar satt på Lennarts ducatell med händerna tryckta mot varandra sammanpressade mellan knäna. Han sänkte skyndsamt huvudet, ty han kände, att han blev blodröd. Lågt mumlade han:

»Inte bryr hon sig om mig, när du är weg.»

»Säg inte det, du. Du är en grann karl. Guldkonungen, innan han fick pipskägg och blev med tiden... såg ut så, antar jag. Men du skall inte låta henne rida dig på näsan. Kom ihåg, hur jag skötte henne.»

»Du», sade Ejnar och blev för en enda gång meddelssam om sina egna känslor, »har hållit av henne för ro skull. Jag växer nog fast i det tycket, är jag rädd.»

»Vad du gör, men släng rädslan. Den tål inte Ibbe vid. Gamle Kolokvinten!»

Lennart slog rörd sin vän på axeln. — — —

Och när tåget gled ut ur hallen, var det Ejnars hand han tryckte efter alla de andras, längst och kraftigast. Det var honom inte lätt att släppa taget. Hans livliga ansikte blev blekt och stelt ett ögonblick, som om sinnesrörelsen överväldigat honom.

Ejnar sprang med vagnen; så fort hade han aldrig sprungit. När han slutligen tvangs att stanna och vända om, hade han tomheten och saknaden inom sig som en kvävande smärta.

Vid spärren stod assessor Skogmark och väntade på sonen. Han hade inte varit inne och tagit adjö av Lennart. Han kom för stt vara sin gosses kamrat. Och det uttryckte han sålunda:

»Vill du hålla mig sällskap i kväll, Ejnar? Vi kunde gå och höra litet musik och språka ett slag. Det är ett par juridiska fall det kunde roa mig att höra din tanke om.»

Ejnar kände sig hedrad. Han bugade sig väluppfosttrat, men tänkte pojkaktigt förtjust: Min gubbe är käck som sjutton!

Han såg ryggen av Agneta och Ibbe. De följde med en klunga ungdomar, och han hörde Ibbe ropa:

»Hu, vad det här var nattsvart. Nu *måste* vi ha något skojs. Annars förgås stackars lilla jag av den stora sorgen. Buuh!»

*

»Jag gör det!» sa Görel högt och bestämt. Hon stod vid fönsterbordet i sitt rum. Fullt klädd för att gå ut, i ena handen höll hon ett brunt kuvert.

»Jag gör det», upprepade hon och tittade på kuvertet. Slutligen räknade hon »ett, två, tre.» Så gick hon.

Beslutet var äntligen fattat. Hennes tankar hade byggt på det en månad minst. Farbror Knut hade varit sjuk en tid. Det var ingenting farligt, bara förkylning, men Görel blev i alla fall orolig. En dag träffade hon Anna Fris, vilken inte dolde att också hon var ängslig. Mycket, mycket ängsligare än Görel. Hon hade sagt utan att själv märka, hur förtvivlat tonfallet var: »Om det hade varit som förr, skulle jag gått till honom, men nu har inte *jag* där att göra.»

När farbror Knut blev frisk och kom på söndagsmiddag igen, hade han sagt, ungefär med samma tonfall som Anna:

»Jag har aldrig varit sjuk förr, men det kan vara ganska nyttigt, om det också är bäst. Man får reda på, hur pass ens vänner frågar efter en. Anna Fris t. ex. var inte hos mig en enda gång och hon ringde inte heller.»

Görel skämdes, men hon *förrådde* Anna. Talade om, hur orolig hon förefallit.

Och farbror Knuts påfallande glädje över att höra detta. Hans hjärtlighet, väldigt lik tacksamhet, hade lagt grundstenen till det tankehus — det var intet tempel — hon i dag fullbordat. I det tjocka kuvertet låg den blå glosboken med allt, vad farbror Knut sagt och allt, vad hon *bort* svara. Hon var på väg till Anna Fris med den. Görel hade räknat ut det så, att Anna skulle kunna se tvärtigenom alltihop och bättre än hon (Görel) begripa, vad som skulle göra farbror Knut lycklig. För tyckte hon om honom, var han »den rätte» för henne på det sättet som Alma Snäll förklarat det, läste hon nog också rätt och hans lycka var det vik-

tigaste. Görel för sin del var beredd — *i allra värsta fall* — att offra sig. Men hon började tro (Måtte hon bara få mod att säga Anna det!), att farbror Knut inte ville vara med om den uppoffringen. Ett var säkert, det sa pappa också, nånting tryckte farbror Knut. Han log sällan och ögonen var så trötta. Fanns det något, man inte ville göra för att få den, man höll av, glad? Hon skulle ärligt fråga Anna om det.

Görel hann endast ett litet stycke på gatan, då hon tvärstannade. Lusten att vända om, var så stark, att hon knappt kunde behärska den. Men en sekund senare fortsatte hon. Gick så fort som om hon varit förföljd.

Utanför det hus, där familjen Fris bodde, mötte hon — det var väl en skamlig otur! — farbror Knut.

»Goddag på dig, lissunge, vart skall du hän?»

Han tog henne om axlarna som han brukade och skakade henne litet.

»Jag skulle — jag tänkte — —»

»Ämnar du dig på visit till Frisens? Där är ingen hemma. Då kan du gå med mig istället ut i den härliga aprilsolens något bedrägliga glans. Minns du i höstas, när jag ville ha dig med ut till Skansen. Det vill jag ännu hellre nu. Har du lust?»

»Ja.»

»Kort och koncist. Det där plakatet kan jag stoppa i rockfickan. Är det ett dikthäfte, som Bonnier skall få nosa på?»

»Nej då, inte alls. Tack, jag kan så gott bära det.»

»Du behöver inte vara rädd att ge mig det; om du betecknar det med förseglat, rör jag det inte. Vi tar spårvagnen, du.»

På Skansen började våren ge sig tillkänna med små

gröna, nya blad på en del buskar och svällande knoppar på träden, men framför allt med en friskhet i luften, ett glitter av blånande solljus över röda stugor, en vidblick över vatten och land, så klar som om aldrig snödimmor skymt utsikten.

Knut drog Görels arm under sin och gick och klappade hennes hand. Hon försökte känna efter, om han tänkte på handen eller på något helt annat och var vänlig av gammal vana. Men det var inte lätt. Däremot glädde det henne, att hon hade alldeles nya vita handskar med lilafärgade silkessömmar.

Fast de satte sig på en bänk, behöll han hennes arm och hand. Det började bli litet tradigt med klappandet.

Plötsligt släppte han den och sade allvarligt:

»Det är något jag vill fråga dig om, Görel. Ser du, när vi först träffades och blev så goda vänner, var du ett barn, och jag fäste mig vid dig så innerligt som om du varit min lilla syster. Ärligt sagt märkte jag först på Luciafesten, att du var en ung flicka — en förtjusande ung flicka — och förvandlingen tog mig, så jag blev vimmelkantig. Nu vill jag veta, om du märkt det.»

Det *kunde* hon inte svara på. Men farbror Knut måtte hört, hur hennes hjärta bultade. Han fortsatte:

»Jaså, det har du. Har jag — gjort dig illa, käraste lissungen?»

»Nej, farbror Knut! Inte ett dugg.»

Han log åt hennes iver.

»Nej, jag trodde knappt det heller. Tror du, att någon annan blivit — ja, rent ut, blivit ledsen över, att jag blev så intagen i dig?»

Tystnad.

»Är du rädd för att vara ogrannlaga eller vet du

ingenting? Lilla Görel, det är viktigt för mig att få besked. Du är på sätt och vis upphovet till att jag är sådan jag nu är, och du är kanske den enda, som kan hjälpa mig.»

»Jag vill så gärna, farbror Knut. Och jag är så förfärligt — glad över, att farbror Knut inte alls vill ha mig längre. Jag har väl varit rädd! För inte dugde jag att vara farbror Knuts fru. Inte på länge, länge åtminstone. Det skulle också varit rysligt att lämna pappa. Vi har blivit så buss.»

»Ja, jag har sett det och det friskar upp er bägge två. Jaså, du anser, att du inte skulle gå i land med frukallet? Du är klok, du lissunge. Betydligt klokare än en viss gammal farbror varit.»

»Klok? — Vuxen och så?»

»Ja, just det. Är det så hänförande att höra, du lilla genomskinliga kristallsjäl?»

Görels fina drag lyste. Om det var hänförande! Man kunde inte gärna vara både klok och *efterbliven*. Hon skulle kanske kunna bli lik Eva ändå, fast hon på sista tiden alldeles misströstat om den saken. Mycket allvarlig och andaktsfull såg hon ut, då hon svarade:

»Ja, farbror Knut. Det är ingenting jag hellre vill än bli klok, så att jag kan klara mig själv och inte vippa hit och dit.»

»Har *du* den äregirigheten att bli självständig?»

»Inte på det sättet att jag vill reda mig med plats och pengar och sånt.» Hon skakade på huvudet som om det tyngts av något ovidkommande. »Men om — någon blir kär i mig, vill jag förstå det. Och inte låta andra inverka på mig.»

»Har någon försökt det den här gången? Svara uppriktigt?»

»Ja.»

»Får jag gissa?»

»Nej, jag säger det hellre, farbror Knut. Anna Fris trodde, att — att farbror Knut ville ha mig. Det var därför jag sprang min väg den där gången. Jag blev så hjärtängslig och — — —»

»Nå?»

»Nej, farbror Knut. Jag tycker det är tabbigt att säga mera. Men — i det där kuvertet, som farbror Knut tog hand om, ligger en bok, som jag nu genast vill kasta bort, för den behövs inte. Snälla farbror Knut får jag den.»

»Var så god. Vad är det för en mystisk bok?»

Görel svarade inte. Hon tryckte kuvertet hårt in till sig och tyckte plötsligt att hon istället för otur haft en ofattlig tur. Tänk, om Anna varit hemma! Tänk, om hon alldeles missuppfattat, vad som stod i boken, eller uppfattat det. Det kunde varit lika galet, efter farbror Knut verkligen brytt sig mest om Görel en tid. Där en yster vårbäck stod på fullt språng ned mot Brunnsviken och skummande av livslust hoppade över mossiga stenar, fattade Görel minuten efter posten och rev mordiskt sönder den blå boken.

»Idiot», sade hon med eftertryck, när den sista biten singlar ner.

»Vem säger du det till», skrattade Knut. Han hade inte skrattat så gott på länge. »Jag tar i alla fall åt mig. Men jag är kanske bildbar.»

*

Dagen därpå ringde det i telefon och Görel svarade:

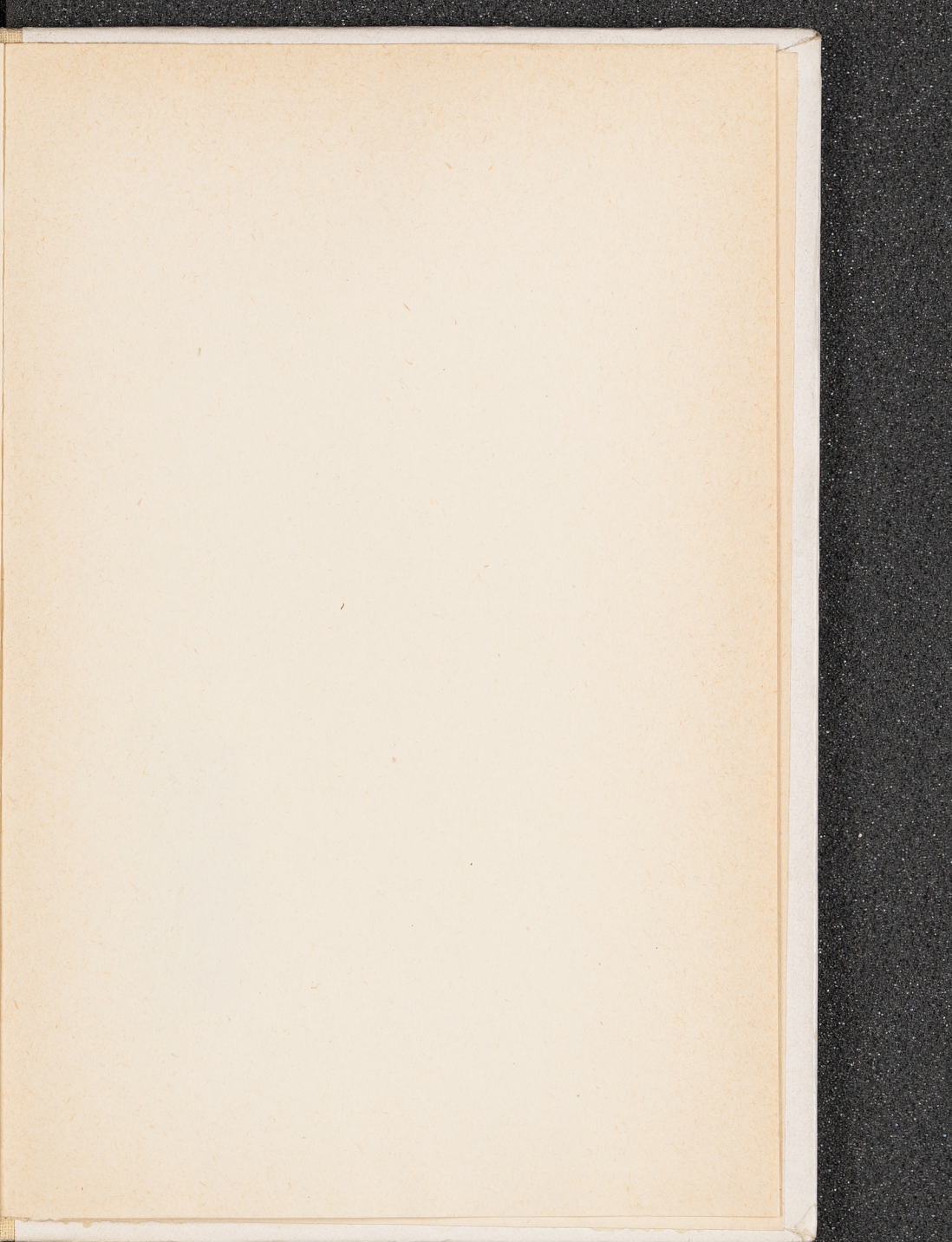
»Goddag min lilla lyckosmed», hördes Knut Tegers röst. »Vill du följa med Anna och mig på en biltur.»

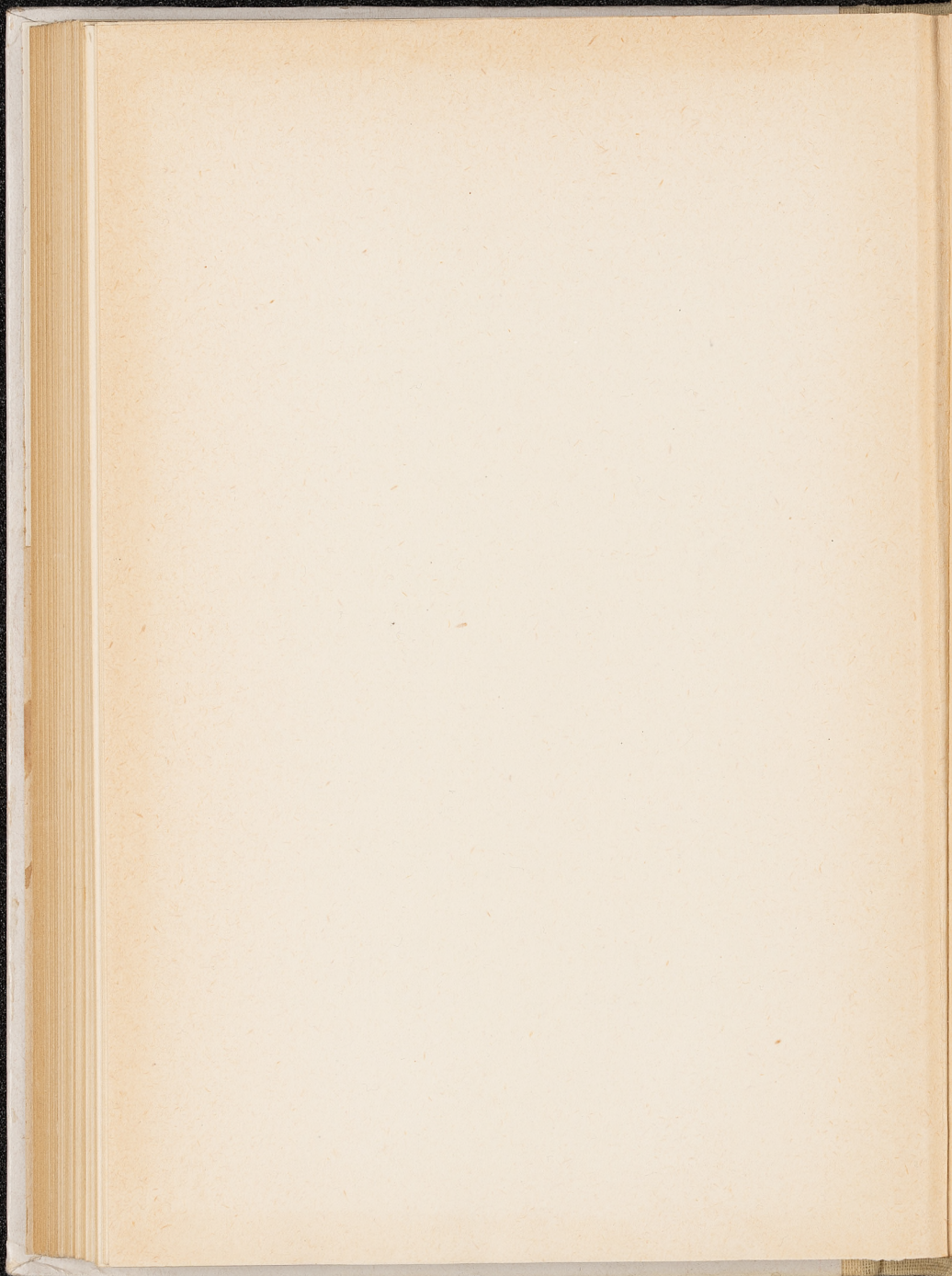
»Anna och — —»

»Ja, precis — det. Anna och jag har kommit till den uppfattningen, att du bör avtackas för att vi sent omsider hittat till varandra.»

»O så roligt! Så gränslöst roligt!»

»Lilla Görel», ljöd Annas röst, fast inte alls den hon brukat ha förut», jag bjuder dig först av alla till tärna på Knuts och mitt bröllop.»

GÖTEBORGS UNIVERSITETS BIBLIOTEK

1001891736

På
Ahlén & Åkerlunds Förlag

ha tidigare utkommit följande

FLICKBÖCKER

av

*Elisabeth Kuylenstierna-
Wenster:*

NÄR KATTEN ÄR BORTA
FJORTONÅRINGEN
BARBRO BERTINGS UNGFLICKSÅR
FÖRSOMMAR
I UNGDOMENS ÅR
MOR BAB
LITEN BLIR VÄL STOR
MONIKA BACKFISCH
STUDENTKLASSEN
MONIKA OCH DORIS
SEX FRISKA VILJOR

Pris kartonnerad Kr. 4: 25

STOCKHOLM
AHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAG